

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 112

Poznań, sobota dnia 8 marca 1930

Rok XXV

Drugi okres trudności Banku Przemysłowców

Gdy we wrześniu 1927 r. walne zebranie akcjonariuszów Banku Przemysłowców zredukowało dotychczasowy kapitał akcyjny I-szej emisji do 750.000 złotych i o taką samą kwotę postanowiło go powiększyć nową emisją, którą przejęła grupa kupiectwa poznańskiego, utworzona z inicjatywy Związku Towarzystw Kupieckich, zdawało się, że Bank wchodzi w nowy okres spokojnego i pewnego rozwoju. Nowa grupa akcjonariuszów objęła większość stanowisk w radzie nadzorczej i zyskała decydujący wpływ na działalność Banku, który odąd miał służyć przede wszystkim interesom kupiectwa.

Niestety nadzieje, związane z tym doniosłym zwrotem w historii Banku, nie ziszczyły się. Zwiększyły się wprawdzie operacje bankowe, cyfry bilansowe wzrastały, zaufanie publiczności do instytucji wzmagalo się. Jednakże niebawem okazało się, że rozrost czynności bankowych pozbawiony był zdrowej i silnej podstawy. Dopływ nowego kapitału okazał się bowiem zbyt szczupły dla utrzymania tak rozbudowanego aparatu.

Czynnikami, decydującymi o polityce Banku, nie wykazywały dostatecznego zrozumienia dla istotnie ciężkiego w dalszym ciągu położenia, nie zdobyły się na energiczne przeprowadzenie reorganizacji agend bankowych w kierunku zlikwidowania deficytowych oddziałów. Przeszkadzał temu wprawdzie brak środków, jednak nie można czynnikom odpowiedzialnym za los instytucji oświeścić zarzutu, że nie podjęły — z jednym wyjątkiem — choćby poważniejszej próby pozbycia się tej kuli u nogi, jaką stanowiły dla ubogiej w kapitał własnej instytucji oddziały w liczbie 7 do 8. Rada nadzorcza nie chciała rezygnować z pozorów wielkości Banku, chociaż pozory te grubo kosztowały. Wspominaliśmy już w czwartek, że utrzymanie oddziałów kosztowało Bank rocznie około 600.000 zł. W zestawieniu z półtora miljonem zł kapitału własnego cyfra powyższa nabiera wyrazistości.

Błędem było niewątpliwie, że nie dopuszczano już w roku 1926 do nadzoru sądowego. Wtedy bowiem można było z całym spokojem likwidować to, co później było stałym ciężarem dla Banku, a zostawić obiekty wartościowe do ewentualnej późniejszej realizacji. Niestety, zaważyły tu już wówczas względy prestiżowe, które zgła nie były na miejscu. Dzisiejszy nadzór sądowy może i powinien naprawić błędy pod tym względem popełnione.

Słyszeliśmy z ust członków rady nadzorczej, że rada nie była dostatecznie informowana przez zarząd o istocie położenia, że stale spotykała się z optymistyczną oceną stanu interesów Banku, wskutek czego ten optymizm i jej się udzielał. Mówi się dzisiaj, że konsorcjum utworzone w 1927 r. zostało wprowadzone w błąd i że przejęło przedsiębiorstwo bardziej nadwątlone, niż wówczas sądono. Czyż jednak przeprowadza się transakcję, zakrojoną na tak szeroką skalę, bez gruntownego zbadania jej obiektu?

Polityka kredytowa Banku odznaczała się już dawniej zbyt daleko posuniętym liberalizmem, i pod tym względem stosunki niewiele się zmieniły w drugim przez nas omawianym okresie przejęcia Banku. Jakkolwiek faktyczne położenie i siła finansowa Banku wskazywała na potrzebę stosowania najdalej idącej ostrożności. Zaniedbywano w licznych wypadkach dostatecznego zabezpieczenia udzielonych kredytów, operacje takie były oczywiście ryzykowne i mogły łatwo doprowadzić do ponownego zahamowania płynności kasowej Banku, co też istotnie nastąpiło.

Wielkie ustępstwa dla Niemiec w traktacie handlowym

Triumfalne głosy prasy niemieckiej

Berlin, 8. 3. (Tel. wł.) „Berliner Tageblatt“, omawiając zakończenie rokowań polsko-niemieckich o traktat handlowy, stwierdza, że Niemcom udało się uzyskać od Polski następujące ważne koncesje:

1) klauzula największego uprzywilejowania, dzięki której Niemcy staną na pierwszym miejscu wśród polskich importerów,

2) prawo osiedlania się w Polsce niemieckich kupców, inżynierów, monterów itd. przy zezwoleniu na wjazd na przeciąg najmniej 3 miesięcy;

3) uznanie niemieckich świadectw pochodzenia (posiada to wielkie znaczenie dla portów niemieckich, zwłaszcza Hamburga i Bremy);

4) koncesje dla niemieckich towarzystw okrętowych i prawo przewożenia emigrantów polskich;

5) całkowite dopuszczenie Niemiec do pośrednictwa handlowego w Polsce.

Firmom niemieckim będzie wolno utrzymywać w Polsce stałe zastępstwa i wolno im będzie sprowadzać siły factowe z Niemiec.

Inne dzienniki niemieckie trium-

fują również z powodu ustępstw Polski.

Według źródeł niemieckich, w nowym tekście umowy niespodziankę stanowi zgoda rządu polskiego na zmniejszenie kontyngentu węglowego z przewidywanych poprzednio 350.000 tonn na 320.000 tonn miesięcznie. Kontyngent słoń w wynosić będzie w pierwszym roku 200.000 centnarów metrycznych, w drugim roku 275.000, a od trzeciego roku począwszy 350.000 centnarów metrycznych rocznie. Zwierzęta żywe mogą być importowane jedynie drogą morską przez niemieckie rzeźnie portowe.

Co się tyczy koncesji dla niemieckich towarzystw okrętowych, to zawarte zostaną 3 umowy koncesyjne, nadające koncesje 3 najpoważniejszym niemieckim liniom okrętowym, które dopuszczone zostały do obsługi emigrantów polskich na tych samych warunkach, co inne zagraniczne towarzystwa żeglowne.

Podobno podpisanie traktatu handlowego z Niemcami ma nastąpić dopiero po ratyfikacji umowy likwidacyjnej polsko-niemieckiej przez Reichstag.

Reichstag o umowach haskich i umowie likwidacyjnej z Polską

Berlin, 8. 3. (Radio wł.) Dzisiaj w Reichstagu przy drugim czytaniu umów haskich i umowy likwidacyjnej z Polską, przemawiał nacjonalista Baug, oświadczając, że ustąpienie Schachta odstąpiło już jawnie szkodliwy kurs polityki rządu. Poseł Jadasch występował przeciw umowie likwidacyjnej z Polską, zarzucając rządowi złamanie prawa.

Dr. Schetter (centrowiec) krytykował umowy haskie, przyczem atakował gwałtownie rząd robotniczy w Anglii, który pozbawił Niemców 40 procent niemieckiego mienia zlikwidowanego w Anglii.

Dr. Schnee, należący do tej części partii niemiecko-ludowej, która sprzeciwia się planowi Younga, atakował umowę likwidacyjną z Polską. Niemcy pomimo wielkich ofiar, nie otrzymali jednak gwarancji, że ludność niemiecka w Polsce nie będzie podlegała nadal likwidacji swych majątków ziemskich.

Soc. Lufft przemawiał za umową likwidacyjną z Polską, gdyż będzie ona korzystna dla Niemców w Polsce. W ciągu dalszej dyskusji doszło do ostrej kłótni między soc. Hünlichem a nacjonalistą Quatzem, którego prezydent Reichstagu wydalil z sali.

Konferencja morska w Londynie

Londyn, 8. 3. (AW.) Po 3-tygodniowej przerwie w związku z kryzysem gabinetowym we Francji, konferencja rozbrojeniowa morska podjęła normalną pracę. Odkryło się posiedzenie kierowników delegacji, które trwało 2 godziny. Poruszono szereg spraw ogólnych, m. i. kwestię klasyfikacji jednostek bojowych, nie objętych przez zasadnicze działy typów okrętów wojennych. Obrady doszły do wniosku, iż dyskusja potoczy się łatwiej, jeżeli zagadnienia

sporne zostaną ujęte w ramy konkretnych cyfr i propozycji.

Po ukończeniu obrad kierowników delegacji Mac Donald udzielił wyjaśnień przedstawicielom prasy. Premier angielski zapatruje się na wyniki konferencji rozbrojeniowej optymistycznie. Zakończenie konferencji może nastąpić jeszcze przed rozpoczęciem debaty budżetowej w parlamencie angielskim, a więc w pierwszej połowie kwietnia.

O doraźną pomoc dla rolnictwa

Warszawa, 7. 3. (PAT) Na posiedzeniu sejmowej komisji rolnej, poseł Langer referował projekt ustawy o zmianie pozycji taryfy celnej na tłuszcze zwierzęce. Projekt ustawy przyjęto, przyjmując następujące stawki: na słoninę świeżą — 100 zł, na smalec — 130 zł, a na słoninę paprykową — 140 zł. Celem ustawy jest zahamowanie nadmiernego importu amerykań-

kańskiej słoniny i tłuszczów zwierzęcych. Przystąpiono do dyskusji nad doraźną pomocą dla rolnictwa, opracowaną przez rząd. W dyskusji zabierali głos poseł Fijałkowski (Klub Narodowy) i poseł Pluta (Str. Chł.). — Obaj mówcy twierdzili, że plan, ustalony przez rząd, jest niewystarczający i dlatego zgłosili wnioski dodatkowe.

Jesienią ub. r. poczęły się na dobre pojawiać trudności. Sporadyczne wypadki niehonorowania czeków, wystawianie czeków na zagranicę, nie mają-

cych pokrycia (przez kierownika oddziału warszawskiego), afery prokurenta centrali, wystawiającego również czek bez pokrycia dla jakiegoś klienta zy-

dowskiego z Łodzi, przyczem operacje te między centralą a oddziałem łódzkim nie były kontowane prawidłowo, co dopiero zarząd wykrył, — wszystkie te sprawy nie dały się ukryć, a ponieważ je znacznie jeszcze przejawiało, wywołały popłoch, który ogarniał coraz szersze koła publiczności, domagającej się zwrotu depozytów. Run na Bank pozbawił go wszelkiej gotowizny, doraźna pomoc miejscowych banków nie zdołała już przeszkodzić zahamowaniu wypłat, wreszcie sąd ustanowił nad Bankiem nadzór.

Na rozprawie z udziałem wierzycieli, która zwołana została przez sąd na dzień 25 ub. m. tymczasowa ocena rzeczoznawcy wypadła w tym sensie, że aktywa przewyższają nieco pasywa, z czego wynikałoby, że pretensje wierzycieli będą zaspokojone, jednak większa część kapitału akcyjnego uchodzić może za straconą. Zaznaczamy wyraźnie, że dopiero dokładna analiza okazać może, czy wspomniana tymczasowa ocena nie była zbyt optymistyczna. Zależy to w dużej mierze od tego, czy aktywa, jakie Bank posiada, w razie realizacji przyniosą duży wpływ przewidziane przez rzeczoznawcę; w rachubę wchodzi tu przede wszystkim nieruchomości Banku Przemysłowców oraz zobowiązania jego dłużników.

Tak przedstawia się w krótkim zarysie druga faza chronicznego już przesilenia w Banku Przemysłowców. W okresie tym popełniono szereg błędów; odpowiedzialność za nie spada bodaj w równej mierze na zarząd, jak radę nadzorczą. Błędy te zresztą w pewnej mierze były wynikiem poprzedniej nieopatrznej polityki. Nie chcemy poruszać tu spraw personalnych, jednak stwierdzić ogólnie możemy, że dobór urzędników na odpowiedzialnych stanowiskach okazał się w kilku wypadkach wprost fatalny. Rada nadzorcza oddawała się nieusprawiedliwionym złudzeniom co do istotnego położenia Banku i, zdaje się, nie wykonywała dostatecznej kontroli nad działalnością zarządu i całego aparatu urzędniczego, do czego wszak przede wszystkim była powołana.

Jakie są dalsze perspektywy istnienia Banku? Nie należy się łudzić: sytuacja jest nadal bardzo poważna. Wprowadzić z niej może tylko szybkie działanie nadzorców, o ile oni wykazą istotną znajomość terenu i cieszyć się będą zaufaniem miarodajnych czynników.

Należy wyrazić nadzieję, że czynniki te, od których współdziałania są zależne dalsze losy Banku, dołożą wszelkich starań, aby utrzymać instytucję o tak pięknych tradycjach. Zgóry należy sobie jednak powiedzieć, że Bank Przemysłowców będzie w takim razie mógł istnieć w przyszłości tylko jako placówka, o ramach znacznie zwężonych. Wówczas powinien przez skrzętną i zapobiegliwą pracę starać się o odzyskanie zaufania społeczeństwa, które jest wszak podstawą istnienia i rozwoju instytucji bankowych.

Złoty na giełdzie berlińskiej

Berlin, 7. 3. (AW.) W związku z oczekiwaniem parafowaniem traktatu handlowego polsko-niemieckiego nastąpi w najbliższych dniach urzędowe notowanie złotego na giełdzie berlińskiej, które dotąd odbywało się pótofikalnie przez specjalną komisję. Tutejsze sfery zainteresowane, w związku z obrotami złotego w Berlinie, z zadowoleniem przyjęły do wiadomości zamierzenie giełdy berlińskiej.

PRZY ZAKUPACH ZWAŻAJ
CZY JESTEŚ W SKLEPIE
POLSKIM I CHRZEŚCIJAŃSKIM!

Wielkie zebranie kupiectwa wielkopolskiego

w sprawach podatkowych

Związek Towarzystw Kupieckich w Poznaniu zwołuje zebranie ogólne kupiectwa na niedzielę, dnia 9 marca 1930 r., o godz. 12-tej w południe na wielkiej sali „Domu Rzemieśniczego” przy ul. Franciszka Ratajczaka nr. 21.

Porządek zebrania: 1) zagajenie, 2)

referat relacyjny, 3) dyskusja, 4) przyjęcie rezolucji, 5) zamknięcie.

Nie wątpimy, że zaniepokojone ostatnimi posunięciami rządu w sprawie cofnięcia ulg w podatku obrotowym kupiectwo wielkopolskie pospieszy tłumnie na powyższe zebranie.

Wielki wiec protestacyjny w Ostrowie w sprawie podatków

Ostrów, 6 marca.

Dnia 5 marca o godz. 20-ej w przepełnionej sali hotelu Polskiego odbył się pod przewodnictwem prezesa Tow. Kupców p. D. Splitta wiec protestacyjny w sprawie podatków, zwołany przez Tow. Kupców i Tow. Przemysłowo - Rzemieślnicze.

Po obszernym referacie p. R. Brykczynskiego, radcy Izby Przem.-Handlowej w Poznaniu i przemówieniach przedstawicieli poszczególnych zawodów jednogłośnie uchwalono następujące rezolucje, które zostały wysłane do miarodajnych czynników:

I. Telegram do premiera prof. K. Bartla: „Ostatnie wystąpienie ministra skarbu na podkomisji skarbowej w sprawie podatku przemysłowego przekreśla zasadnicze wymagania życia gospodarczego, godząc w podstawy egzystencji dziesiątek tysięcy drobnych warsztatów pracy oraz bytu licznych rzesz kupców przemysłowców i rzemieślników. Imieniem zorganizowanego kupiectwa, przemysłu i rzemiosła w Ostrowie poznańskim apelujemy do pana premiera, by zechciał stanąć w obronie interesowanych, nie dopuszczając do uchwały, prowadzącej do ruiny płatników”.

II. Do ministerstwa skarbu, ministerstwa przem. i handlu, Wielkopolskiej Izby Skarbowej: „Dochodzą nas pogłoski, że wbrew opinjom organizacyj gospodarczych, jako czynnik jedynie kompetentny, zebrany i udowodnionym materiałem statystycznym, władze skarbowe stoją na stanowisku, że obroty w roku 1929 przekraczają poziom z roku 1928.

„Zebrani dnia 5 marca 1930 r. na przepełnionej sali hotelu Polskiego płatnicy podatku przemysłowego, reprezentujący wszystkie branże i zawody w Ostrowie Pozn. i okolicy stwierdzają, po przedyskutowaniu przedłożonego materiału statystycznego, że obroty w roku 1929 wykazują wobec roku 1928 zmniejszenie o 15 — 50 proc. zależnie od branży.

„Zwracamy uwagę władz ku temu powołanych, że nie liczenie się z rzeczywistym położeniem świadczyłoby o braku zrozumienia dla spraw gospodarczych i musiałyby pogłębić i zaostrzyć istniejący kryzys gospodarczy ze szkodą tak jednostek jak i całokształtu życia gospodarczego.

III. Do związków gospodarczych:

„Zebrani dnia 5 marca 1930 r. w przepełnionej sali hotelu Polskiego płatnicy podatku przemysłowego uchwalają po przedyskutowaniu projektu noweli podatku obrotowego:

„1. zaakceptować stanowisko, zajęte przez organizację gospodarczą i podziękować za ich dotychczasowe starania.

„2. zaapelować do ciał ustawodawczych o zrealizowanie noweli podatku obrotowego stosownie do wymagań życia gospodarczego, przedstawionych przez organizację gospodarczą”.

Na zakończenie p. prezes D. Splitt wykazał korzyści należenia do poszczególnych związków zawodowych, i gorącym apelem do sfer przemysłowo - rzemieślniczo - handlowych o utrzymanie jednolitego frontu zamknął zebranie. (n)

O religijne wychowanie młodego pokolenia

Z ramienia zarządu Ligi Katolickiej odbyło się w Poznaniu na sali Królowej Jadwigi, zebranie przedstawicieli katol. społeczeństwa oraz organizacji, w liczbie 300 osób, w sprawie religijnego wychowania młodego pokolenia.

Zebraniu przewodniczył p. prof. dr. Gantkowski, prezes L. K., a uzasadnił potrzebę zwołania go sekretarz generalny L. K. X. Prałat Prądyński, — stwierdzając, że opinia katolickiego społeczeństwa jest poruszona i zaniepokojona ostatnimi wydarzeniami dotyczącymi religii w szkole i wychowania młodzieży. Poczem wygłosił krótki, rzeczowy referat p. red. Ignacy Stein n. t. „Katolicy w obronie zagrożonego wychowania religijnego młodego pokolenia”. Prelegent nawiązując do Encykliki Ojca św. z 31 grudnia 1929 r. „O chrześcijańskim wychowaniu młodzieży” owej Magna Carta dla katolickiego wychowania, wyraźnego drogowskazu otrzymanego z rąk Ojca św., uważa, że wskazania Ojca św. zawarte w tej Encyklice są dla nas miarą, od której odstąpić nam nie wolno.

To też objawy niepokojące ostatnich 2 lat, które, nie znane dotąd w Polsce, pojawiają się nawet ze strony władz wykonawczych, muszą katolików napęlić trwogą, o losy młodego pokolenia. Nie możemy dopuścić do tego, aby obniżono nam ilość godzin religii w szkołach, bo to się nie zgadza z prawami naszej religii zagwarantowanymi w konkordacie i w naszej Konstytucji.

Stoiśmy na stanowisku, że musimy bronić religijnego wychowania w szkołach i od tej zasady nie odstąpimy.

Następnie p. starościna Kłosowa przew. Solidacji Pań miejskich przedłożyła sprawę niestosownych sztuk teatralnych, zaniósł apel do prasy katolickiej, aby dopomogła w akcji tej, przez umieszczanie recenzji oceniających sztukę nie tylko ze strony artystycznej, ale przede wszystkim pod względem jej wartości moralnej i ze stanowiska katolickiego, celem właściwego informowania społeczeństwa.

Ks. prał. Prądyński uzasadnił rezolucję w sprawie wyświetlania filmów o wątpliwej wartości moralnej, podkreślając co złego wyrządza film zły o spekulacji na najniższe instynkty człowieka. Zważywszy ile tysięcy osób przewija się dziennie w gmachu kin, zrozumiemy, że i w interesie państwa leży ostra cenzura filmów, jest ono bowiem zagrożone przez zdemoralizowanie złymi filmami — pokolenie.

Przedłożeniem rezolucji, które zebrani jednogłośnie przyjęli, zamknął przewodniczący posiedzenie.

Rezolucje w sprawie religii w szkole:

1. Encyklika Ojca św. Piusa XI o chrześcijańskim wychowaniu młodzieży, określająca jasno wychowawcze prawa i obowiązki Kościoła, rodziny i państwa, będzie dla nas katolików niewzruszonym drogowskazem w dążeniach naszych do zabezpieczenia w szkołach religijnego wychowania.

2. Stojąc na gruncie nauki Kościoła, wyrażonej w tej Encyklice, oraz na gruncie postanowień Konstytucji i Konkordatu, zawartego ze Stolicą św., domagamy się, aby żadne oświadczenia czy zarządzenia kierowniczych lub wykonawczych władz szkolnych nie osłabiały, ani nie ograniczały, znaczenia i praw, przyznanych religii katolickiej, w nauce i wychowaniu szkolnym.

3. Poraz pierwszy w dziejach Polski ludność katolicka, stanowiąca dziś jeszcze 75 procent ludności w państwie, spotyka się od pewnego czasu z takimi objawami ze strony władz ustawodawczych i wykonawczych, oraz osób przez nie upoważnionych, lub powołanych, że objawy te muszą ją przejąć wszelkimi i uzasadnionymi obawami o losy katolickiego wychowania w szkołach, i nie mającego ze strony tych władz należytej obrony. Z tego powodu łączymy się jednomyślnie z akcją, jaką w tej sprawie przedsięwziął nasz Najdost. Episkopat, oraz całe katolickie społeczeństwo polskie.

Rezolucje przeciw złym filmom

Zebranie przedstawicieli katol. społeczeństwa i organizacji z d. s. III. bc.

wyraża wszystkim czynnikom, które odważnie podjęły walkę z niezdrowym duchem, panującym w sztuce filmowej swoje uznanie i uchwała następującą rezolucję:

Filmy i widowiska kinowe podlegają cenzurze specjalnej komisji filmowej, powołanej przez ministerjum spraw wewnętrznych. Nie wchodząc w krytykę dotychczasowej działalności wspomnianej komisji, stwierdzić należy brak w niej czynnika najważniejszego, to jest przedstawiciela Kościoła Katolickiego. Katolickie społeczeństwo wielkopolskie domaga się wobec tego z całą stanowczością:

1. Rozszerzenia komisji filmowej ministerjum spraw wewnętrznych przez powołanie do niej przedstawiciela Kościoła Katolickiego w charakterze stałego i czynnego członka;

2. poddawania filmów, produkcji obcej i krajowej, bez porównania ostrzejszej cenzurze moralnej, by nie deprawowano ludności, a szczególnie także młodzieży i nie ubliżano godności czci kobiety;

3. poddawania cenzurze również napisów, objaśnień i tekstów reklamowych filmu;

4. rozwinienia kontroli nad wyświetlaniami filmami, przez wydanie odpowiednich zarządzeń do władz administracyjnych I instancji i stałe informowanie ich o orzeczeniach ministerjalnej komisji filmowej i dokonanych we filmie skreśleniach;

5. wydawania władzom administracyjnym I instancji odpowiednio surowych zarządzeń w celu rozwinienia kontroli nad wkładkami nadprogramowymi poszczególnych kin.

Głos ten podnosimy w trosce o dobro społeczne i zdrowie moralne i fizyczne młodych pokoleń.

Walka z pornografią

Nacisk opinii publicznej i prasy narodowej, która wskazywała na coraz większe rozpowszechnianie się publikacji, plakatów itp. o charakterze pornograficznym, znalazł wreszcie echo w sferach rządowych.

Oto, jak donoszą z Warszawy, ministerjum spraw wewnętrznych wystosowało do wojewodów i komisarza rządowego w Warszawie okólnik, w którym zaznacza, że od dłuższego czasu daje się zauważyć zwiększoną ilość wydawnictw, plakatów itd. o charakterze nieobyczajnym. W księgarniach, budkach i kioskach gazetowych wystawiane są na widok publiczny książki, broszury, czasopisma, nuty i ilustracje o cechach wyraźnie pornograficznych. W sklepach wystawiane są w wielkich ilościach i sprzedawane tego samego rodzaju wydawnictwa, zaś teatrzyki, kabarety i kinoteatry umieszczają w miejscach dla wszystkich dostępnych reprodukcje z najbardziej drażliwych scen z filmów i produkcji scenicznych. Objaw ten wysoce niepożądany może mieć tem zgubniejsze skutki, że handlujący tego rodzaju wydawnictwami liczą głównie na klientelę młodocianą, na którą szkodliwy i demoralizujący wpływ takiej literatury i obrazów nie może ulegać wątpliwości.

Przestępca ta działalność wymaga zatem energicznego przeciwdziałania, wobec czego M. S. Wewn. poleca wojewodom zwrócenie na sprawę szerzenia pornografii specjalnej uwagi. Winnych należy bezwzględnie pociągnąć do odpowiedzialności, przedmioty zaś przestępstwa zajmować i przesyłać do sądu.

W dalszym ciągu okólnika M. S. Wewn. jest mowa o tem, że bardzo trudno znaleźć jest wytyczne, czy dany przedmiot sprzedawany, względnie nie wystawiany, rzeczywiście podlega przepisom ustaw karnych. Wobec tego M. S. Wewn. zaleca w tych wypadkach wielką ogłębność i delegowanie do badania podobnych spraw urzędników inteligentnych. Ogólnie jednak należy przyjąć, że wyrażenia „świadomie bezwstydnie”, „nieładny” i „sprośny” użyty w przepisach karnych, dotyczą przede wszystkim utworów, czy rysunków, które zostały wykonane z zamiarem wywołania u czytających, czy oglądających podniecenia seksualnego i które rzeczywiście obrażają uczucie wstydu i moralność osób trzecich, M. S. Wewn. przystępuje do sporządzenia wykazu druków i innych publikacji zakazanych lub podejrzanych, jako pornograficzne. Wykazy te będą przesłane w swoim czasie wojewodom.

W zakończeniu okólnika M. S. Wewn. zaznacza, że zdaje sobie sprawę, iż przeprowadzenie zarządzeń nastręczać będzie duże trudności i wątpliwości. Ministerjum jednak udzielać będzie w tych sprawach wskazówek, jak również do czasu wydania jednolitych i obowiązujących norm prawnych

Pw 9691-62,162

będzie komunikowało wyroki właściwych sądów, co pozwoli na bliższe określenie czynów przestępczych.

Należy sobie życzyć, by okólnik ministerjum był istotnie stosowany w życiu w jaknajszerszym mierze. Przy tej sposobności podkreślić też trzeba, że właśnie nasze pismo było jednym z pierwszych, które podjęło zdecydowaną kampanję przeciw szerzącej się pornografii.

Socjalizacja życia domowego w Sowietach

Jak nas informuje agencja „Tassa”, ekonomista sowiecki Larin w jednym ze swych raportów przewiduje, że z powodu wykonania tak zwanego 5-letniego planu gospodarczego w najbliższych dwóch latach potrzeba będzie 5 milionów robotników i robotnic w nowo utworzonych ośrodkach przemysłowych.

Wobec tego przewidywanego braku rąk roboczych, ma być rozszerzony udział kobiet w pracy przemysłowej, przez pociągnięcie do tej pracy kobiet, zajętych dotychczas w rodzinnych domowych ogniskach. Z dyskusji na ten temat powstał projekt socjalizacji życia rodzinnego w Rosji.

Projekt ten przewiduje, że w domach po miastach będą tworzone organizacje wspólne lokatorów, mających na celu socjalizację odżywiania przez tworzenie wspólnych kuchni, wychowania dzieci i innych prac niezbędnych w życiu rodzinnym. Te nowe „spółnoty” będą zaopatrywane w rozmaite towary i produkty ze spółdzielni państwowych.

Z innych źródeł donoszą, że w Rosji sowieckiej jest blisko dwa miliony bezrobotnych, z których tylko część otrzymuje mizerne wsparcie od państwa, i przyrost naturalny ludności jest jeszcze znaczny, więc dziwny jest ten przewidywany brak ludzi do pracy przemysłowej.

W Rosji sowieckiej, jak widzimy, niszczy się wszystkie podstawy życia współczesnego i cywilizowanego, jak religia, rodzina, własność itp., na których opiera się życie w innych państwach. X.

Straszny wypadek podczas przeglądu wojska

Praga, 6. 3. Przegląd wojska w związku z uroczystościami jubileuszowymi prezydenta Masaryka zakończył się straszną katastrofą lotniczą. O godzinie 4-tej popołudniu wyleciała z lotniska praskiego eskadra samolotów, złożona z 40 samolotów i rozpoczęła ewolucje nad miastem. Nagle, z wysokości 40 metrów spadły 2 aeroplany prosto na zakład dla umysłowo chorych. Jeden z pilotów wyskoczył z samolotu, jednakże spadł i nie otworzył i pilot w oczach zgrozę przejętego tłumu poniósł śmierć na miejscu. W kilka sekund później oba aparaty spadły na ziemię, grzebiąc pod swoimi szczątkami pozostałych lotników. Wydobyte z pod apertów zwłoki przedstawiały jedną zniekształconą masę. Defilada wojskowa została natychmiast przerwana.

OSTRZEZENIE!

Ty! — dobre się naśladuje i fałszuje. Dlatego musisz chronić się przed bezwartościowymi naśladowcami, żądając wyraźnie znanych od dziesiętności lat czekoladek przeczyszczających

DARMOL

Nr. rej. M. S. W. 1199.

Na każdej tabletkie znajduje się napis Darmol J. Brady.

Do nabycia we wszystkich aptekach!

Tw 1 021

Stolica Święta wobec uciekinierów z Rosji sowieckiej

(KAP) Prasa polska, jak również i rosyjska, doniosła o wizycie JE nuncjusza apostolskiego u p. premiera Bartla w sprawie uciekinierów z Rosji sowieckiej na terytorjum państwa polskiego. Według wiadomości, podanych przez dzienniki, ks. nuncjusz miał zaofiarować rządowi polskiemu pomoc w niesieniu pomocy nieszczęśliwym zbiegom z państwa tortur i prześladowania za wiarę.

Stosownie do informacji, otrzymanych przez K. A. P-ow, możemy oświadczyć, że Stolica Apostolska ze względów czysto humanitarnych zawsze gorąco interesuje się losem prześladowanych w Rosji sowieckiej i w miarę uzyskanych możliwości niejednokrotnie przychodziła im z pomocą. W wypadku obecnym, dotyczącym uciekinierów na terytorjum polskie, Stolica św. również pragnie okazać im swą najdalej idącą pomoc, w niczem, naturalnie, nie naruszając interesów politycznych, ekonomicznych i sanitarnych państwa polskiego.

Zgodnie zatem z wolą Ojca św., ks. nuncjusz Marmaggi zaofiarował władzom polskim pomoc Stolicy Apostol-

skiej w chrześcijańskim dziele niesienia pomocy zarówno materialnej, jak i duchowej, nieszczęśliwym ludziom, w obawie przed śmiercią, torturami i więzieniem chroniącym się do Polski.

JE. ks. nuncjusz zwrócił się również do ks. ks. Biskupów, których diecezje przylegają do Rosji, aby pośpieszyli z doraźną pomocą nieszczęśliwym uciekinierom, zachęcając zarazem do tego dzieła miłosierdzia chrześcijańskiego ludność miejscową.

Od redakcji: Polska opinia publiczna przyjmie z zadowoleniem do wiadomości powyższy komunikat, który wyraźnie podkreśla, że Stolicy Apostolskiej chodzi wyłącznie o dzieło miłosierdzia chrześcijańskiego, które nie ma „w niczem naruszyć interesów politycznych, ekonomicznych i sanitarnych państwa polskiego”. Cokolwiek Polska robi, musi robić tak, by podstawy pokoju umacniały się, a nie osłabiały.

Znaczenie polityczne dymisji Schachta

Przyczyny dymisji

Berlin, 8. 3. (PAT.) Prezydent Banku Rzeszy dr. Schacht złożył na radzie naczelnej Banku Rzeszy oświadczenie, w którym jako powód ustąpienia podał swe stanowisko negatywne wobec umów haskich. W sferach politycznych utrzymują, że ustąpienie Schachta jest w związku przyczynowym z ewentualną nominacją Francuza Quesnaya na dyrektora Banku Międ-

zynarodowego. Dr. Schacht oznajmił, iż pozostanie na swym urzędzie tak długo, aż powzięta zostanie decyzja w sprawie jego następcy.

Rada naczelna Banku Rzeszy powzięła uchwałę, obniżającą z dniem 8-go marca stopę dyskontową z 6 na 5 i pół procent, stopę lombardową z 7 na 6 i pół procent.

Przewidywania prasy nacjonalistycznej

Berlin, 8. 3. (PAT.) Ustąpienie Schachta uważane jest za wydarzenie o wielkim znaczeniu politycznym.

Według dzienników nacjonalistycznych dymisja ta oznacza poważną sytuację wewnętrzną Niemiec. Schacht ustępując, chciał wywrzeć nacisk na parlament niemiecki, obradujący obecnie nad umowami haskimi, aby zachęcić stronnictwa polityczne do nieustępliwości. Dzienniki nacjonalistyczne spodziewają się, że dymisja Schachta nie pozostanie bez wpływu na stanowisko stronnictw wobec umowy likwidacyjnej z Polską.

Prasa demokratyczna natomiast charakteryzuje postępowanie dr. Schachta jako stałe sabotowanie polityki rządu.

Min. Moldenhauer o dymisji Schachta

Berlin, 8. 3. (AW.) Ustąpienie Schachta było wczoraj przedmiotem polemiki w Reichstagu między nacjonalistycznym posłem dr. Reichertem a min. skarbu Moldenhauerem, który wyznał, że różnica poglądów i tendencja do odgrywania roli politycznej przez prezydenta Banku wywołała konflikt.

Ubytek Niemców w Bydgoszczy

Bydgoszcz, 7. 3. (AW.) Wobec zmniejszenia się liczby katolików Niemców, dla których specjalnie przeznaczono b. kościół Pojezuicki i wobec coraz większego napływu do tego kościoła ludności polskiej, władze duchowne zarządziły, ażeby co niedzielę o godz. 12 po mszy przeznaczonej dla katolików Niemców, odbywały się nabożeństwa i kazania przeznaczone dla wiernych narodowości polskiej.

Dr. Kubacz prezesem „Gminy Polskiej” w Gdańsku

Gdańsk, 7. 3. (PAT.) Wczoraj odbyło się plenarne posiedzenie rady delegatów „Gminy Polskiej” w m. Gdańska celem dokonania wyboru nowego prezesa na miejsce niedawno zmarłego ks. Miszewskiego. Zjednoczenie Zawodowe Polskie wysunęło kandydaturę posła dr. Moczyńskiego, która też uzyskała poparcie ze strony zarządu. Ponieważ zgłoszone zostały inne kandydatury, przeto dr. Moczyński złożył oświadczenie, że wobec wyniesienia kilka kandydatur uważa za właściwe zrezygnowanie ze swej kandydatury. Pomimo swej rezygnacji dr. Moczyński przyrzekł współpracę każdemu innemu kandydatowi, pod warunkiem, iż gmina polska będzie wyrażać zgodę na pracę wszystkich

Polaków i wstrzyma się nadal od wszelkiego partyjnictwa. W głosowaniu wybrany został prezesem gminy polskiej dr. Kubacz, za którym oświadczyło się 39 delegatów, przeciw 28 delegatów.

Historja tramwaju podmiejskiego

Warszawa, 8. 3. (Tel. wł.). W latach ostatnich podjęto budowę elektrycznego tramwaju podmiejskiego Warszawa — Izabelin. Właścicielem tej linii był niejaki pan Gliszczynski, który zaczął roboty i wybudował 1.700 metrów tramwaju. Wskutek trudności finansowych sprzedał swoje prawo eksploatacji przedsiębiorcy Węgierowi, ale ten niebawem umarł. Od śmierci Węgiera nikt się nie zajął o losy przyszłej kolejki. Zajął się nią „cwaniak” Alfons Cynian, który ma na swoim sumieniu rozmaite oszustwa i dowiecipy. M. in. swego czasu sprzedał on kolumnę Zygmunta za 50 zł i wystawił pokwitowanie następujące:

„Niniejszem kwituję z odbioru 50 zł za sprzedaną z wolnej ręki kolumnę króla Zygmunta”.

Cynian, dowiedziawszy się, że nikt budowa tramwaju się nie interesuje, wezwał dawnego dozorcę budowy, przedstawił mu się jako inżynier, który kolejkę rozbierze. I istotnie sprzedał wszelkie materiały, rozebrał szyn-

ny i także je sprzedał. Policja zwróciła jednak na to uwagę i stwierdziła, że od 6 miesięcy tor tramwajowy, mający 1.700 metrów, został przez licznych robotników całkowicie rozebrany a materiały zupełnie sprzedane. Wtedy dopiero zdemaskowano Cyniana i jego zaarrestowano. (w)

Cyryl Strzelczyk zaginął

Katowice, 8. 3. (AW) Przed paru dniami kupiec z Rybnika Cyryl Strzelczyk udał się celem załatwienia interesów handlowych do Sosnowca, gdzie otrzymał od brata wezwanie, by przybył do Warszawy w bardzo ważnej sprawie. Strzelczyk za pożyczone pieniądze w Sosnowcu natychmiast wyjechał do Warszawy i do tej pory wszelki śluch o nim zaginął. Zaniepokojona rodzina zawiadomiła policję, która po przeprowadzeniu dochodzeń stwierdziła, że Strzelczyk wogóle nie przybył do Warszawy i nie wiadomo, gdzie się obecnie znajduje. Ponieważ Strzelczyk znany jest z solidnego trybu życia, wykluczona jest jakakolwiek afera, jak również nieprawdopodobny jest rabunek, gdyż Strzelczyk nie miał przy sobie pieniędzy a nawet książeczkę czekową zostawił w domu. Strzelczyk jest kapitanem W. P. i był szefem operacyjnym gen. Iwaszkiewicza w dowództwie frontu podlaskiego.

O pożyczkę dla m. Poznania

Dziś w południe w sali sądowej ratusza odbyła się konferencja z udziałem przedstawicieli prasy miejscowej, na której prezydent m. Poznania, Ratajski, poinformował dziennikarzy o wyniku pertraktacji pożyczkowych zagranicą. Chodzi o uzyskanie pożyczki na prace, mające łagodzić bezrobocie, w sumie około 20 milionów z Overseas Bank, wreszcie sprzedaż 8-procentowych obligacji miejskich bankom szwajcarskim, względnie francuskim.

P. prezydent Ratajski oświadczył, że możliwość uzyskania pożyczki istnieje, jak również realna jest myśl sprzedaży obligacji miejskich zagranicą w niezadługim już czasie, co odpręży trudną sytuację w gospodarce miejskiej Poznania. (k)

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank
Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.44 do 212.74 zł, gotówką 212.04 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172.97 do 173.23 zł, gotówką — 172.63 zł.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 888 1/2 zł, w Gdańsku na Warszawę 889 3/5 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

**Warunki: Handel hurtowy, parvitet Po-
znań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca
za 100 kg.**
Poznań 8 marca 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr (118.5 f w h.); b) pszenicy 752 gr (129. f w h.); c) jęczmienia 673 gr (114.1 f w h.); d) owsa 508 gr. 84.6 f w h.).

„Ceny orientacyjne” parvitet Poznań

Zyto	16.25 — 16.75
Uspokojenie spokojne.	32.00 — 33.00
Uspokojenie słabe.	18.50 — 19.00
Jęczmień przemysłowy	21.50 — 23.50
Jęczmień browarowy	15.50 — 16.50
Uspokojenie słabe.	15.50 — 16.50
Owies	15.50 — 16.50
Uspokojenie słabe.	15.50 — 16.50
Maka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	29.00
Uspokojenie słabe.	50.50 — 54.50
Maka pszenna 65% wł. work. Uspokojenie słabe.	11.00 — 12.00
Otreby żytnie	14.00 — 15.00
Otreby pszenne	25.00 — 27.00
Wyka latowa	23.00 — 25.00
Peluszka	26.00 — 29.00
Groch polny	28.00 — 33.00
Groch Victoria	26.00 — 29.00
Groch Folgera	20.00 — 22.00
Lubin niebieski	23.00 — 25.00
Lubin żółty	17.00 — 21.00
Seradela	120.00 — 140.00
Koniczyn czerwona	150.00 — 210.00
Koniczyn biała	170.00 — 200.00
Koniczyn szwedzka	120.00 — 135.00
Koniczyn żółta odtłuszcz.	55.00 — 60.00
Przelot	80.00 — 105.00
Inkarnatka	190.00 — 210.00
Tymoteusz	42.00 — 50.00
Rajgras angielski	90.00 — 110.00
Tatarka	25.00 — 27.00

Ogólne usposobienie spokojne.
Uwaga: Zniżkowa tendencja na rynkach zagranicznych nie wpłynęła osłabiająco na rynek wewnętrzny z powodu istniejącej różnicy cen na rynku krajowym i zagranicznym.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 8 marca 1930.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało przebieg nieco żywszy przy tendencji utrzymane.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych nadal poszukiwano 5 proc. po konwers. po 51.50 proc., 8 proc. listy dolarowe Pozn. Ziem Kred. po 94 proc. (przy dew 8.90) i 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 39.50 proc. Po dłuższym czasie doszło dziś do transakcji 6 proc. listami żytnimi, za które płacono 18.50 przy większym popycie. Poza tem dopytywano się o premj. dolarowe po 74.— bez oddawców.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych panowało większe zainteresowanie Bankiem Polskim, za który płacono 162.— oraz za Brow. Krotoszyńskie 27.—. Dużych obrotów dokonywano w akcjach Dr. R. May które miały tendencję mocną i nadal zwiększały przy kursie 59—60.— w placeniu. Dużo zleceń na kupno nie mogło być wykonanych.

Cedula urzędowa z dnia 8 marca 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 51.50% P
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 94% P.
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziem. Kred. 39.50% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 18.50 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 162.— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Browar Krotoszyński I em. zł. 27.— P.
Dr. Roman May I em. zł. 59—60.— P.

Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 8. 3. 1930.

Waluty

Dolary St. Zjedn. tr.: 8,89 1/2 sp.: 8,91 1/2 kup.: 8,87 1/2

Dewizy:

	trans.	sprzed	kup
Belgia	124.28	125.59	123.97
Holandja	357.77	358.67	356.87
Kopenhaga	238.68	239.28	238.09
Londyn	43.35 1/2	43.46	43.25
Nowy Jork	8.90 1/2	8.92 1/2	8.88 1/2
Paryż	34.90	34.99	34.86
Praga	26.42 1/2	26.49	26.36
Szwajcaria	172.54	172.97	172.11
Sztokholm	239.42	240.02	238.82
Wiedeń	125.60	125.91	125.29
Włochy	46.72	46.84	46.60

Tendencja nieco słabsza.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poź. inwest. 127.50
5% poź. premj. dol. 73.00 73.50
5% poź. konw. 52.50
10% poź. kol. 102.50

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	0.00 — 127.00
Bank Polski	165.50 — 166.00
Sila i Światło	0.00 — 86.00
W. T. Węgl.	51.00 — 51.50
Lilpop	0.00 — 25.00
Modrzejów	12.25 — 12.50
Pocisk	0.00 — 2.20
Starachowice	21.00 — 21.25

Tendencja przeważnie mocniejsza.

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1 000 kg

reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 8 marca 1930.

Pszonica march. od st. załad	233.0 — 236.00
76-77 kg przeciętn. jakości	
Tendencja mocna	
Pszonica march. od st. zał.	235.00 — 238.00
77-78 kg przeciętn. jakości	
Tendencja mocna	
Zyto march. od stacji załad	143.00 — 147.00
72 kg przeciętn. jakości	
Tendencja słabsza	
Owies march. od stacji zał.	121.00 — 131.00
Tendencja spokojna	
Jęczmień browarowy	160.00 — 170.00
Tendencja spokojna	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	140.00 — 150.00
Tendencja spokojna	
Kukurudza loco Berlin	157.00 — 159.00
Tendencja spokojna	
Kukurudza loco Hamburg	0.00 — 145.00
Tendencja spokojna	
Maka pszenna	27.50 — 34.50
Tendencja spokojna	
Maka żytnia	20.50 — 23.75
Tendencja spokojna	
Ospa pszenna	08.00 — 08.50
Tendencja spokojna	
Ospa żytnia	07.25 — 07.75
Tendencja spokojna	
Groch Victoria	20.00 — 25.00
Groch dr. jadalny	18.00 — 20.00
Groch pastewny	16.00 — 17.00
Peluszka	16.00 — 18.00
Bób polny	16.00 — 18.00
Wyka	18.00 — 23.00
Lubin niebieski	13.00 — 14.00
Lubin żółty	16.00 — 17.50
Seradela nowa	25.00 — 29.50
Makuch rzepakowy	13.25 — 14.25
Makuch lniany	17.00 — 18.00
Wytłoki suche	06.50 — 06.70
Sródt Soja	13. 0 — 14.60
Płatki ziemniaczane	11.80 — 12.30

Ogólna tendencja niejednostajna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 8. 3. 1930.

Wyplaty na Warszawę 46.90 — 47.10

Noty wielkie 46.75 — 47.15

Kupcy pomorscy przeciw cofnięciu ulg podatkowych

Toruń, 7. 3. (AW.) Dnia 13 bm. zbiera się zarząd główny Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu na nadzwyczajną sesję celem protestu kupiectwa pomorskiego przeciwko cofnięciu przez rząd ulg podatkowych. Prezydium Związku wysłać ma do rządu — oraz do Sejmu telegram następującej treści:

„Kupiectwo pomorskie do głębi dotknięte wycofaniem przez rząd ulg podatkowych dla handlu, najuroczyściej protestuje przeciwko ignorowaniu

najżywniejszych interesów kupiectwa, które w ten sposób skazane jest na zupełną zagładę. Wobec tego w ostatniej chwili apelujemy o docenienie katastrofalnej sytuacji.”

Gdynia, 7. 3. (AW.) W Gdyni odbyło się zebranie kupców. Przedstawiono tragiczny stan kupiectwa gdynskiego, które cierpi szczególnie skutkiem niezwolnienia od podatku obrotowego. W sprawie tej postanowiono zwrócić się do władz centralnych.

Calonder rozstrzygnął spór teatralny na G. Śląsku

Katowice, 7. 3. (AW.) Prezes komisji mieszanej Calonder uznając prawa zarówno mniejszości polskiej na Śląsku Opolskim, jak i niemieckiej na polskim Górnym Śląsku do urządzania przedstawień w publicznych budynkach teatralnych, orzekł, iż winien być utrzymany w tym względzie status quo.

W teatrze miejskim w Katowicach ma się odbywać 9 do 10 przedstawień niemieckich miesięcznie, a nadto jedno przedstawienie w święta Wielkiejnocy, Bożego Narodzenia i Zielonych Świąt.

Polityka finansowa min. Matuszewskiego w ogniu krytyki

Ostatnie posunięcia finansowe min. Matuszewskiego wywołały ogólną konsternację. Daje jej wyraz prasa. Przytaczamy poniżej głos „A. B. C.”:

„W finansowej polityce p. min. Matuszewskiego trudno się dopatrzeć jasno sprecyzowanego planu i konsekwencji. Najlepiej to się uwidoczniło na budżecie. Postawiwszy w swoim exposé granice budżetu na r. 1930/31 w ramach 2.700—3.000 milionów, nie zrobił p. Matuszewski, choć kryzys gospodarczy to nakazywał, aby utrzymać budżet na granicy najniższej. — Przeciwnie wszystkie prawie wnioski rządu zmierzały do wyświdrowania globalnej sumy budżetu na granicę najwyższą — 3 miliardów zł.

„Po uchwaleniu przez Sejm budżetu pojawiły się, i to nietylko w prasie opozycyjnej ale w sferach gospodarczych, ba! nawet wśród skarbowców, pytania, czy uchwalony budżet jest realny, czy wpływy podatkowe zdołają pokryć uchwalone wydatki?! Wątpliwości te rosły w miarę pogłębiania się kryzysu i kurczenia się wpływów podatkowych. Niewiara zaczęła ogarniać coraz szersze koła fachowe, a nawet trafiała do sfer rządowych. Poczęto się zastanawiać nad koniecznością kompresji wydatków, mówiono o potrzebie obciążenia budżetu o pół miljarda zł....

„Co należało w tym stanie zrobić? Postąpić odważnie: — obciążyć budżet i pójść na wydatne ulgi podatkowe. Szczególnie dopraszał się tego posunięcia fatalnie skonstruowany i przez widzimysej urzędników wymierzany podatek obrotowy, tak boleśnie odczuwany przez przemysł i handel.

„Był moment, że ta myśl trafiała do ministerstwa skarbu i p. Matuszewski proponował Sejmowi uchwalenie szeregu ulg w podatku obrotowym. Kupcy odetchnęli, bo choć zaproponowane przez p. Matuszewskiego ulgi nie zalażywały całkowicie sprawy dokuczliwego podatku obrotowego, łagodzący go jednak i ułatwiały handlowi przetrwanie ciężkich czasów.

„Nie długo jednak trwała radość w kupiectwie! P. Matuszewski oświadczył, że rząd w swych koncesjach posunął się za daleko i że przeto cofa szereg ulg dla handlu i przemysłu, proponując za to mniejsze. Na usprawiedliwienie tego „rączkowego” posunięcia skarbowego, p. Matuszewski powołał się na ciężką sytuację budżetową.

Na Śląsku niemieckim ma być dana mniejszości polskiej sposobność do urządzania przedstawień teatralnych w Bytomiu 3 do 4 razy, w Gliwicach 2 do 3 razy, w Zabrze 3 do 4 razy, w Raciborzu jedno przedstawienie miesięcznie. W Opolu budynek teatralny po wyremontowaniu ma być oddany na przedstawienia polskie raz na miesiąc. Warunki finansowe wynajmu budynków teatralnych mają być takie, same, zarówno dla przedstawień mniejszości, jak i dla większości.

„Ciężka sytuacja budżetowa? Czy mało ludzi i pism ostrzegało, że nie należy windować budżetu do 3 miliardów zł., czy p. Matuszewski nie mógł go zatrzymać na 2.700 milj. zł., a więc na najniższej granicy, jaką sam oświadczył wyznaczyć? Łatwo by wówczas dać rolnictwu, przemysłowi, rzemiosłom i handlowi ulgi, aby mogły przetrzymać ciężki kryzys; nie kłopotał by się wówczas p. Matuszewski o 84 milj., które rzekomo odbierały skarbowi ulgi w podatku obrotowym, zaproponowane po raz pierwszy przez ministerstwo skarbu.

„Przytem obiecywać i cofać... Nie wygląda to poważnie, nie dodaje prestiżu naszym kierownikom skarbu.

„Zresztą p. Matuszewski jest na błędnej drodze. Nie uratuje on globalnej sumy w budżecie. Samo życie ją skoryguje. Zbyt ciężki kryzys był na naszych warsztatach gospodarczych, aby najsprawniejszą śruba podatkowa mogła wyciągnąć ze społeczeństwa taką samą sumę wpływów, co w kończącym się roku budżetowym. Wydatki muszą być zredukowane, kompresja musi być zastosowana. Im prędzej to się stanie, tym zdrowiej będzie dla naszego organizmu gospodarczego, tym mniej zawodów dla min. skarbu.

„Sprawę tę trzeba postawić po męsku, a nie bawić się w dziwną grę: — obiecywania i cofania. Zabawa taka nawet dzieci rozdrażnia.”

Dalsze obrady konstytucyjne

W uzupełnieniu wczorajszych informacji o czwartkowym posiedzeniu komisji konstytucyjnej, dodajemy, że obrady dotyczyły się w dalszym ciągu w sposób następujący:

Odpowiedzialność Prezydenta

Przystąpiono do art. 31 o odpowiedzialności Prezydenta. Większością 18 głosów przyjęto zasadę, że za przestępstwa przewidziane w konstytucji Prezydent może być pociągnięty do odpowiedzialności przez zgromadzenie narodowe większością 3/5 głosów przy obecności połowy liczby członków (a nie 2/3, jak przewidywał projekt B. B.)

Przy art. 52, który mówi o uposażeniu Prezydenta, odrzucono projekt B. B., że „listę cywilną” ustali osobna ustawa.

Przy art. 53 przyjęto 15 głosami przeciw 13 wniosek centrum, że Prezydent nie może uczestniczyć w zarządzie i władzach kontrolujących towarystów i instytucji obliczonych na zysk.

Piękna pani.

Kobieta powinna zawsze pięknie wyglądać, nietylko wówczas, kiedy jej na tem zależy. Poczucie estetyki nie zezwala zaniedbywać swego wyglądu, nawet w domu, czy też podczas swych codziennych zajęć, lecz wymaga aby zawsze ukazywać się z równym wdziękiem, chociażby dla własnego zadowolenia.

Dzięki uproszczonym metodom kosmetycznym wystarczy poświęcić kilka minut rannej toalecie, które nie krępują kobiety, ani utrudniają jej zajęć. Takim prostym środkiem nie wymagającym specjalnych zabiegów, jest Puder — krem „Uza”, zawierający właściwości pudru i kremu, który zapewni piękną cerę, co przyczyni się do uroczego wyglądu.

Każda z pań niezawodnie przekona się o dodatnich skutkach tegoż produktu, dzięki któremu będzie zawsze miłą i piękną panią domu godną podziwu.

Pw 9845-S.1190

Wasza Mira.

Przysięga

Do art. 54, który mówi o przysiędze Prezydenta, projekt B. B. wnosil dodatek, że Prezydent składa przysięgę w kościele katedralnym w Warszawie, lub innym mieście Rzplitej. Do tego wniosku p. Komarnicki (Kl. N.) zaproponował poprawkę, aby dodać „wobec izb połączonych”. Dodatek ten odrzucono, gdyż zyskał tylko 9 głosów. Wniosek B. B., który zyskał 15 głosów przeciw 15, odesłano do podkomisji.

Następnie ustalono, że podkomisja rozpocznie obrady dopiero w przyszłym tygodniu, zaś komisja odbędzie jeszcze jedno posiedzenie w tym tygodniu, w sobotę o godz. 10 m. 30 rano.

Rozwiązywanie Sejmu i Senatu

Art. 26 obecnej konstytucji mówi o rozwiązywaniu sejmu i senatu. Projekt B. B. opuszcza postanowienie, że Prezydent na wniosek rady ministrów umotywowanym orędziem może rozwiązać sejm i senat przed upływem czasu. Tak samo opuszczone są postanowienia co do terminu nowych wyborów.

Pos. Piłsudski (B. B.) dowodzi, że słowa o umotywowanym orędziu są niepotrzebne, bo jeżeli zachowuje się przepis, że Prezydent tylko jeden raz z tego samego powodu może rozwiązać sejm, to widocznie musi podać powód. Natomiast termin umotywowania może dać pole do wątpliwości prawnej.

Pos. Komarnicki (Kl. N.) Projekt Klubu Narodowego wprowadza możliwość rozwiązania tylko jednej izby, co daje Prezydentowi większe możliwości polityczne. Okres wyborczy skracamy do dni 60, co jest w łączności z naszym postanowieniem o stałych listach, układanych przed 1 stycznia każdego roku.

Pos. Niedziałkowski (P. P. S.) motywuje konieczność istnienia sejmu w okresie wyborczym w stanie potencjalnym tem, że może zająć wypadek nadzwyczajny, np. konieczność wypowiedzenia wojny, zawarcia pokoju i t. d. kiedy sejm musi być powołany do tej funkcji.

Pos. Mackiewicz (B. B.) sprzeciwia się istnieniu sejmu w permanencji nawet w okresie wyborczym.

Na tem odroczone posiedzenie do soboty.

Wobec prześladowań religijnych w Rosji

J. Eminencja ks. kardyna Prymas wydał rozporządzenie, aby we wszystkich kościołach archidiecezji odprawione zostało w drugą niedzielę W. Postu — uroczyste nabożeństwo dla prześladowania Boskiego Serca Jezusowego za bolszewickie bluźnierstwa i świętokradztwa, oraz dla ubłagania miłosierdzia Bożego dla Rosji, aby ustało w niej prześladowanie wiary i walka z Bogiem, i aby ludy tamtejsze odzyskały pokój i swobodę.

Śladem powyższego rozporządzenia urządził Zarząd Główny Ligi Katolickiej w Poznaniu zebranie manifestacyjne w sprawie prześladowania chrześcijaństwa przez bolszewizm.

Zebranie odbędzie się w niedzielę, 16 marca rb. o godz. 6-tej wieczorem w auli Uniwersytetu Poznańskiego.

Wstęp tylko za biletami, które wydaje bezpłatnie sekret. generalny Ligi Katolickiej w/m, Aleje Marcin-

*Na
wykwintny stół
podaje się
cukier
tylko w kostkach!*

Pw 9651-9,130

Sejmik wojewódzki

We wtorek, dnia 11 marca, odbędzie się o godz. 11 posiedzenie poznańskiego sejmiku wojewódzkiego z następującym porządkiem obrad:

1. Otwarcie sejmiku przez wojewodę poznańskiego. 2. Sprawozdanie wojewody Poznańskiego z administracji państwowej. 3. Objęcie przewodnictwa przez marszałka sejmiku. 4. Powołanie dwóch sekretarzy. 5. Komunikat marszałka o zmianie składu sejmiku wojewódzkiego. 6. Powołanie dwóch członków sejmiku do przeprowadzenia wyboru 4 członków i 4 zastępców do dyrekcji Wojewódzkiego Banku Pożyczkowego. 7. Wybór 4 członków i 4 zastępców do dyrekcji Wojewódzkiego Banku Pożyczkowego.

„Bata” otwiera oddział w Poznaniu

Donoszą nam z miasta, że w lokalu Polskiego Banku Handlowego przy pl. Wolności 8 otwarte zostało przedstawicielstwo „Polskiej Spółki Akcyjnej Bata”, będącej ekspozyturą czeskich zakładów przemysłu obuwniczego Baty w Zlinie. Przypominamy, że swego czasu obiegała miasto wiadomość, jakoby Bata miał kupić nieruchomość Polskiego Banku Handlowego, w której obecnie mieszczą się lokale Baty. Tymczasem informują nas, że dom ten przeszedł niedawno na własność p. Bartscha, właściciela firmy „Aquila”.

Wiadomość o otwarciu przedstawicielstwa, które zapewne ma za zadanie zorganizowanie osobnego oddziału w Poznaniu, co oddawna już jest projektowane, wzbudziło poważne zaniepokojenie wśród zainteresowanych czynników branży obuwniczej, które jest tem bardziej zrozumiałe wobec ciężkiego kryzysu, jaki przeżywa całe gospodarstwo narodowe, a szczególnie rzemiosło polskie.

LIKIERY-WÓDKI
Kantorowicza
BEZKONKURENCYJNEJ JAKOŚCI

dw 8 355

Pamiętka dla Nadrenji

Berlin, 8. 3. (AW) W czasie opuszczania przez wojska sojusznice Nadrenji prasa niemiecka donosiła, iż oddziały okupacyjne pozostawiły do 15 tys. nieślubnych dzieci. Obecnie „Kölnische Zeitung” donosi, iż liczba dzieci nieślubnych we wszystkich 5 prowincjach dochodzi zaledwie do 3.841 dzieci. Według narodowości pozostawili: Amerykanie 1.850, Belgowie 199, Anglicy 990, Francuzi 767, i wojska kolorowe 15 dzieci. Należy dodać, że Amerykanie przebywali w Nadrenji tylko 4 lata a pozostawili po sobie niemal tyle dzieci, co wszystkie inne narodowości razem.

HAZEL **KREM** **ELITE**
uodielaktnia skóre

O moralne podstawy państwa

Przemówienie senatora prof. Głabińskiego, wygłoszone w Senacie 6 marca 1930 r.

Preliminarz budżetowy, którym się zajmujemy, wywołał w szerokich sferach nie tylko w parlamencie, ale i w społeczeństwie dużą nieufność, jakiej od szeregu lat nie zauważyliśmy. Według preliminarza uchwalonego przez Sejm dochody miałyby wynosić w przyszłym roku 3.058 milj., — według uchwały komisji budżetowej Senatu 3.038 milj., — podczas kiedy w roku 1928/29 ogólne dochody osiągnięte zostały pomimo dobrej koniunktury, w wysokości 3.008 milj. — a w roku bież., który się kończy z tym miesiącem, o ile można sądzić według dat, które zostały ogłoszone, również mniej więcej taką osiągniemy sumę.

Niektóre podatki są wprawdzie preliminarzowo niższe w porównaniu oczywiście z zamknięciami rachunkowymi, jednakże są także dochody, które zostały mimo dzisiejszej sytuacji gospodarczej podniesione. A więc dochody z przedsiębiorstw, głównie z kolei żelaznych zostały podniesione o 93 miliony, dochód z podatku majątkowego podniesiono o 27 milionów. Otóż wielka zachodzi wątpliwość, czy te dochody podwyższone w dzisiejszej sytuacji gospodarczej rzeczywiście wpłyną i czy wydatki przewidziane z nadwyżek budżetowych będą możliwe.

Jeżeli chcemy ocenić realność i płynność dochodów naszego budżetu, musimy uwzględnić przede wszystkim trzy czynniki, jakie na tę płynność i realność wpływają. Najpierw położenie ekonomiczne kraju, oraz wysokość dochodu narodowego, następnie obciążenie podatkami państwowymi i samorządowymi dotychczasowe, a nareszcie nastrój psychiczny ludności w stosunku do państwa i w stosunku do rządu.

Przesilenie gospodarcze

Kraj, jak wiadomo, przechodzi ciężkie przesilenie gospodarcze, przesilenie, które się objawia nazewną tylko niskimi cenami produktów rolnych i produktów przemysłowych, ale także licznymi upadłościami, dozoram sądowymi i rozmaitemi innymi objawami, które świadczą o tem, że istnieje zastój, że nawet eksport się nie opłaca, a nawet bilans handlowy, jakim zaczynamy się szczycić, bo stał się od kilku miesięcy bilansem czynnym, także przedstawia duże wątpliwości. Import wprawdzie się zmniejszył, ale to zmniejszenie importu wskazuje raczej na to, że siła konsumpcyjna i kredytowa społeczeństwa zmniejszyła się, że społeczeństwo nie może już tyle towarów, jak dawniej, sprowadzać. Eksport wykazuje w ostatnich miesiącach niewątpliwie pewną wyżkę i to wyżkę pomyślną, ponieważ eksport wyrobów gotowych się zwiększył, ale jeżeli przyjrzymy się cenom tych wyrobów gotowych, osiąganym w eksporcie, to znowu musimy dojść do wniosku, że przemysłowcy nie mają zbyt w kraju, zmuszeni są sprzedawać może i za bezcen swoje wytwory gotowe zagranicę. W tym wypadku znowu to polepszenie bilansu handlowego nie zwiastuje polepszenia trwałego, ale jest polepszeniem chwilowym, nie byłoby więc objawem pomyślnym. To nasze położenie ekonomiczne nazywamy powszechnie dziś przesileniem gospodarczym, i słusznie, ponieważ objawy te są podobne jak w zwykłym przesileniu gospodarczym.

Ale pamiętać musimy, że nasze przesilenie gospodarcze różni się istotnie od przesileni gospodarczych w krajach przemysłowych, a także od tych przesileni, jakie przeżywały i obecnie przeżywają kraje zachodnie. Przesilenie gospodarcze zazwyczaj w krajach przemysłowych jest następstwem albo zbyt daleko posuniętej giełdowej spekulacji, spekulacji grynderskiej, albo hyperprodukcji wielkiego przemysłu, albo wielkich trudności eksportowych, na jakie np. napotkała Anglia po wojnie z powodu utracenia rynków zbytu na wschodzie. Nasze przesilenie gospodarcze ma niewątpliwie związek z koniunkturą światową, ale ma, moim zdaniem, przede wszystkim nasze miejscowe specyficzne powody. Wiemy, że punktem wyjścia tego przesilenia są niskie ceny produktów rolnych, a zatem mniejsza siła nabywcza ludności, która u nas jest ludnością największą, i której siła nabywcza decyduje o tem, czy produkty przemysłowe, produkty rzemieślnicze znajdą zbyt odpowiedni. To przesilenie u ludności rolniczej jest następstwem ubóstwa tej ludności i o tem przede wszystkim nie należy zapominać, jest następstwem tego, że nie mamy — w szczególności ta ludność — nie mamy kapitału obrotowego, nie mamy zasobów

pieniężnych i nie mamy możliwości przetrwania tego rodzaju sytuacji, która jest następstwem chwilowej, czy tej dłuższej niepomyślnej koniunktury.

Majątek i dochód narodowy

Nasz dochód narodowy jest bardzo mały w stosunku do ilości podatków, jakie płacimy. Nie mamy przykładów w zachodnich krajach na tego rodzaju stosunek dochodu narodowego do ilości podatków wpłacanych.

Nie mamy dokładnych danych cyfr statystycznych, któreby nam podały z całą pewnością, jakim jest ten dochód narodowy, ale mamy jednakowoż statystykę podatkową, która w przybliżeniu może służyć za podstawę oceny, jakim ten dochód narodowy jest rzeczywiście. Mamy najpierw statystykę podatku dochodowego. U nas minimum egzystencji wolne od podatku jest bardzo niskie, wynosi 1.500 zł i wszystkie dochody ustalone przez władze, a wynoszące ponad 1.500 zł, ustalone są w cyfrach podatku dochodowego. Podatek majątkowy, który również sięgnął bardzo głęboko, podaje wysokość majątków ustalonych przez władze. Jakież tedy jest nasz dochód opodatkowany? Suma dochodów ponad minimum egzystencji, a więc (ponad 1.500 zł) osób fizycznych i prawnych, ale bez uposażeń, bo uposażenia u nas stanowią osobną kategorię, w roku 1924 wynosiła 1.122 milj. fr. złotych, to znaczy 2.101 milionów naszych złotych obiegowych, a w r. 1927 mieliśmy 440.000 osób, a właściwie rodzin opłacających ten podatek dochodowy, a cały dochód wynosił niespełna 2 i pół miljarda złotych t. zn. 2.459 milionów, to jest cały dochód naszej warstwy średnio zamożnych, a nawet i niższej, bo 1.500 zł to jest dochód bardzo skromny.

Takim jest ten dochód ogólny. Można inną drogą starać się sprawdzić te cyfry.

A jaki jest narodowy majątek? Rząd w 1924 r. ocenił majątek narodowy w wysokości 88 miliardów franków złotych, a więc około 150 miliardów złotych. Gini, znany statystyk włoski, który przedstawił memoriał Lidze Narodów, ocenił nasz majątek narodowy w wysokości 80 do 85 miliardów franków złotych, a więc mniej więcej tyle, ile rząd nasz przedstawił. Ale o ile chodzi o ten dochód, który jest źródłem opodatkowania, a więc majątek prywatny, majątek produktywny, to w 1924 r. oceniono ten cały majątek na kwotę niespełna 12.000.000.000 franków złotych, a więc na 20.000.000.000 naszych złotych obiegowych.

Suma podatków jest większa, aniżeli dochód ustalony tych warstw, które mają więcej, aniżeli 1500 złotych rocznego dochodu. I dlatego też, jak powiedziałem, trzeba się pozbyć złudzeń, że jesteśmy jakimś bardzo zamożnym społeczeństwem.

Ciężary podatkowe

Drugim czynnikiem płynności naszego skarbu jest obciążenie rzeczywiste podatkami i to bardzo często spotykałem się z zupełnie błędnymi przypuszczeniami. Mianowicie dawny minister skarbu, p. Władysław Grabski, a ta ksmo i minister poprzedni, p. Gabrjel Czechowicz tłumaczyli nam, że obciążenie podatkowe w Polsce jest bardzo małe, ponieważ na głowę w Polsce przypada tyle to podatków, a w Anglii przypada o wiele więcej, we Francji więcej i we Włoszech nawet daleko więcej. Tego rodzaju rozumowanie jest zupełnie błędne. Jeżeli chcemy ocenić jakie jest obciążenie podatkowe, to nie możemy wychodzić z tego założenia, że wydajność podatków i obciążenie to jest to samo. Nie, obciążenie może być o wiele większe, a wydajność podatkowa może być mniejsza, bo obciążenie zależy od wysokości ciężarów, jakie się nakładają na opodatkowanego względnie na podstawy opodatkowania. Jeżeli brak jest tych podstaw, to oczywiście dochód z tych podstaw nie może wpłynąć, ale to nie zmniejsza zupełnie ciężaru, który spada na te podstawy, jakie są.

Otóż nasze obciążenie podatkowe, z tego stanowiska wychodząc, nie jest mniejsze niż gdzieindziej, bo nasze podatki są mniej więcej podobne jak i w innych krajach, niektóre są cięższe, niektóre lżejsze, ale nasza możliwość płacenia jest wogóle o wiele mniejsza, aniżeli w krajach zachodnich, w krajach przemysłowych.

Jeżeli Anglik np. ma podatek dochodowy dodatkowy, który opłaca od dochodu tylko powyżej 5.000 funtów szter-

lingów, to znaczy ponad 215.000 zł, to jemu jest o wiele łatwiej z tej nadwyżki ponad 5.000 f. szter. zapłacić chociażby 100 tys. zł, niż jakiemuś biednemu rękodzielnikowi, rolnikowi, czy kupcowi u nas, który ma zaledwie minimum egzystencji, zapłacić podatek chociażby w bardzo niewielkiej kwocie. Zatem nasze obciążenie podatkowe jest znaczne, i musimy o tem pamiętać.

Dwie skale

Polski obywatel widzi dużą sprzeczność pomiędzy skalą życia swoją, a pomiędzy skalą życia państwa. Aby tę sprzeczność jednakowoż złagodzić, ten obywatel musi mieć to zrozumienie, że w kraju niezamożnym obowiązki społeczeństwa względem państwa są większe stosunkowo, aniżeli w kraju zamożnym. W kraju zamożnym obywatela łączy z państwem nie tylko węzeł moralny, ale także widoczny węzeł materialny, ma on do tego państwa pewne korzyści namacalne i wskutek tego także może być związany z państwem nie tylko z patriotyzmu samego, ale dlatego, ponieważ dla niego przedstawia się jako coś niezbędnego także i dla jego interesów materialnych. W państwach niezamożnych, jakim jest państwo polskie, konieczny jest ścisły węzeł moralny pomiędzy państwem a społeczeństwem, jeżeli płynność dochodów ma być zapewniona i jeżeli państwo ma mieć zapewniony harmonijny rozwój.

Jeżeli tak jest, to z drugiej strony państwo niezamożne musi jednakowoż czuwać nad tem, aby te wydatki, które nie mają wielkiego znaczenia państwowego, zbędne ze stanowiska państwowego, aby te wydatki były jak najskromniejsze, aby właśnie w tych wydatkach, o ile możliwości, przystosować się do skali życiowej średniego obywatela kraju. Dlatego to moje stronnictwo w Sejmie, a także i tutaj kładzie zawsze taki nacisk na oszczędności, nie na oszczędności w takich wydatkach państwowych, które są nieuchronne, które są w interesie państwa, ale na oszczędności w tych wydatkach mniejszych, administracyjnych, które jednakowoż razem tworzą duże kwoty i które to oszczędności są konieczne potrzebne nie tylko w interesie materialnym państwa, ale i w interesie moralnym państwa, w tym celu, aby ten obywatel, ten człowiek niezamożny, który musi płacić wiele na państwo, który powinien mieć tę świadomość, że na państwo trzeba wielełożyć, żeby jednak widział, że w wydatkach zbędnych państwo postępuje oszczędnie, że oszczędza kieszeń obywatela. Tak należy rozumieć nasze wnioski, jakie były stawiane w Sejmie, a wzywające do oszczędzania na wydatkach ściśle administracyjnych i wydatkach tak zwanych osobowych, czy na wydatkach biurowych, czy na wydatkach na podróże i przesiedlenia, na wydatkach na samochody. Te pozycje drobniagowe tworzą jednak razem znaczniejsze sumy, ale przede wszystkim one są potrzebne w interesie moralnym dla utrzymania tej moralnej spójni pomiędzy patriotycznym społeczeństwem i państwem.

Wzrost wydatków

Tu muszę zaznaczyć, że jednak w naszym rządzie ta potrzeba oszczędności, właśnie w takich wydawałoby się drobiazgach, ale także i w innych ważniejszych rzeczach, nie zawsze jest uznawana. Stronnictwo moje sprzeciwia się podwyższaniu takich wydatków, a także i wydatków z finansów dyspozycyjnych, które nie zawsze są konieczne i które robią wrażenie czasem, że chcemy pokazać światu, że jesteśmy bardzo zamożni, że jesteśmy nawet bogatsi, aniżeli inne kraje i inne narody. Podnoszenie funduszy dyspozycyjnych w ostatnim okresie pomajowym było zbyt daleko posunięte i dlatego dalszemu podwyższaniu tych funduszy stanowczo się sprzeciwiamy. Co gorsza, rządy pomajowe umiały znaleźć różne inne fundusze dyspozycyjne, a względnie inne sposoby dysponowania funduszami państwa i wskutek tego przyczyniły się w wysokim stopniu do podwyższenia wydatków państwa. Takimi funduszami dyspozycyjnymi rządu są np. różne lukratywne posady w bankach państwowych, w przedsiębiorstwach państwowych, w monopolach państwowych, które się mnożą zupełnie niepotrzebnie na to, ażeby stworzyć posady dla pewnych ludzi protegowanych.

A największy fundusz dyspozycyjny, jaki został stworzony przez rząd, o którym się przedtem nikomu nie śniło, to jest fundusz emerytalny. Wydatki na emerytury u nas już w okresie pomajowym w 1926-27 wyniosły według zamknięcia rachunkowego 71 milionów zł. Obecnie w ostatnim roku dochodzą do

wysokości 161 milionów złotych (Głos: Starzeją się ludzie) to znaczy o 90 milionów zł więcej, mniej więcej rocznie o 30 milionów złotych. W jaki sposób te emerytury wzrosły, wszystkim nam wiadomo. Wiemy o całych serjach wojskowych i urzędników, którzy, młodzi ludzie, byli wypuszczeni na emeryturę ze względów politycznych, a często wprost puszczało się na emeryturę na to, aby na ich miejsce umieszczać innych ludzi, albo aby ułatwić awans. W ten sposób mamy nowy ciężar w budżecie, o którym słusznie powiedział p. referent generalny budżetu, że tego ciężaru zmniejszyć niepodobna. To są ludzie, którzy nabyli prawa i mamy teraz wydatek tak znaczny, iż, ażeby ten wydatek ponieść, musimy ograniczyć rozmaite inne wydatki, może częstokroć bardzo potrzebne.

Mamy także banki i przedsiębiorstwa państwowe. Była wzmianka o Banku Gospodarstwa Krajowego w Sejmie, więc i ja tej wzmianki pominać nie mogę.

Bank Gospodarstwa Krajowego, który powstał z dawnego Banku Krajowego, założonego przez Sejm Krajowy, który miał jeden milion guldenów kapitału zakładowego, zresztą sam o dochody się starał i bardzo uczciwie i skrzętnie gospodarzył, ten Bank Gospodarstwa Krajowego uzyskał coraz to większy kapitał i dziś własne kapitały banku wynoszą przeszło 200 milionów zł, nadto ma lokację ze skarbu państwa dochodzącą do 400 milionów zł. A jeżeli się przypatrzymy w budżecie jaki dochód ma państwo z tego własnego Banku Krajowego, okazuje się, że preliminarzuje się 2,5 milionów, a podniesiono już na wniosek referenta w Sejmie ten dochód na 2.950.000 zł. Niewątpliwie w stosunku do tych ogromnych zasobów i tych sił, jakiemi Bank Gospodarstwa Krajowego rozporządza, jest to wpływ nadzwyczaj minimalny. A dodać jeszcze muszę, że także i w tym Banku usunięto rozmaitych dzielnych ludzi, którym nie czyniono żadnych zarzutów, a na ich miejsce wzięto ludzi nowych „ożywionych wielką, nową radością twórczą“, ale nie doświadczonych, a ci nowi ludzie, ten nowy zarząd szafował różnemi obietnicami, nie ważąc słów, które wypowiada reprezentant wielkiego banku państwowego. Zachęcono gminy do różnych inwestycji, spółdzielnie do budowania mieszkań, później jednak tych obietnic spełnić nie mogli i narazili gminy i spółdzielnie, a pośrednio całe gospodarstwo narodowe na duże straty. Uważam to za wielką niewłaściwość, że w takich stosunkach zarząd tego banku nie zapomniał o sobie, bo wyjednał zmianę statutu, w tym kierunku, aby było wolno zarządowi na remunerację i tantiemy pewną część dochodów banku przeznaczyć. (Dokończenie w numerze następnym.)

Stronnictwo Narodowe do Masaryka

Warszawa, 8. 3. (Tel. wł.). Z powodu 80 rocznicy urodzin Masaryka Stronnictwo Narodowe wystosowało następującą depezę:

Prezydent Masaryk, Praga - Hrad. „W chwili, gdy naród czeskosłowacki radośnie składa hołd swemu prezydentowi, który tyle uczynił dla odrodzenia państwowego Czechosłowacji i dalej niezmordowanie przewodzi jej losom, budując trwałą jej przyszłość, składamy z serca narodu polskiego płynące wyrazy głębokiej czci i gorące życzenia dla Dostojnej Osoby Prezydenta i dla zaprzyjaźnionego narodu czeskosłowackiego“.

Stronnictwo Narodowe i Klub Narodowy w Sejmie i Senacie. Bartoszewicz, Rybarski, Głabiński.

Zmiana w poselstwie łotewskim

Warszawa, 8. 3. (Tel. wł.). Obecny poseł łotewski w Warszawie, Nuksa, zostaje przeniesiony do Sztokholmu, a w jego miejsce będzie powołany Grosswald, poseł w Helsingforze. (w)

O przyjemnym smaku i zapachu sympatyczny i pewny środek desinfekujący gardło i krtań Tabletki Paramint „ERBE“.

Nie tylko dla chorych lecz i dla zdrowych przy pielęgnowaniu osób chorych zakaźnie oraz podczas epidemii tak w domu jak i w szpitalach, urzędach, szkołach, w tramwajach i w kinie. PARAMINT „ERBE“ zażywał kilka razy dziennie abyś się nie zakaził GRYPA, ANGINĄ lub innymi chorobami. Pw 9 126-0,1664

Do nabycia w aptekach i drogerjach.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Jubileusz zasłużonego towarzystwa

Klub Wioślarski z 1904 r. obchodzi dwudziestopięciolecie swego istnienia

Jednym z najstarszych klubów wioślarskich w Polsce, jednym z najstarszych stowarzyszeń wychowania fizycznego w Poznaniu, jest Klub Wioślarski z roku 1904. W czasach najostrejszej walki prawowitych gospodarzy ziemi piastowskiej z zaborcą pruskim, myśli stworzenia tego klubu rzucił ówczesny redaktor tygodnika „Praca” Maciej Wierzbński. Myśli ta w przeciągu bardzo krótkiego czasu przybrała realne kształty, gdyż już w dniu 28 kwietnia 1904 r. zrealizowano ją. Pierwszy zarząd tworzyli pp.: prezes Maciej hr. Mielżyński, pos. do parlamentu niemieckiego, wiceprezes — redaktor Maciej Wierzbński, skarbnik dr. med. Michalski, sekretarz — Seweryn Wrzesiński, naczelnik — Wacław Załuski. Członkami założycielami byli pp.: obecny ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Paryżu, Alfred Chłapowski, śp. prezes Stanisław Pernacki, prof. Uniw. Pozn. dr. Michał Sobieski, dr. Michał Szulc, dyr. Stefan Ruciński, Czech Kuszta, prezes późn. rady miejskiej inż. Witold Hedinger, inż. Bernard Zakrzewski, arch. Czesław Leitgeber, śp. prezydent Jarogniew Drwowski, dyr. Marjan Kratochwill, dr. Ksaw. Zakrzewski, inż. Konstanty Koehler, Marcin Biedermann i Stanisław Koźlicki.

Z młodych początków klub w ciągu tego czterdzielata rozrósł się potężnie stojąc obecnie na czele wszystkich towarzystw wioślarskich w Polsce. Zasiadał to w pierwszym rzędzie prezesów hr. Mielżyńskiego, Czecha Kusztę, Wacława Załuskiego, dr. Stanisława Sławskiego, Władysława Kontrowicza, śp. budowniczego Ludwika Frankiewicza, Jana Czerwińskiego oraz obecnego Władysława Stopy, przy pomocy wiceprezesa p. Maksymiljana Garsteckiego, p. Kulikowskiego i in.

Godnym ucznieniem roku jubileuszowego 1929 były sukcesy odniesione przez załogi „Klubu” — to też walne zebranie, które odbyło się wczoraj wieczorem w Bazarze przybrało samorządnie charakter uroczystościowy. Nie tylko że nie było żadnego sprzeciwu, ale nie znalazł się nawet żaden głos krytyki, a doskonale opracowane sprawozdanie zarządu przyjmowano burzą oklasków.

Po zagajeniu zebrania przez prez. p. Stopę na przewodniczącego wybrano p. Majewicza, który do pióra powołał p. Kopańskiego. Po zatwierdzeniu zwykłych formalności przystąpiono do sprawozdań, które składali kolejno pp.: prezes — Stopa, sekr. — Szcze-

pecki, skarbn. — Perkowski, wiceprezes sportowy — Kulikowski, gospodarze — Zd. Garstecki i Karwaka, oraz za komisję rewizyjną — Pieczyński, który wniósł o pokwitowanie dla zarządu co też walne zebranie przez akklamację uczyniło.

„K. W. 04” w 25 roku swego istnienia zdobyło 25 nagród sportowych, uzyskało 3 mistrzostwa Polski, mistrzostwo Bydgoszczy i Poznania, zwyciężając poza tym jeszcze w 15 innych biegach. Według oficjalnej punktacji Pol. Zw. Tow. Wiośl. K. W. 04 zdobyło w roku jubileuszowym 372 i 1/2 pkt. i ma jak prezes słusznie zaznaczył rzecz charakterystyczną 372 członków — podczas gdy klub stojący na drugim miejscu w tabeli Bydgoskie Tow. Wioślarskie uzyskało tylko 203 pkt. 3. „Tryton” 113 pkt. Majątek „Klubu” przedstawia wartość powyżej 180.000 zł., a budżet na rok przyszły uchwalono w wysokości 35.000 zł.

Te wspaniałe wyniki w roku ubiegłym zawdzięcza towarzystwo wysiłkom zarządu, który dał materialną podstawę do zwycięstw sportowców; o ich wyczynach pisaliśmy swego czasu na innym miejscu. Członkowie zarządu pp. Stopa, M. Garstecki, Czerwiński, Zd. Garstecki nie tylko nie szczędzili swego czasu, lecz przyczynili się do rozwoju klubu ofiarami pieniężnymi idącymi nawet w tysiące złotych. Pomagali zarządowi finansowo starsi członkowie klubu a poważni obywatele naszego miasta. Miłą niespodzianką dla członków zarządu było uczczenie ich pracy przez członków klubu, którzy ofiarowali pp. Wł. Stopie, M. Garsteckiemu, J. Czerwińskiemu i J. Kulikowskiemu obrazy z odpowiedniami dedykacjami.

Nowy zarząd wybrano w składzie następującym: prezes — Wł. Stopa, I. w. prezes — M. Garstecki, II. w. prezes — J. Kulikowski, sekr. — Szczepecki, skarbn. — Perkowski, naczk. sportowy — Rozpłochowski, jego zastępca — Gromadziński, gosp. — Zd. Garstecki, radni — Kaczmarek i Czerwiński. Komisja rewizyjna — Pieczyński, Wojciechowski i Gromadziński, delegaci na sejmik — Rozpłochowski, Nałaskowski, dr. Kamiński i Bruzdziński.

Z okazji jubileuszu wyszedł staraniem K. W. 04 specjalny numer jubileuszowy „Sportu Wodnego” w pięknej szacie na dobrym papierze. Zasiadał tego wydania ma p. Sroczyński, któremu też prezes w imieniu „Klubu” na zebraniu dziękował.

kamienia węglowego uczciwało 65 osób.

Po krótkiej przerwie, trybunał zapoznawał się z treścią statutu Kasy Emerytalnej oraz zbadał liczne rachunki. (z)

Pod kołami samochodu

Tragiczna śmierć nieostrożnej dziewczynki

W pobliżu Wieloswi w pow. inowrocławskim na szosie gniewkowskiej samochód LD nr. 82701 kierowany przez szofera Tadeusza Nawrockiego z Wabliaka w pow. kolskim najechał 12-letnią Teodorę Kościelną z Wieloswi. Rany były tak ciężkie, że dziewczynka zmarła wkrótce.

Jak się w dochodzeniach okazało, zawińała ona sama, gdyż powracając ze szkoły w towarzystwie innych dzieci, usiłowała przebiec szosę tuż przed nadjeżdżającym samochodem. (k)

KALENDARZYK

Sobota, 8 marca 1930.

Słońce: wschód 6.26 — zachód 17.43 — długość dnia 11 godzin 17 min.

Księżyc: wschód 9.22 — zachód 2.24 — I kwadra.

Kal. rz. kat.: Jan Boży — jutro Franciszka W.

Kal. słow.: Miłogost — jutro Mściśław.

Stan pogody według sprostżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 1 st. Cels. — Wiatr zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 750 mm. Po chmurno. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 9 st. Cels., najniższa plus 1 st. Cels.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapiieżńska, plac Sapiieżński 1 — Apteka pod Esku lapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Złotym Lwem, St. Rynek 75. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 26.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 47.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach miasta apteki tamtejsze.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżurnie we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

KRONIKA KOŚCIELNA

— Rekolekcje Sodalicji Pań Wioślarskich rozpoczyna się dnia 11 bm. o godz. 18 w kaplicy św. Józefa. Zakończenie nastąpi dnia 15 bm. o godzinie 9 w kaplicy sodalicyjnej.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Zebranie informacyjne „Młodzieży Wszepolskiej” odbędzie się dnia 10 bm. o godz. 20.15 w sali 18 Coll. Minus. P. dr. Zdzisław Stahl, docent U. J. K. wygłosi referat na temat: „Kilka zagadnień ustrojowych”.

— Kat. Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu. Zwyczajne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 10 marca wieczorem o godzinie 20 na sali Domu Królowej Jadwigi. Na porządku obrad: wykład o znaczeniu morza dla Polski. Wygłosi p. red. Powidzki.

— Walne zebranie Tow. „Bursy Rzemieślniczej”. We wtorek 11 marca odbędzie się wieczorem o godzinie 20 na sali p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8a roczne walne zebranie Tow. „Bursa Rzemieślnicza im. Staszica” w Poznaniu. Za zebranie to zaprasza się wszystkich członków do Tow. należących, oraz sympatyków, którym przyszłość naszej młodzieży rzemieślniczej leży na sercu. Na porządku obrad sprawozdania itd. Zarząd.

— Był wychowankowie zakładów salezjańskich urządzają dnia 9 bm. o godzinie 19 w zakładzie salezjańskim w Poznaniu przy ul. Wronickiej 9 zjazd koleżeński celem założenia koła na dzielnicę poznańską - pomorską. Jak najliczniejszy udział byłych wychowanków bardzo pożądan.

— Zw. Pracowników Umysłowych Z. P. ul. Działyńskich 3, filja pracowników biurowych zwołuje dnia 10 bm. o godzinie 19 zebranie miesięczne do lokali własnych. Na porządku obrad aktualny referat zawodowy, który wygłosi p. Kossowski.

— Koło Przyjaciół Harcerstwa przy 20. P. D. H. Plenarne zebranie 10 bm. o godz. 19.30 w I szkole wydz. przy ulicy Działyńskich 4. W programie wykład z przeobrażeniami z dziedziny harcerskiej. — Goście mile widziani.

— Tow. Powstańców i Wojaków Wilda. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 10 bm. o godzinie 11.30 w lokalu „Dwór Strzelecki”, ul. Kilińskiego 15. Na porządku obrad ważne komunikaty i ciekawy referat.

WYKŁADY

— Staraniem Oddz. Pozn. Pol. Tow. Krajoznawczego wygłosi interesujący wykład p. prof. dr. Wodzieńko w sobotę, dn. 8 bm. o godz. 20.15 na temat „Zieleni miasta”.

— „Choroby kobiece, a małżeństwo” oto temat drugiego poranku eugenicznego, który odbędzie się w niedzielę o godz. 12.15 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej. Prelegent omówi przedewszystkiem te choroby kobiece, które są przeszkodą do zawarcia małżeństwa. Treść wykładu wzbudzi zapewne ogólne zainteresowanie, szczególnie wśród naszych pań. Wstęp bezpłatny.

— Wykłady religijne. Pod protektorem Ks. Kardynała Hłonda odbywać się będą od poniedziałku po pierwszej niedzieli wielkiego postu aż do soboty po czwartej niedzieli postu codziennie o godzinie 20 wykłady religijne (serja dzieł w archiwum diecezjalnym w sali parterowej (ul. Lubrańskich 1), w następującym porządku: w poniedziałki: ks. Warmiński: „Nadprzyrodzony charakter Starego Testamentu”; w wtorki: ks. dr. Hozakowski: „Mojżesz i jego epoka”; w środy: ks. Bajerowicz: „Nasze obowiązki wobec misji katolickich”; w czwartki: ks. dr. Janicki: „Emigracja polska w Ameryce”; w piątki: ks. dr. Słomkowski: „Wiara a rozum”; w soboty: ks. Majkowski: „Apostolowie Słowian”. — Wstęp bezpłatny.

— Ochrona zabytków. Burza wojenna i niszczycielskie wydarzenia przyczyniły się do zniszczenia wielkiej części zabytków naszych. Tróską i obowiązkiem naszym jest czuwać nad zachowaniem cennej pozostałości reszty, ochronić ją przed zagładą i przekazać ją w stanie nienaruszonym przyszłości. Celem zapoznania i zainteresowania szerszego ogółu ze stanem dzisiejszym, jakie nauka zajmuje w tej sprawie, umieścił zarząd Powiatowych Wykładów Uniwersyteckich w serii wielkoposkiej wykładowi również

Przy bólach lub zawrotach głowy, szumie w uszach, bezsenności, złem samopoczuciu, pobudzeniu należy naley naley zastosować wypróbowany przy tych dolegliwościach środek — wodę gorzką Franciszka Józefa. Sprawozdania naczelników lekarzy zakładów leczniczych dla chorób żołądka i kisielca stwierdzają nadzwyczajną skuteczność naturalnej wody Franciszka Józefa, jako środka przeczyszczającego. Żądać w aptekach i drogeriach. nw 9418

wykład p. inż. Marjana Andrzejewskiego, który na tle długoletniej praktyki na tem polu i własnych zdjęć fotograficznych wyświełił znaczenie i podał sposoby zachowania zabytków naszego kraju, które świadczą o całej kulturze naszej, które tworzą łącznik dziejowy wypadków przeszłych z działalnością naszą doby dzisiejszej. Wykład ten z pokazem własnych przeźroczliwych wygłosi prelegent w poniedziałek, dnia 17 bm. o godzinie 20 w sali 17 Collegium Minus I p. Wstęp tylko 50 gr. dla młodzieży uczącej się i wojskowych niższych stopni 20 groszy.

— Z Pol. Tow. Kraj. — Touring Klubu. P. kurator Bernard Chrzanowski, zasłużony nestor i pionier ruchu krajoznawczego, wygłosi w dniu 21 bm. o godz. 18 w sali Sniadeckich (Collegium Medicum, ul. Fredry 10), niezwykle interesujący odczyt, w treści swej oparty na osobistych przeżyciach i badaniach. p. tyt.: „Szlakiem Zeromskiego” (mnogie przazrocza). — Po odczycie doroczne walne zebranie z następującym porządkiem obrad: 1. Sprawozdanie prezesa, sekretarza, skarbnika i komisji rewizyjnej. 2. Sprawozdanie o obowiązkach Towarzystwa względem Turystycznego działu tegorocznej wystawy. 3. Sprawa rozwoju ruchu Krajoznawczego i Turystyki w Wielkopolsce. 4. Wybór prezesa i nowego Zarządu na rok bieżący. 5. Wolne głosy. Po dokonaniu połączenia w r. ubiegłym Poznańskich oddziałów Pol. Tow. Kraj. i Touring Klubu, będzie to pierwsze walne zebranie połączonych w jedno.

ZYCIE SOKOLE

— „Sokół” w Kórniku. Zebranie propagandowe odbędzie się dnia 9 bm. o godzinie 12.30 w sali p. Deca. na które zaprasza się wszystkich członków.

WIECZORY, KONCERTY

— Tow. Uczniów Handlowych, pozostając pod stałą opieką Kuratorjum w osobach pp.: Wład. Ziętka, St. Sulca, Fr. Sparteo, Z. Adamskiego i R. Pięty, rozwija się pod każdym względem. Uczniowie, posiadający własny lokal, t. zw. ognisko, schodzą się wieczorami i przebywają do późnego wieczora, korzystając z różnych gier, czasopism, fortepianu i radia. Wygłasza się również pouczające referaty. — W bież. niedzielę, t. j. 9 bm. urządzi T. U. II. w sali Ogrodu Zoologicznego o godzinie 19.30 przedstawienie amatorskie p. t. „Na służbie” — sztuka ludowa w 5 aktach ze śpiewami i tańcami. Dochód przeznaczony na cele oświatowe T. U. H. W przerwach przygrywać będzie orkiestra Tow. Uczniów Handlowych. (z)

— Koncert popularny wraz z kawką familijną i wielu urozmaiceńiami odbędzie się dnia 16 bm. w sali Belwederu przy ul. Marsz. Focha staraniem Stow. św. Wincentego a Paulo parafii farnej. — Początek o godz. 16. Miłośnicy śpiewu i godziwych rozrywek będą mieli doskonałą okazję do połączenia przyjemnego z pożytecznym i poparcia „ako” charytatywnej.

WYCHOWANIE, KURS

— Ze Zw. Oficerów Rezerwy Rz. P. Okręgowy Urząd P. W. i W. F. przy D. O. K. VII. organizuje w najbliższym czasie 2-tygodniowe informacyjno - metodyczne kursy dla zrzeszonych oficerów i podchorążych rezerwy w poszczególnych garnizonach O. K. VII. Zarząd Okręgu Poznańskiego wzywa członków do licznego udziału. Spieszne zgłoszenia przyjmuje Sekretariat Z. O. R. przy ul. 27 Grudnia nr. 19. Tel. 3309.

— Szkoła Gospodarczo - Zawodowa przy ul. św. Marcina 69. rozpoczęła 1 bm. drugi kurs dietetyczno - higieniczny dla siostr Szarytek, zatrudnionych w kuchniach szpitalnych. Uczestniczą w kursie Siostry z poznańskich szpitali oraz z Wolsztyna, Gostynia, Ponia, Wągrowa, Bydgoszczy, Lubawy, Gdyni, Wejherowa, Świecia, Lwówka, Środy i Pleszewa.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Wypisy z metryk. Urząd Stanu Cywilnego w Poznaniu 1-111 donosi, iż wypisy z metryk, potrzebne do wpisów szkolnych, wydaje już w godzinach urzędowych pomiędzy 8.30 do 13. przy ulicy Zamkowej nr. 1-2. Po wypisach najpóźniej już teraz się zgłaszać celem uniknięcia natłoku i ewentualnej zwłoki w wystawieniu. Wypisy z metryk mogą zamawiać oprócz rodziców członkowie rodziny lub inne do tego upoważnione osoby.

— Nowe karty wstępu do Zwierzchności. Biuro Ogrodu Zoologicznego przy ulicy Gajowej 5 wydaje nowe roczne karty wstępu do Ogrodu Zoologicznego, ważne od dnia wykupu aż do końca marca

Wielki proces

Z tajemnic Kolej. Kasy Emerytalnej

W trzecim dniu rozprawy przesłuchiwano świadków w związku z libacją w Chodzieży z okazji wybudowania sanatorium. Jako pierwszego wezwano świadka Czesława Skrzyżewskiego, kupca, kuzyna oskarżonego Szymańskiego. Świadek ten jednak, korzystając z dobrodziejstwa ustawy, odmawia zeznań. To samo czyni żona oskarżonego Józefa Szymańskiego.

Szczepan Kowalczyk, restaurator w Chodzieży zeznaje, że u niego z różnych okazji urządzano uroczystości. Jak z rachunków wynika były one zakrojone na wielką skalę. W jednej takiej uroczystości w której brało udział 240 osób, wydano tysiąc szklanek piwa, 120 litrów wódki, dużo wina, likierów, szampana, cygar, papierosów. Z okazji zakończenia budowy domu administracyjnego w Chodzieży również odbyła się większa uroczystość, na której wypito 200 l. piwa, 33 litry wódki, sporo koniaku, kawy, herbaty, zakąsków i t. d. Świadek zapytany kto to wszystko zamawiał, odpowiada, że sobie tego nie przypomina. Uroczystość odbywała się w jego strzelnicy.

Oskarżony Szymański wyjaśnia, że specjalnie temi uroczystościami zajmował się Fillingier, natomiast zaprzecza jakoby podawano tam szampan. W każdym razie z kwitów wynika, że zamówiono wielkie ilości trunków — i gdyby to wszystko wypito, toby nikt o własnych siłach wyjść nie mógł.

Dalej przesłuchano pos. M. Bilskiego z Chodzieży i hotelistę E. Palucha, u którego również z okazji poświęcenia

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W NAUKOWYM POZNANIU

O MUZYKALNOŚCI MICKIEWICZA

Poznański Oddział Polskiego Tow. Literackiego im. Adama Mickiewicza odbył swe drugie z rzędu miesięczne posiedzenie. Urządzono je tym razem w Auli Uniwersytetu, gdyż pogadanka o muzykalności Mickiewicza, zagona przez red. W. Noskowskiego, wy magała do ilustracji muzycznej fortepianu. Przewodniczył prof. dr. Stanisław Dobrzycki, prezes Oddziału.

Red. W. Noskowski zajął się głównie paru ustępami z trzeciej części „Dziadów”. Zaczął od sceny więziennej, a mianowicie od chwili, kiedy Frejend zaczyna „próbować różnych nut” na flecie, aby wprowadzić Konrada w nastrój improwizatorski. Mickiewicz dodaje w objaśnieniach, że po wypróbowaniu paru „nut” pozostaje Frejend przy nucie melodji „Non piu andrai”. Jest to aria z mozartowskiego „Wesela Figara” a rytm jej, jak się okazało, zgadza się zupełnie z rytmiką „pieśni szatańskiej”, którą intonuje Konrad, zaczynając ją słowami: „Pieśń ma była już w grobie, już chłodna”. Zgadza się zresztą z tym rytmem i inna melodia, mianowicie ta pieśń karbonarjuszy z r. 1863, która jest — jak stwierdził prelegent — niczem innym, jak ustępem z „Lukrecji Borgji”, zaczynającym się od słów „Maffio Orsini, signora, son io”. Na tę też melodię, w Małopolsce popularną, preludował nieraz Frejend przy przedstawieniach amatorskich sceny więziennej.

„Non piu andrai” jest wszakże melodią skoczną i wesołą, tak, że treść muzyczna jej nie przystaje do krwawych słów „pieśni zemsty”. Mickiewicz, jak się okazuje z listów jego do Odyńca i z listów Odyńca do Korsaka, znał i wielce lubił „Non piu andrai”. Śpiewane przez amatora-artystę hr. Riciego w Petersburgu i w Rzymie. Niezawodnie więc utkwiał mu silnie w pamięci jej bardzo wyrazisty rytm, tak że „pieśń zemsty” sama mu się w jego tok ułożyła, bez względu na nie stosowny charakter nastroju.

Albowiem Mickiewicz wybornie odróżniał nastroje muzyczne, jak się to z tej samej części „Dziadów” okazuje. Na balu u senatora tańczą mianowicie goście menueta, a to na tle menueta z „Don Juana”. Gdy Rollisonowa wpada, aby pociągnąć senatora do odpowiedzialności za śmierć syna, muzycy niby to „mieszają nuty” i intonują „arię komandora”. Jest to słynne wejście kamiennego posagu na ucztę do Don Juana — ustęp pełen tragicznej grozy, którego kontrast z menuetem, świadomie przez Mickiewicza użyty, powinien wywoływać wstrząsające wrażenie.

Przy sposobności zaznaczył też prelegent, że bal u senatora nie bez przyczyny nosi podtytuł: „scena śpiewana”. Wszystkie rozmowy gości — z niewielkimi przerwami — dadzą się śpiewać na nutę owego menueta, gdyż rytmem zupełnie mu odpowiadają. I tu więc okazuje się wrażliwość Mickiewicza na rytmikę muzyczną, która czasami sugeruje mu, jak widać, rytm wiersza. Przykładem na to jest także pieśń łowicza Gustawa z pierwszej części „Dziadów”, która da się śpiewać najdokładniej na nutę chóru strzelców z „Wolnego Strzelca” Webera.

W dyskusji, obok prof. dr. Romana Pollaka i prof. dr. Józefa Morawskiego, zabrał głos prof. dr. Dobrzycki, przedstawiając w nader ciekawym i wyczerpującym zestawieniu materiałów stosunek Mickiewicza do muzyki instrumentalnej i wokalne, jego zamierzanie do koncertów i do opery, oraz próbę kompozycji; mianowicie melodia do „Słowiczku mój” uchodzi za ułożoną przez samego Mickiewicza. W ilustracji muzycznej przedstawił też prof. Dobrzycki ulubione Mickiewiczowi pieśni ludowe ze zbiorów Kolberga.

Wieczór odbył się przy nader licz nym udziale słuchaczy, wskazującym, że Tow. Literackie im. Mickiewicza trafiło w Poznaniu na wielce podatny grunt.

Pisma nadesłane

„Filomata”. L. 13. Treść: W. Auerbach: „Zagadnienie powstania gatunków literackich”. — H. Matakiewiczówna: „Stosunek Greków do przyrody”. — J. S.: „Indyjski dramat klasyczny”. — M. Siemiński: „A. Mickiewicz. Kirios Thadaios”. — Bibliografja. — Własne drogi. — Satura lant.

WYDANIE ZBIOROWE KASPROWICZA — ZACZĘTE

Znany krytyk, Stefan Kołaczkowski, zrobił nam niespodziankę nielada, mianowicie „wytrzasnął” skądś nakładkę, który skromnie, bez szumnych zapowiedzi, przystąpił do wydania kompletnego zbioru dzieł Jana Kasprowicza. Nie zanosilo się na to; żaden księgarz o czemś podobnem słyszeć nie chciał. Tym odważnym wydawcą okazał się p. Wojciech Meisels w Krakowie. Przynaglił redaktora Kołaczkowskiego — i oto w ciągu paru miesięcy mamy już cztery pierwsze tomy: 1) Pierwsze poezje, 2) Motywy biblijne: Chrystus, 3) Świat się kończy (dramat), 4) Z chłopskiego zagonu. Zamknęła się w tych tomach twórczość młodzieńcza Kasprowicza. Tomów ogółem ma być 20. Całość, w prenumeracie przez księgarnie, ma kosztować zł 40, po 2 zł tom. A więc każdy niepostrzeżenie może dojść do posiadania Kasprowicza. Nie dokonałby tego nikt przedtem za żadne pieniądze, wszystkie bowiem dawniejsze dzieła były zupełnie wyczerpane.

Rzecz ciekawa dla Poznańczyka, że wszystkie przed wojną pisma Wielkopolańska Kasprowicza w liczbie 25 edycji ukazały się we Lwowie. Pierwsza książka z r. 1889 wyszła skromnie w t. n. im wydaniu „Biblioteki Mrówki” (księgarnia polska Bartoszewiczej), następnie wydawały na zmianę Księgarnia Polska (Polonickiego) i H. Altenberga, dalsze zaś od r. 1907 Tow. Wydawnicze, którego Kasprowicz był udziałowcem. Ono też wydało w 6 tomach wszystkie dzieła w r. 1911: „Chwile” i „Marcholta” wydał Gubrynowicz dopiero po wojnie. Po odbudowaniu Polski Kasprowicz ukazał się w Bibliotece Polskiej w Warszawie.

Wydawnictwo Kołaczkowskiego motywowane jest przez wydawcę względami czysto praktycznymi: dzieła są wyczerpane w handlu, trzeba więc co prędzej je dostarczyć publiczności. Wydawca oparł się na edycji Tow. Wydawniczego z r. 1911—12, którą redagował L. Bernacki. Przeglądając, a tych jest bardzo wiele, do tego wydania nie wejda. Nie jest to przytem wydanie t. zw. „naukowe”, krytycznie opracowane, obciążone przypiskami. Ale bodaj przez to dogodniejsze będzie do popularnego użytku. Redaktor Kołaczkowski daje tylko niezbędne objaśnienia i charakterystyki każdej z osobna partji na końcu tomu. I to zupełnie wystarcza. Są te charakterystyki treściwe, ale zawsze trafne i głębokie.

Nie znaczy to, aby redaktor takiego wydania nie miał ciężkiej pracy. Musi dać teksty pewne, bez błędów, a więc podejrzliwie je porównywać z pierwodrukami w czasopiśmie, a jeśli się da — z autografami. Jak potrzeba jest taka pieczołowitość, przytoczę drobny przykład, a chciałbym, żeby Kołaczkowski ten fakt uwzględnił, gdy dojdzie do ostatnich tomów. Chodzi mianowicie o książkę ostatnią Kasprowicza: „Mój świat”. Książkę tę wydał w r. 1926 Instytut Wydawniczy Biblioteka Polska (Kościeleckiego) w Warszawie. W poemacie „W sobotę rezurekcyjną” Pan Jezus, wędrując na rezurekcję do kościoła, zoczył przy drodze figurę z Bożą-męką. W kapitalnej scenie, pomyślanej w naiwnym charakterze legendy ludowej, Chrystus, patrząc na swój wizerunek z krzyżem, wypowiada takie słowa (ostatnia strofa na str. 264):

Gdybym miał wówczas ten rozum,
Który mam właśnie w tej chwili,
Nie byłbym nigdy dopuścił,
By mnie tak ludzie skrzywdzili.

Otóż trzeba zajrzeć do pierwodruku. Kołaczkowski znajduje go w „Myśli Narodowej” z r. 1925 (z d. 10 paźd.) na str. 22. Drukowałem sam ten poemat i korygowałem. Składany był z rękopisu poprawionego przez samego autora. A ta strofa brzmi tam inaczej, mianowicie ostatni wiersz jest taki:

By mnie tak Żydzi skrzywdzili.

Wszystko jedno, kto zrobił tę zmianę i czy z wiedzą chorego wtedy poety. W pełnym wydaniu musi być tekst pierwotny przywrócony. Wymaga tego i pietyzm dla autora i krytycyzm literacki. Lud wszędzie przywłaszcza sobie Chrystusa; wśród niego tylko są „ludzie”. Nie „ludzie” go skrzywdzili.

Chrystus właśnie do nich — do ludzi — przybył, z nimi idzie do kościoła i z nimi gwarząc, skarży się na Żydów. Na tem polega charakter prymitywu religijnego.

Mamy w tem zdarzeniu przykład, jak trudno być sobą nawet tej miary poecie, co Kasprowicz.

Miał on kłopot również z cenzurą redaktorską w jednym z dzienników warszawskich, gdzie mu wypadło ogłosić dłuższy, przecudowny poemat o „zakrystjaninie Palicy i Panu Jezusie na krzyżu rozpiętym”. Usunięto mu kilka strof, aby uniknąć sceny, gdzie Palica na święto zeskrobuje kozikiem z figury Jezusa brodę. Palica wprost wymawia Chrystusowi, że nie w Polsce żył:

Nietylko niedobrze się stało
z Twemi narodzinami,
Lepiej Ci było, o Jezu,
I umrzeć pomiędzy nami.

Względy praktyczne doradzają wydawcy obecnemu podział na tomy niewielkie. Więc następują się trudności w układzie, bo Kołaczkowski chciałby stworzyć z każdego tomu całość, obejmującą okres twórczości. Kasprowicz domaga się takiego układu, jego twórczość bowiem była cykliczna. Wypisywał się w pewnym porządku, psychologicznie uzasadnionym. Poprostu byłby niezrozumiały, gdyby utwory bez chronologii przemierzać. W każdym okresie jest np. miejsce na dramat, który syntetyzuje, jakby streszczał dany cykl, a osoby dramatu są symbolami motywów, które duszę poety w tym okresie skłócały. Ze względów technicznych trzeba robić pewne przestawienia; naogół jednak dotychczasowe cztery tomy mają podział ściśle logiczny.

Bardzo ciekawy i ważny w dziejach twórczości Kasprowicza jest tom pierwszy. Za podstawę tego tomu Kołaczkowski wziął pierwszą publikację z r. 1889 i nawet zostawił przedmowę T. T. Jeża, który poetę w świat wprowadzał. Tom ten uzupełniają niedrukowane dawniej przez autora pierwsze utwory z lat szkolnych. Zebrało się ich 60. Nieoceniono to materiał do studiów nad psychiką poety.

Gdybym miał uczniów (adeptów krytyki) toby ich zmuszał do wykazywania się wiedzą i talentem właśnie na takich pierwocinach. Bardzo to ciekawe, jak niektóre nuty w tych palcówkach odzywiają się potem w utworach dojrzałych. Albo — jak w nich pogłos nauk szkolnych, życia domowego, książek przeczytanych, jakie zadatki temperamentu literackiego, albo które zmysły najżywszy biorą udział w wyobraźni — wszystko to jak na dłoni. Interesujące i pouczające byłoby zestawienie specjalnie tych pierwocin, niezdatnych jeszcze do druku, u szeregu poetów różnych epok. To co wspólne im wszystko (a tego wiele), rzucaloby światło na prawo budzenia się ducha wogóle, bez względu na wzory literackie, które się różnią w różnych epokach.

Jeżeli zestawimy młodzieńcze produkcje filomaty Mickiewicza koło r. 1820 lub hajdamaki Goszczyńskiego 1824, Norwida 1840, Kasprowicza 1885, to z różnic i podobieństw ułoży się nam cała skala porównawcza natur, talentów i czasów literackich. Dodam nawiasem, że Norwid w 19-m roku życia pisał rzeczy dojrzałe (i już do druku) niż tamci poeci w 24-m. Byłby to dowód na poparcie twierdzeń prof. L. Jaxy-Bykowskiego z Poznania, który doszedł do wniosku, że dojrzwienie intelektualne dzieci szkolnych jest tem szybsze, im większe jest ognisko (miasto), w którym się one kształca. Oczywiście nie przesądza to losów dalszego rozwoju.

Druk dzieł Kasprowicza ma być ukończony w tym roku. W ostatnim tomie Kołaczkowski obiecuje zamieścić obszerniejszy życiorys poety.

Kończąc tę notatkę życzeniami, aby wydawnictwo tak pożądane szczęśliwie dobiegło do końca pomimo ciężkich dla nakładcy czasów. A stanie się to niechybnie, jeśli ogół oświecony, umiejscy poznać na Kasprowiczu, pędzieszy do księgarni, aby dzieła jego nabyć.

Zygmunt Wasilewski.

Warszawa

ZYCIE KULTURALNE

NAUKA

Krasomówstwo na Uniwersytecie Poznańskim. Nasz Uniwersytet zorganizował lektorat krasomówstwa, tj. teorii i praktyki wymowy, powierzając go p. Zygmuntowi Noskowskiemu, znanemu artyście Teatru Polskiego. P. Noskowski — który, mówiąc nawiasem, będzie w tym miesiącu obchodził trzydziestolecie swej pracy scenicznej — rozpoczął już swe prelekcje, które cieszą się wielkim udziałem słuchaczy. Pożytek z wykładów tych będzie niemaledo dla wszystkich, którzy w swym przyszłym zawodzie będą musieli publicznie przemawiać jako adwokaci, sędziowie, nauczyciele itp. P. Z. Noskowski, posiadając gruntowne przygotowanie zawodowe, które pozwala mu po mistrzowsku wlaść żywym słowem, będzie mógł udzielić swoim słuchaczom podstawowych wiadomości z zakresu dyrekcyj, impotacji głosu i techniki oddechowej, tak że będą mogli niemalże skorzystać w tej tak ważnej dla nich na przyszłość umiejętności.

Wileńskie Tow. Przyj. Nauk odbyło posiedzenie miesięczne z odczytem p. M. Łowinańskiej n. t.: „Mieszczanie wileńscy w wieku XVII.” (nw)

Z Polskiego Tow. Filozoficznego. Sekcja psychologiczna oddziału krakowskiego odbyła posiedzenie, na którem p. dr. H. Słoniewska przedstawiła sprawozdanie z kursu psychotechnicznego w Berlinie w jesieni 1929 roku. (nk)

LITERATURA

Clemenceau po polsku. Temi dniami ukaże się wysoce interesująca nowość: „Blaski i nędze zwycięstwa”, dzieło Jerzego Clemenceau, przełożone na polskie przez red. Jerzego Herniczka. Napisał to dzieło Clemenceau ja — odpowiedź na książkę zatytuł. „Memorial de Foch”, wydaną mniej więcej rok temu przez p. Raymond Recoulyego, a opartą na rozmowach z Fochem i przez niego korygowaną. W „Memorial” znalazł się krytyki pod adresem Clemenceau'a, tak że znakomity mąż stanu poczuł się spowodowanym do odpowiedzi. W pisaniu rozrosła się wszelako ta replika do obszernego dzieła, które w niezwykle ciekawy sposób oświetla losy Traktatu Wersalskiego i okaleczenia, jakim on w następstwie uległ. — Dzieło wydzie nakładem ruchliwej Wielkopolskiej Księgarni Nakładowej i będzie niezwykle interesujące dla wszystkich, którzy chcą uzyskać wgląd za kulisy Traktatu Wersalskiego i lat powojennych.

TEATR

Co grają w Krakowie? Piszą nam z Krakowa: Teatr miejski im. Słowackiego wystawił, po „Dobrym wojaku Szwajku”, komedję wiedeńską P. Franka pt. „Grand Hotel”. Młody artysta zakochał się w pięknej a lekkomyślnej baronowej i zaprasza ją na kolację w Grand Hotelu, chociaż ma w kieszeni ledwie 10 szylingów. Gdy przychodzi płacić, po daremnych próbach wydobycia skądkolwiek gotówki, ratuje się tak, że zajmuje w tymże hotelu wspaniały apartament, a należytość za kolację każe wpłacić do rachunku. — Artysta udawał przez cały ten czas finansistę. Wielkie jest jego zdumienie, gdy Rotszyld, którego podczas kolacji przez baronową poznał, ofiarowuje mu trzy tysiące zaliczki — jako współnikowi w jakiejś operacji finansowej, dzięki czemu jest czem spłacić rachunek hotelowy. Okazuje się, że to figiel baronowej, która zakochała się w młodzieńszku i sama, przez podstawione Rotszylda, rachunek pokryła. Rzecz jest wesoła. Baronową grała p. Jaroszeńska, artystę młody wychowanek warszawskiej szkoły dramatycznej p. Władysław Pawłowski, reżyserował dyr. Trzcinski. (tk)

POLONICA WŁOSKIE

Inauguracja Instytutu kultury polskiej im. A. Begeya w uniwersytecie turyńskim. Dnia 12 marca o godz. 5 po poł. odbędzie się w uniwersytecie turyńskim uroczysta inauguracja instytutu kultury polskiej, na czele którego stanął jeden z najwybitniejszych uczonych włoskich, zasłużony badacz w zakresie literatury porównawczej, członek Akademji włoskiej, prof. A. Farinelli. Prof. Farinelli otworzył prace instytutu przemówieniem o potrzebie nawiązania bliższego kontaktu między kulturą włoską i polską. Nasze Min. W. R. i O. P. wydelegowało na tę uroczystość prof. R. Pollaka.

KRAJOZNAWSTWO

„Wielkopolski Marlenbad.” Ostatnia „Ilustracja Wielkopolska” zamieszcza artykuł, poświęcony rozwojowi zdrojowiska w Inowrocławiu. Jak wiadomo, solanka inowrocławska pod względem własności leczniczych nie ustępuje „wodom” zagraniicznym. W ostatnim roku zbudowano specjalny gmach Przyrodolecznictwa i Wziewalni, wyposażony w najnowsze urządzenia. — Inowrocław posiada zatem wszystkie warunki miłego uzdrowiska: ładne okolice do wycieczek, duży park mający korty tenisowe, dalej wygodne pensjonaty, kinoteatry, teatr w czasie sezonu itd. Nie potrzebujemy szukać obcych „baldów”. (tk)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili O fałszowaniu mleku i ministrze, który nie chciał dymisjonować

Zawsze to raźniej człowiekowi, gdy spotka bliźniego, cierpiącego na to samo, co on, dolegliwość. Pomyśleliśmy to sobie z uśmiechem, czytając korespondencję z Pragi Czeskiej, na której wstępie stwierdzono, że życie powojennej Czechosłowacji idzie drogą nowymi, mającymi bardzo mało wspólnego z przedwojennym liberalizmem gospodarczym. A więc nietylko w Polsce jesteśmy dręczymy z niepewności o jutro widzami sztuczek żonglerskich domorosłych etatystów? Chwała Bogu! — nie. Ma i Czechosłowacja swoich żonglerów! Właśnie o jednym z nich była mowa we wspomnianej korespondencji.

Nazwisko tego pana brzmi dr. Bechyne, a zajmuje on stanowisko ministra aprowizacji; wydaje się nawet, że jest on ostatnim w Europie ministrem resortu żywnościowego. W innych państwach ministerja tego rodzaju zniesiono dawno temu, bo wraz z nastaniem pokoju przestała istnieć potrzeba regulowania podaży i popytu żywności. To, co dawniej regulowały wielotysięczne sztaby urzędników, życie uregulowało samorządnie.

Czemu właśnie mówiono niedawno temu na posiedzeniu parlamentu praskiego. Aleć p. minister, którego rację istnienia zakwestjonowano, — jako że posiedzenie było poświęcone rozpatrzeniu preliminarza min. aprowizacji — odparł na zarzuty skierowane pod jego adresem, że wynalazł sobie nową dziedzinę działalności, mianowicie walkę z lichwą i oszustwami oraz kontrolę nad artykułami spożywczymi na rynkach miejskich. Działalność swego resortu zobrazował dr. Bechyne materiałem cyfrowym, wykazując, ilu to dokonano analiz mleka i masła i jakie wykryto fałszerstwa.

Niedość na tem. P. minister wystąpił z projektem przemianowania min. aprowizacji na ministerjum konsumpcji, przyczem wniosek swój uzasadnił wywodem, dającym się streścić następująco: interes całego państwa wymaga uwzględnienia interesów spóżywców, gdyż konsumentem jest, ściśle rzecz biorąc, każdy bez wyjątku obywatel. Ale tutaj napotykamy na pewną trudność: wszelkiego rodzaju producenci posiadają swe własne organizacje, konsumenci natomiast zrzeszeń swych nie posiadają (?). Otóż rolę owego zrzeszenia spóżywców winno wziąć na siebie — zdaniem min. Bechyne — państwo. Stąd trzeba powołać do życia ministerjum konsumpcji, które we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego występowałoby w obronie interesów konsumentów.

Pan min. Bechyne myślał, że powiedział coś nowego. Niestety jego projekt o tyle tylko jest oryginalny, że wyciąga radykalnie konsekwencję z dążności rozszerzania swej władzy, która to tendencja właściwa jest olbrzymiej większości rządów. Mianowicie we wszystkich czasach rządy wierzyły, że ich prawem i obowiązkiem jest mieszać się do życia gospodarczego. Lecz przeciwnie ekonomiści, odkąd tylko istnieją, nie przestają protestować przeciw podobnej interwencji ustawodawcy, która im się wydaje nie do zniesienia jeszcze bardziej w konsumpcji, t. j. w życiu prywatnym, niż w dziedzinie produkcji i transportu, które wkraczają mniej lub więcej w zakres życia publicznego.

Wprawdzie np. zakaz konsumpcji szkodliwych artykułów i ochrona konsumentów przed fałszowaniem towarów są słuszne i zdrowe. Ale do czego doprowadziłoby takie mieszać się ustawodawcy do kuchni, gdyby projekt dr. Bechyne został wcielony w życie? Byłby to etatyzm wyższego rzędu...

Krótkie informacje gospodarcze

— Obydwie Izby ustawodawcze Kuhy ratyfikowały pożyczkę, zaciągniętą na rynku amerykańskim w wysokości 80 mil. dolarów za pośrednictwem Chase National Bank.

— Izba przem. handlowa w Poznaniu podaje, iż obroty w przemyśle konfekcyjnym w lutym zmniejszyły się ogólnie o 20 proc. w stosunku do r. ub. Obroty gotówkowe są mniejsze o około 10 proc., natomiast obroty kredytowe o ca. 20 proc.

Podatek wyrównawczy od importu

Otrzymałmy poniższe krytyczne uwagi o projektowanym podatku wyrównawczym, którym nie można odmówić w dużej mierze słuszności (przyp. Red.)

Na porządku dziennym obrad podkomisji skarbowej Sejmu znalazła się obecnie sprawa noweli do ustawy o państwowym podatku przemysłowym. Projekt tej noweli zawiera jeden niepokojący artykuł, który ważnością swą wybiją się na pierwszy plan. Chodzi tu mianowicie o art. 7 noweli, przewidujący wprowadzenie w życie nowego rodzaju podatku t. j. podatku wyrównawczego od towarów importowanych.

Mamy tu do czynienia z nowym obciążeniem handlu, które dziwnym zbiegiem okoliczności wprowadzić ma ustawa, w założeniu samem pomysła-na jako sposób ulżenia w dzisiejszym przeciążeniu podatkowym sfer gospodarczych. Faktycznie inne artykuły ustawy, jeśli nie w całości, to przynajmniej częściowo, zmierzają do tego celu przez odpowiednie obniżenie stopy podatkowej i inne zarządzenia sanacyjne. Natomiast przytoczony artykuł, ustanawiający nowy podatek, wypacza zupełnie charakter całej ustawy, gdyż w znacznym stopniu pogarsza sytuację poważnej gałęzi naszego kupiectwa. Wprawdzie w ten sposób wprowadzony podatek wyrównawczy nabiera specjalnego znaczenia, jest bowiem nietylko wyrównaniem obciążenia celnego towarów importowanych, w postaci produktów gotowych, względnie półproduktów, wobec wyrobów krajowych, podlegających w okresie produkcji różnym fazom obciążenia podatkiem przemysłowym, ale równocześnie jest także dla skarbu wyrównaniem tej straty, jaką skarbu ponieść będzie zmuszony na skutek zmian przez siebie w innych artykułach ustawy zaprojektowanych. Bez wątpienia z punktu widzenia skarbowego jest to, formalnie biorąc, idealne załatwienie sprawy. Praktyczne jednak znaczenie owego podatku wyrównawczego przedstawia nam się wyłącznie od strony ujemnej.

Pomijamy już ten wzgląd, że wprowadzenie nowego podatku w znacznym stopniu przekreśla dodatnie skutki ulg w innych fazach opodatkowania oraz nie wdajemy się w ocenę zapatrywania, czy i o ile potrzebne jest wzmocnienie ochrony przemysłu krajowego przed konkurencją towarów importowanych z zagranicy, pragniemy wszakże oświetlić niewłaściwość i szkodliwość podobnego posunięcia z punktu widzenia czysto polityczno-gospodarczego.

Wydaje nam się mianowicie, że kwestja ochrony przemysłu krajowego jedynie racjonalne rozwiązanie znajduje powinna na gruncie ochrony celnej. Przygotowywana od lat nowoczesna taryfa celna będzie mogła z pewno-

ścią z wielkim powodzeniem spełnić ten postulat i na tej płaszczyźnie każdą stawkę będziemy mogli bronić całym arsenałem rzeczowych przekonywujących argumentów. Sprawy słusznej nie trzeba nigdy się wstydić, ochrony celnej zaś maskować jakimś podatkiem wyrównawczym. Jesteśmy pod tym względem zwolennikami prostolinijności. Wprowadzenie dzisiaj w przededniu wydania nowej taryfy celnej, podatku wyrównawczego od importu zamąci nam jasność poglądu na wysokość poziomu cel przewidywanych w tej nowej taryfie, jak również utrudni obronę ustalonych w niej stawek. Przewidując zaś zgóry konieczność przeprowadzenia w związku z wydaniem nowej taryfy szeregu negocjacji handlowych, nie powinniśmy sobie roli tej utrudniać.

Podatek wyrównawczy stawia też odrazu wielki znak zapytania nad sprawą obszaru Gdańska, który to obszar leży wprawdzie na terytorjum celnem Rzeczypospolitej, ale pod względem podatkowym posiada całkowitą suwerenność. Nieuregulowanie zatem kwestji podatku wyrównawczego w drodze dwustronnego porozumienia polsko-gdańskiego w tym sensie, by Gdańsk wprowadził u siebie analogiczny podatek, stworzy dla Gdańska premję importową z upośledzeniem portu gdyńskiego, a to w wysokości właśnie całego podatku wyrównawczego. Nie trzeba dowodzić, że do takiego stanu pod żadnym pozorem dopuścić nie możemy, pozwolimy sobie zaś zgóry w tem miejscu wyrazić powątpiewanie, by rokowania z Gdańskiem w tym kierunku bez trudności zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem. Poczóż tedy płacić niepotrzebnie za rzeczy, które na innej drodze możemy uzyskać za darmo?

Pozostaje jeszcze jednak kwestja do wyjaśnienia, kwestja zagranicznego rezonansu podobnego posunięcia, jakim jest wprowadzenie podatku wyrównawczego. Śmiało twierdzimy, że do wprowadzenia takiego podatku mamy wszelkie niczem formalnie nie ograniczone prawo. Musimy już sobie jednak na tyle zdawać sprawę z rzeczywistości gospodarczej, by rozróżnić możliwość formalną od faktycznej. Formalnie mieliśmy swego czasu pełne prawo waloryzować cla, faktycznie musieliśmy potem uciekać się do kompromisu przez podpisanie IV protokołu dodatkowego do konwencji handlowej polsko-czesko-słowackiej.

Podobnego eksperymentu nie wolno nam więcej powtarzać, zwłaszcza teraz, w okresie, w którym pod wpływem toczącej się konferencji genewskiej w sprawie rozejmu celnego drażliwość wszystkich krajów na punkcie wzmocnienia u sąsiadów ochrony wytwórczości krajowej znajduje się w stadium szczególnego zaoğnienia.

St. G.

Praktyczne wykłady rolnicze

Kryzys rolnictwa

W środę rano został zapoczątkowany cykl praktycznych wykładów rolniczych, urządzonych z inicjatywy Wikip. Tow. Kółek Rolniczych. Salę Zoologu wypełnili po brzegi słuchacze, przybyli z całego Poznańskiego i Pomorza. Wykłady zainaugurował prezes W. T. K. R. p. Leon Pluciński, rozważaniem na temat „Kryzys rolniczy”.

Zdaniem referenta przyczyną kryzysu rolnictwa jest brak solidarnej organizacji zawodowej rolnictwa. Organizacje rolnicze kładły dotąd niemal wyłącznie nacisk na pracę oświatową, nie przywiązując natomiast dostatecznej wagi do obrony interesów zawodowych. Zysk ze zbytu produktów rolnych, które winni rolnikowi przysparzać korzyści, przypadał na rzecz pośredników, gdyż rolnicze organizacje handlowe nie dysponowały sprzężystem aparatem handlowo-eksportowym. Obecne usiłowania rolnictwa muszą kroczyc po linii stworzenia takiego sprawnego aparatu. Kryzys rolniczy nie śmie skłonić rolników do zaniechania intensywniej gospodarki rolnej, jeśli nie chcemy już w najbliższych latach popaść w zależność od importu obcego zboża. Chwila obecna wymaga szybkiego rozwiązania spra-

wy kredytu dla rolnictwa. Najbardziej upragnioną formą jest kredyt hipoteczny, który dla dobra rolnictwa musi zostać odbudowany. Poważniejsze kredyty winny zostać zużyte na konwersję uciążliwego kredytu wekslowego na dłuższy-terminowy do późniw r. 1931. Realizacja tych projektów zależy w wielkiej mierze od kół rządowych.

„Ochrona kredytu”

W ubiegłym roku postalo w Poznaniu towarzystwo „Ochrona Kredytu w Handlu i Przemysle”, którego zadaniem jest ochrona członków przed nieuczciwymi dłużnikami, przeprowadzanie ugód pozasądowych, pośredniczenie w uzdrowieniu przedsiębiorstw odbiorców w wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, podniesienie etyki kupieckiej itp. W marcu b. r. mija pierwszy rok działalności towarzystwa, a osiągnięte wyniki zachęciły zarząd do rozszerzenia działalności towarzystwa przez wprowadzenie zmian statutowych na walnem zebraniu. Według projektu członkami towarzystwa mogą zostać przedsiębiorstwa wszystkich branż, a działalność towarzystwa ma być rozszerzona na całą Polskę i wolne miasto Gdańsk. Wobec niesłychanie niepewnych stosunków gospodarczych w chwili obecnej obsługa informacyjna, ostrzegająca przed niepewnymi dłużnikami, oddała człon-

kom bardzo wiele korzyści. W niektórych wypadkach dzięki tym ostrzeżeniom szereg firm uchronił się przed zaangażowaniem swego kredytu u odbiorców w przeddzień ogłoszenia ich upadłości. Na walnem zebraniu, które odbędzie się dnia 11 bm. o godz. 20-tej w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, ul. Mickiewicza 31, będą przedmiotem obrad oprócz wspomnianego rozszerzenia działalności także i metody współpracy członków z biurem towarzystwa. To też wskazany byłby jak najlichnější udział w zebraniu wszystkich osób zainteresowanych temi zagadnieniami.

Z rynków nabiału

Miniony tydzień sprawozdawczy (od 26 lutego do 5 marca) stał w dalszym ciągu pod znakiem silnej depresji, uwidocznionej w zniżkach notowaniach na wszystkich rynkach światowych.

Na rynku niemieckim importerzy nadal redukują zamówienia, ograniczając się do kupna dziennego nieomal zapotrzebowania, przyczem nabywają prawie wyłącznie najlepsze gatunki masła zagranicznego. Przy tego rodzaju sytuacji masło polskie natrafiało na poważne trudności zbytu, w konsekwencji czego w najlepszych tylko wypadkach uzyskać mogło ceny berlińskich notowań za pierwszy gatunek. Wypadki takie były jednakże bardzo rzadkie, bowiem ogólnie masło polskie, o ile wogóle zbyt znalazło, kupowane było po cenach poniżej najwyższych notowań.

Rynek angielski charakteryzowała wzmocniona rezerwa, skutkiem czego ceny na wszystkie gatunki zniżkowały. Notowania masła polskiego wynosiły w dniu 28 go lutego 1930 r. 130—136 sh. wobec 140—142 sh. w tygodniu ub.

Ogólne położenie więc wszystkich światowych rynków masła jest bardzo słabe i liczyć należy się z dalszą zniżką cen. (Informacje Zw. Gosp. Spółdzielni Mleczarskich w Poznaniu).

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Zakłady bawełniane „B-cia Czacowiczka” w trudnościach płatniczych. Wielkie zakłady bawełniane „B-cia Czacowiczka” posiadające przeddziałnie w Andrychowie w Małopolsce Zach. zatrudniają około 2.500 robotników. Ostatnio z powodu zachwiania interesów holenderskiej f-my „Interma”, w której B-cia Czacowiczowie partycypują 21 procentami, a za którą poręczyli kwota 700 tys. dol., stan płynności gotówkowej f-my „B-cia Czacowiczka” uległ poważnemu ograniczeniu. Trudności płatnicze nie wpłynę jednak w żadnym stopniu na uregulowanie zobowiązań firmy, która pokrywa je w 100 proc. — W związku z niewypłacalnością B-cia Czacowiczów zawieszono wypłaty Sp. Akc. Zawiercie, finansowana przez „B-cia Czacowiczka” i „Intermę”. Zadłużenie „Zawiercie” jest w dwójnasób niższe od pozostałych płynnych aktywów. Firma wniesie w najbliższych dniach podanie do sądu o odroczenie wypłat.

(k) Fuzja w przemyśle produkcyjnym kabli. Zakłady „Skoda” w Warszawie oraz fabryki kabli w Warszawie i Bydgoszczy przeprowadziły fuzję swoich zakładów — Zjednoczone zakłady będą w pierwszym rzędzie dostarczały kabli dla ministerjum poczt i telegrafów.

Z ZAGRANICY

(z) Kreuger i Toll w bankowości niemieckiej. Deutsche Unionbank w Berlinie, którego głównym akcjonariuszem jest koncern Kreugera, przeprowadził w ub tygodniu fuzję między Preussische Pfandbriefbank i Central Boden Kredit A. G. — Nowy bank będzie nosił nazwę: „Preussische Central Bank Boden Kredit und Pfandbriefbank”. Kapitały obu sfuzjonowanych banków wynosiły przedtem 43 mil. marek, zaś kapitał rezerwowy 27 mil. mk. Ogólna suma znajdujących się w obiegu listów zastawnych nowego banku wynosi zgórą 1 miliard mk.

(z) Przed utworzeniem światowego kartelu cynkowego. Pertraktacje w sprawie odrodzenia kartelu cynkowego weszły w nową fazę. W pierwszych dniach marca r. b. spodziewany jest zjazd w Paryżu europejskich producentów cynku. Po tej konferencji ma nastąpić druga konferencja z udziałem Amerykanów. Na tej drugiej konferencji przedmiotem obrad ma być porozumienie w kwestjach następujących: czasu trwania kartelu, który europejscy producenci chcą rozciągnąć na trzy lata, Amerykanie — na jeden rok, oraz utworzenie biura sprzedaży. Porozumienie w sprawie ograniczenia produkcji cynku już osiągnięto, ma ona być mniejsza o 10 do 15 proc. w stosunku do 1929 r.

(z) Ciężkie położenie niemieckiego rynku pracy. Jak donosi niemiecki instytut statystyczny, sytuacja na rynku pracy w Niemczech uległa dalszemu pogorszeniu. Liczba bezrobotnych, pobierających t. zw. „główny zasiłek”, wzrosła do nieprawdopodobnej wysokości 2.300 tysięcy. Depresja gospodarcza zatacza coraz szersze kręgi. Pomyślniejsza koniunktura, jakiej się ogólnie spodziewano od dłuższego czasu w przemyśle budowlanym, zawiódła zupełnie. (j)

Robert Casadesu
najgenialniejszy pianista francuski wystąpi z jedynym koncertem we wtorek, dnia 11 bm., w Auli uniwersyteckiej.

Usypiające pociski myśliwskie

Kapitan angielskiej marynarki Barnett Harris uzbrowił się kilka tygodni temu w karabin i przez niego wynalezione „usypiające pociski”, udał się z ramienia dyrekcji ogrodów zoologicznych Stanów Zjednoczonych do północnej części kraju Zulusów, celem upolowania najróżniejszych dzikich zwierząt, przeznaczonych dla „zoologów” całego świata. Zanim przystąpił do prawdziwego polowania, kap. Harris wypróbował swe usypiające pociski, które składają się ze zbiornika, napelnionego tajemniczym płynem chemicznym i silnej igły, na zwierzętach mniej niebezpiecznych.

Sensacją dla Ameryki stała się pierwsza korespondencja Harrisa, przesłana do „New York Herald’a”. Pierwszym, który odczuł na własnej skórze skutki usypiającego naboju był stary byk, spokojnie odżywiający się na pastwiskach. — Oto jak Harris opisuje swe pierwsze przygody.

Podniosłem karabin i wystrzeliłem; broń nabiła dawką prochu, słabszą od normalnej, wytwarzającą głośny przetyłumiony. — Widziałem wyraźnie, jak błyszczy pocisk trafił zwierzę w udo. Przez chwilę byk jakby się zawahał, następnie wściekle pobiegł w kierunku opodal stojących drzew. Nie doleciał jednak do nich, zatoczył się bowiem i runął jak martwy na ziemię. — Tubylcy, którzy szli za mną z nożami, rzucili się, aby ściągnąć z niego skórę. Zatrzymałem ich ruchem ręki. Z prawdziwym ogłupieniem ujrzałem, jak ostrożnie zbliżyłem się do byka i przywiązałem mu do rogów sznur, polecając dwóm murzynom, aby mocno chwycili za drugi koniec. Wyjąłem z uda byka błyszczy pocisk, a ogoliwszy nieco włosy przy ogonie, przywiązałem na niem mocno białą szmatę. Zrobiłem z uspiętego zwierza zdjęcie, poczem kazałem je odwiązać. W otoczeniu tubylców ukryłem się w pobliżu, w oczekiwaniu dalszych wydarzeń, wśród krzaków. Minęło 50 minut. Nagle zwierzę powoli otworzyło oczy i leniwie podniosło łeb. Nieświadomym tubylcom wydało się to czymś nadzwyczajnym. Po paru chwilach byk się z trudem podniósł na nogi i pokreślił wokół oczami, nie zwracając początkowo na nas uwagi. Gdy tylko spostrzegł naszą obecność, — pod wpływem wściekłego strachu uciekł w lasy. Podgony ogon i biała szmatka posłużyła nam do ewent. rozpoznania, w razie ponownego spotkania.

Podczas moich badań udało mi się również ugodzić „impala”, rodzaj afrykańskiego jelenia, średniej wielkości, — którego sprawność w skokach i biegu jest wprost wyjątkowa. Udało mi się napotkać stado tych zwierząt na obszernej łąkach, zewsząd otoczonych krzakami. Z największą ostrożnością, aby ich nie spłoszyć, zbliżyłem się i wybraawszy okiem młody, piękny okaz, strzeliłem. „Impal” jest zwierzęciem tak kczujnym, nerwowym, podejrzliwym i bojaźliwym, że przy najmniejszym szmerze umyka, jak strzała. Na huk karabinu i ostrego uderzenia igły, zwierzę podskoczyło i jednym susem znalazło się za krzakami. Z powodu raptownego podskoczenia igła się wylizgnęła i nabój-zbiornik upadł. Uważałem już zwierzę za stracone dla siebie i jak niepyszny zamierzałem zawrócić z drogi, gdy jeden z tubylców doniósł mi, że na drodze za krzakami „impal” zachorował. Polecałem za murzynem i widziałem jak jelen, zataczając się, — upadł. Tubylcy zmieszani, kucnęli w oczekiwaniu dokoła. W międzyczasie związałem białą szmatkę na rogach i dokonałem zdjęcia. Po półtoragodzinnym przespaniu się „impal” powstał, jak pijany. Był tak jeszcze oszołomiony, że nie widział w naszej gromadzie nieprzyjaciela z przed chwili, i mój przewodnik mógł chwycić go za rogi i pobawić się nim, jak z oswojoną kozą. Jelen na to zezwalał, okazując jednak stopniowo coraz większe oznaki zniecierpliwienia. Ocknawszy wreszcie zupełnie, uległ naglemu uczuciu strachu. — Stanąwszy nagle dęba, wyrwał się błyskawicznie i pognał, powiewając białą szmatką jak chorągiewką. Tubylcy oniemieli...

Po kilku dalszych doświadczeniach na antylopach i rogaczach, kap. Harris Barnett postanowił wypróbować swe „usypiające pociski” na grubszej zwierzynie i udał się na poszukiwanie nosorożca, który, — wzięwszy pod uwagę grubość jego skóry, przedstawiał specjalnie ciekawą próbę. — Nasi przewodnicy — opisuje dalej kapitan — donieśli mi o obecności dwóch nosorożców w pobliżu, matki i młodego. Zbliżyłem się ostrożnie. Matka jednak poczuła niebezpieczeństwo i stanęła pomiędzy mną a młodym. Trzymała łeb podniesiony, a małe jej oczy, umieszczone po obu stronach ostrego rogu, patrzyły złośliwie w moim kierunku. Czas naglił: odsunąłem się nieco w bok i strzeliłem. Pocisk ugodził nosorożca w udo i mocno w niem utkwiał. Widzieliśmy wszyscy błyszczy nabój aluminiowy. Wiem, że wiele osób miało poważne wątpliwości co do działania tych pocisków w stosunku do dzikich zwierząt o grubej skórze, a szczególnie nosorożców, słoni, krokodyli i t. d. Rzuciłem się natychmiast w pogoń za galopującym potworem, przewodnicy zaś uwieźli młodego, który nie mógł nadążyć za uciekającą matką. Następnie posłaliśmy wszystkich śladami rannego nosorożca. Po 200 metrach, gdy ślady na ziemi wskazywały na ociążłość i coraz większą niepewność kroków, nagle zagubiły się one wśród śladów większego stada zwierzyny. I pomimo długich poszukiwań, nie napotkaliśmy już naszego nosorożca, którego widocznie musiała uprowadzić liczna gromada towarzyszy, zabrawszy go pomiędzy siebie.

Z początkiem wiosny kap. Harris Barnett zamierza udać się ponownie na polowanie na lwy, tygrysy i pantery.

S. F.

Szwedzka ekspedycja archeologiczna w Łotwie i na Litwie

Znany archeolog szwedzki, prof. Birger Nerman, przeprowadza obecnie badania na wybrzeżach Bałtyku celem stwierdzenia, ile prawdy mieści się w legendarnej historii o królu Ivarze, który panował nad potężnym państwem rozciągającym się po obu stronach morza Bałtyckiego około 1500 lat temu. Uczony orzekł, że wielkie legendarne miasto Leeburg wznosiło się na miejscu dzisiejszego Grobina, miasteczka sąsiadującego z Lipawą. Stanowiło ono bezspornie punkt operacyjny, skąd król Iwa prowadził mądrą politykę rozszerzania granic swego państwa wzdłuż wybrzeży morza. Prof. Nerman znalazł ogromne cmentarze, jeden z nich na 600 metrów długości i mieści kilka tysięcy grobów płaskich, inny liczy około 450 kurhanów. Staranne badania porównawcze grobów na Gotlandzie i w Środkowej Szwecji, oraz szczątków, jakie zawierały, pozwoliły stwierdzić ponad wszelką wątpliwość, że wielką część mieszkańców Leeburga stanowili Szwedzi i że na cmentarzach tych chowani byli szwedzcy wojownicy, kupcy i poborcy podatków. Dalsze badania pozwalają przypuszczać, że podbity lud nadbałtycki, Kurlandzcy, powstał i zrzucił jarzmo szwedzkie około 800 r. naszej ery, lecz później król szwedzki Olaf zwyciężył ich. Król Olaf zapuszczał się aż w granice Litwy. Fakt ten potwierdzają również odkrycia uczynione przez prof. Nermana na terenie Litwy. Obecnie uczony szwedzki kieruje w dalszym ciągu pracami wykopaliskowymi w Łotwie i na Litwie w asyście archeologów miejscowych.

„Recepta na piękność”

Od czasów rokoka nigdy nie operowano tak obficie maściami i szminkami na fasadzie ludzkiej, jak obecnie. — Najmniejsze dziewczę podmiejskie maluje sobie zawzięcie usta na karminowe. Kobiety wytworne mają do tej operacji przygotowane na swej toalecie całe laboratorium chemiczne. Malowanie jest dzisiaj tak modne, że zabierają się do niego nawet kobiety starsze, rozsądne i zrównoważone, które do niedawna naprzykład potępiały obcinanie włosów, uważając to za zbrodnię.

Czasopisma, poświęcone pielęgnowaniu cery, malowaniu i utrzymywaniu piękności, wyrastają zagranicą jak trzby po deszczu. A biorąc pod uwagę tysiące ogłoszeń, polecających tam najróżniejsze pudry i szminki, twierdzićby należało, że cała Europa powinna pachnieć niby wielki zakład fryzjerski.

W związku z „warjactwem malarskim” krąży po świecie tysiączne dowcipy. Obecnie w jednym z pism zagranicznych znajdujemy dowcipną receptę pewnego feljetonisty. Pisz on:

„Mam przed sobą nowe czasopismo poświęcone upiększaniu urody kobiecej, a ponieważ znajduję w nim przepisy niezwyczajne, podaję je do ogólnego użytku. — Zainteresowały mnie zwłaszcza przepisy zastosowane do masażu twarzy. Przytaczam je poniżej, ale ponieważ nie jestem fachowcem w tej dziedzinie, proszę więc o wyrozumiałość, jeśli się znajdą pewne niedokładności.

Polecam tam mianowicie, aby czoło pomarszczone uderzać zlekką małym młoteczkiem, a nierówności usunąć rąspelką. Brwi masować pięć minut zgrzeblą koniaskiem. Policzki uderzać sześciokrotnie rękawiczkami bokserскими. — Starą skórę na nosie ściąć nożem do obierania ziemniaków i wygładzić pastą froterową. —

Brodę rzetelnie gładzić szmerglem. — Kark masować mocno przez trzy minuty węzłem gumowym. — Kąciki ust wyświecić mocno sidolem i rozciąć według upodobania. — Skronie wyfroterować tarką. — Podbródek zbyt wybitny związać w węzeł. W celu nadania uszom pięknej, wydłużonej formy, należy przywiązać do nich ciężarki pięciokilowe. — Zmarszczki pod oczyma skleić najlepiej klejem stolarskim. — Na koniec wsunąć twarz do centryfugi i pozwolić przerobić ją dokładnie. — Kto zastosuje się do tych przepisów, będzie zawsze młody i piękny”. (w)

Także „choroba”

Jeden ze znanych lekarzy paryskich, dr. Rist, wygłosił odczyt publiczny, na temat nowej zupełnie choroby, której dał miano „dichotomji”. Wątpić należy, czy ktokolwiek z laików słyszał kiedy o podobnej chorobie; daremnie też trudziłby się, kto chciałby szukać bliższych o niej szczegółów w słownikach czy podręcznikach lekarskich. A jednak, jak utrzymuje dr. Rist i jak zresztą wiadomo jest powszechnie, choroba ta szerzy się we Francji, a specjalnie w Paryżu, bardziej nagminnie, aniżeli choroba papuzia.

Szukając wyjaśnienia wyrazu „dichotomja” w słowniku, nie znajdziemy nic poza określeniem, że oznacza on dzielenie przez pół, na dwie równe części. Otóż choroba „dichotomji” polega na dzieleniu się honorarium, otrzymywanem od pacjentów przez chirurgów za dokonywane na ich osobie rękoćzyny, z lekarzem domowym danego pacjenta. Okazuje się, że istnieje we Francji liczny zastęp lekarzy, specjalistów chorób wewnętrznych, którzy zawierają układy z chirurgami i wogóle specjalistami, polegające na zapewnieniu im połowy honorarij za operacje i zabiegi, jakich dokonają w wyniku konsultacji. Tacy internści — to przeważnie lekarze domowi, bez których pacjenci nie obyją się, niezależnie od tego, jaki jest rodzaj dolegającego im cierpienia. Dopiero po zbadaniu pacjenta przez lekarza domowego orzeka ten ostatni, do jakiego specjalisty należy się udać i w większości wypadków odbywa z odpowiednim specjalistą naradę. Jest to oczywiście zwyczaj nader celowy i rozumny w zasadzie, który bowiem znać może lepiej organizm pacjenta, aniżeli ten, kto stale ma go w swej opiece.

Wszystko byłoby więc w porządku, gdyby nie „dichotomja”. Internista, lekarz domowy, zawierający umowę z chirurgiem czy innym specjalistą o podział honorarium za rękoćzyny czy leczenie, nietylko poleca zastosowanie zabiegu czy kuracji pod kierunkiem specjalisty, gdzie to jest zgoda zbędna, ale w dodatku posyła swoich

pacjentów nie do takich chirurgów czy innych specjalistów, którzy najlepiej na swojej rzeczy się znają, ale do takich, którzy najwięcej oddają mu ze swoich honorarijów.

Odczyt dr. Rista wywołał wielkie wzburzenie i stał się powodem tak rozgłoszonego skandalu, że zmiejsza zorganizowała się liga zwalczania „dichotomji” i do ligi tej zapisał się już liczny szereg lekarzy i chirurgów i innych specjalistów. Doszło nawet do tego, że chcąc zwrócić się do lekarza, stara się pacjent czy jego otoczenie upewnić nasamprzód, czy ów lekarz należy do ligi antydichotomicznej, bowiem tylko w takim razie może mieć zaufanie do jego bezinteresowności.

Z różnych stron Polski

Porwanie 8-letniej dziewczynki przez cyganów.

W Kołomyi koczuje już od dłuższego czasu wędrowną grupą cyganów z „baronem” Adamem Gamonem.

W pobliżu obozu cygańskiego mieszka od kilku lat warszawianin Jarosław Teszner z rodziną. Córka p. Tesznerów, 8-letnia Jaroslawa, wracając ze szkoły, natknęła się na grupę młodych cyganiaków, które zwróciły jej uwagę popisami gimnastycznymi. Starsi cyganie pochwycili w pewnej chwili Tesznerównę i ukryli ją w jednym z wozów, wtłaczając formalnie między cyganiatka. Jeden z cyganów zdjął nawet z dziewczynki jej nowy płaszcz i kazał jej włożyć typowe łachmany cygańskie.

Dopiero po kilku godzinach dziewczynka zdołała wymknąć się z wozu i zaczęła głośno krzyczeć, zwracając uwagę przechodniów.

Tymczasem już rodzice młodej Jaroslawy nadbiegli, szukając jej czas dłuższy i przewidując jakiś wypadek. Dziewczynka z rodzicami powróciła do domu, do którego wkrótce przybyli w delegacji cyganie, grożąc śmiercią i podpaleniem domu na wypadek, gdyby o zajściu zawiadomiono policję.

Gdy ludność miasta dowiedziała się o niebezpieczeństwie, grożącym młodej Tesznerównie, tłumnie przybyła na miejsce, zjadając zlikwidowania obozu cygańskiego.

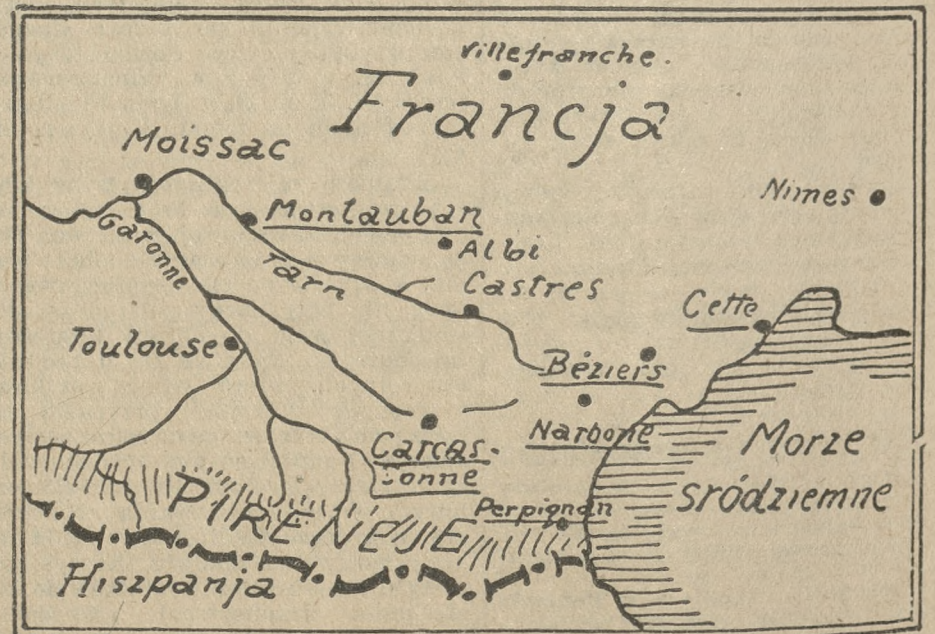
Policja aresztowała kilkunastu cyganów, którzy odpowiadać będą za rabunek, uprowadzenie dziecka i gwałt publiczny.

Przemysłnictwo na pograniczu śląskim.

Śląska straż graniczna przytrzymała w r. b. dotychczas 213 osób za nielegalne przekraczanie granicy, 406 osób za przemyślnictwo, oraz w 27 wypadkach skonfiskowano towar porzucony przez przemyślników. Ogólna wartość przemycanych a skonfiskowanych towarów wyniosła około 150.000 zł.

Obrazek z nawiedzonych powodzią okolic Francji. Woda unieruchomiła zakład elektryczny.

Mapka okolic we Francji, ogarniętych straszną powodzią, której ofiarą padło kilkaset osób

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler.

Z dnia

Na mocnych podstawach

W ostatnich dniach odbywały się wybory do władz organizacji samorządowych przy uniwersytetach polskich z wyborów niedzielnych — na Uniwersytecie warszawskim — i poniedziałkowych w Poznaniu, wyszedł zwycięsko ruch narodowy, podtrzymując łańcuch zwycięstw, odniesionych w innych środowiskach akademickich. Jest to chlubne świadectwo żywotności myśli wszechpolskiej oraz karnej organizacji Młodych Obozu Wielkiej Polski.

Zwycięstwo żywiołowego ruchu Obozu Wielkiej Polski, w którego obrębie skupia się coraz liczniej młodzież polska bez względu na przynależność do t. zw. „stanu”, przypada na chwilę, kiedy czynniki sanacyjne zaczęły ofensywę na młode pokolenie. Atak został podjęty na całym froncie: wylomu ma się dokonać w umysłowości młodzieży szkolnej, którą należy pozbawić wszelkich instynktów narodowych. W ich miejsce winno się natomiast szczepić poczucie państwowości. Tego domaga się zwierzchnik szkolnictwa polskiego, p. minister oświaty i wyznań religijnych. — Trudniej jednak dobrać się do duszy młodzieży akademickiej. Doremne zabiegi wózków pozyskania sobie sympatii tego odłamu młodej inteligencji, skłonili przywódców „pomajowych” do napiętnowania go mianem „antypaństwowców”. W niecnym napięciu, usiłujących podać w wątpliwość dobre imię i prawosć charakteru „przyszłej Polski”, — dała prasa „sanacyjna” upust nienawiści: źle tajonej złości z powodu niepowodzenia swoich założeń.

Do rozbicia spistości frontu młodzieży akademickiej usiłowano użyć organizacji, wysuwającej za szyld dla swej działalności „mocarstwowość” Polski. Nie przeszkadza to wszelako owym „mocarstwom” pisać się całkowicie na bieg obecnej polityki wewnętrznej i zagranicznej — godząc „mocarstwowość” ojczyzny z ustępstwami na rzecz Niemiec, przez głęboki podziw dla układu likwidacyjnego z Rzeszą niemiecką, — lub popieranie koncesyj dla Rusinów i innych mniejszości narodowych. Zaściankowi „mocarstwowcy” z przejęciem podjęli się dyktowanej roli.

Doceniając nikłości swych sił obejrzeni się na sprzymierzeńców, aby stworzyć blok. Do barwnego kontre-dansu ruszyli zgodnie „mocarstwowcy”, demokraci, socjaliści, ludowcy i wyznające zasady chrześcijańskiej demokracji „Odrodzenie”. Przyplatało się do tego bloku kilka mniejszych organizacji, zbliżonych do niedawna do ruchu narodowego, które ze względów wybitnie oportunistycznych poszły na pasek bloku. Nie odważono się temu zlekceważyć przytoczyć właściwie mu należnej marki — nazwano go ze względów eufonicznych — centrum.

Oboz narodowy samodzielnie stanął do rozgrywki, bez aljansów, bez kompromisu. Postanowiono zrobić ważką próbę, zedrzyć maskę raz na zawsze wszystkim oportunistom i stanąć do walnej rozprawy. Wynik jej był w obu środowiskach jednakowy: oboz narodowy zwyciężył sam przeciw zblokowanym ugrupowaniom od centrum do ostatniego skrzydła lewicy.

W tem tkwi wielkość zwycięstwa ruchu narodowego, którego w niczem nie umniejszą furja złośliwych ataków pokonanych. Z wydarzeń ostatnich dni wyciągamy ścisły wniosek: ruch narodowy stoi na mocnych podstawach!

Przyszłość należy do nas! Rozpędanego koła życia i historii nie zahamuje. Próby w tym kierunku grożą wielkimi niebezpieczeństwami, ba, snadnie polamać przy tem ręce lub nawet kark skrócić.

Młodzi O. W. P.

przy Wydziale Grodzkim m. Poznania.
Zebranie ogólne sekcji Grodzkiej we wtorek 11 bm., o 20-tej w sali Stronnictwa Narodowego św. Marcin 65 (nad „Colosseum”).

Referat wygłosi p. red. Rysz. Piesirzyński na temat „Walka z młodem pokoleniem”.

Na zebranie winni również przybyć członkowie placówek podmiejskich. Wstęp za okazaniem legitymacji lub zaproszenia.

„Być Polakiem...”

Nad czym rozprawia komisja konstytucyjna? — Naród, czy państwo zastępuje Prezydent — Kto jest obywatelem polskim?

Sejmowa Komisja Konstytucyjna podjęła wstępne prace, zmierzające do reformy prawa ustrojowego. Toczą się prace dokola ustalenia brzmienia takiego projektu zmiany Konstytucji, na który mogłyby się pisać bez poważniejszych zastrzeżeń wszystkie polskie stronnictwa. Doceniając doniosłość rozstrząsań Komisji Konstytucyjnej, nie można się powstrzymać od uwagi, że zarówno poziom jak i to przedewszystkiem — treść debat Komisji musi stać na niepospolicie wysokim poziomie. Ustawa ustrojowa przewiduje bowiem, iż ponowna rewizja Konstytucji, dostosowanie jej do wymogów ludzi współczesnych, może nastąpić dopiero za ćwierć wieku — po 25 latach.

Już jednak na wstępie Komisji Konstytucyjnej Sejmu natrafiono na zasadnicze trudności w ustaleniu poglądów. Chodzi mianowicie o ustalenie charakteru godności Prezydenta Rzeczypospolitej. Starli się trzy poglądy, że: 1) Prezydent jest przedstawicielem narodu — 2) reprezentantem państwa — 3) najwyższym przedstawicielem władzy wykonawczej. Pierwszą koncepcję wysuwa Stronnictwo Narodowe, druga wyraża poglądy lewicy — trzecia wreszcie jest wyrazem „BeBe”.

Z miejsca tedy wylonilo się zagadnienie kapitalnej wartości: naród czy państwo. Trzecia bowiem koncepcja — „BeBe” — nie wchodzi w grę przy naszych rozstrząsaniach, gdyż dąży ona do wyddźwignięcia władzy wykonawczej na plan pierwszy, podporządkowując jej dwa dalsze organa suwerenności państwowej, — mianowicie: władzę ustawodawczą oraz niezawisłe sądownictwo. Jest to niezgodne z duchem Konstytucji i zrębam demokracji, uznających za równorzędne czynniki władze: ustawodawczą, wykonawczą i sądownictwo.

W długich dyskusjach przedstawiciele lewicy opowiedzieli się jednomyślnie za skorygowaniem paragrafu Konstytucji, ustalającym charakter funkcji Prezydenta R. P. w sensie, uznającym głowę Polski, jako przedstawiciela państwa. Poglądowi temu przeciwstawiali się kategorycznie członkowie Komisji Konstytucyjnej z ramienia Stronnictwa Narodowego.

Państwo polskie jest prawną organizacją Narodu polskiego. Naród polski był, jest i pozostanie gospodarzem w państwie polskim. Projekt nagięcia roli Polski jedynie do tytułarnego państwa polskiego z wykreśleniem zeń rdzenia — narodu polskiego — godzi w charakter narodowy społeczności polskiej. Lewicowcy rzucają jako atut, na poparcie słuszności swego twierdzenia to, iż jedna trzecia społeczeństwa w państwie polskim stanowią elementy innych narodowości — a więc mniejszości narodowe.

Twierdzenie ich, użyte jako argument przeciw tezie narodowości, zamiast osłabiać — przeciwnie — wzma-

nia naszą pozycję. Bo: przynależący do mniejszości narodowych są obywatelami polskimi. Woleliby wprawdzie samodzielnie stanowić o swoich losach we własnym państwie, jako Ukraińcy (Rusini), Litwini, Niemcy itd. Z chwilą możliwości samostanowienia o sobie, nie uznawaliby jednak, że mniejszości zamieszkujące obok nich w niepodległym państwie litewskim, niemieckim lub ukraińskim mogą mieć jakiegokolwiek tytuł prawny do reprezentowania ich państwa w charakterze jego gospodarzy. Powyższe, ujęte we formie „ewentualizmu” nie odbiega zresztą niczem od rzeczywistości w Niemczech, Litwie i t. d. Klasyfikującym przykładem są Stany Zjednoczone A. P.; mienią się one narodem amerykańskim mimo, że stanowią mieszaninę ludzi eur-azjatycko-afrykańsko - australijskich kontynentów. Tam jednak Chińczyk, Szkot, Czech, Francuz, Polak, Irlandczyk, Włoch i t. d. — mimo różnic językowych, które wychodzą na światło dzienne jedynie w domu, gdyż językiem urzędowym jest angielski — czują się obywatelami amerykańskimi, nie zaś nieszczęśliwą ofiarą amerykańskiego reżimu państwowego.

Błędnie sądzą lewicowcy, zwolennicy międzynarodówki, że prawica chce pozbawić mniejszości praw Oboz narodowy jest zdala od tej myśli.

Oboz narodowy stoi bowiem na stanowisku, że pod pojęciem narodu polskiego rozumieć należy nietytularnych, którzy mówią po polsku, są z Polską związani historią, teraźniejszością i jej przyszłości dziejami, ale i tych, którzy mieszkając w obrębie naszych granic, czują się solidarni z narodem polskim i dobro Polski stawiają na czoło. Krótko mówiąc — są uczciwymi obywatelami Rzeczypospolitej. Ludzie, którzy godzą w jej całość, sami wykreślają się z rejestru obywateli Polski. Godząc zaś w naród, godzą w jego prawa organizację — państwo, lub na odwrót.

Dopóki owe „mniejszości” nie odrzekną się chęci oderwania się Polski, kosztnej jej ziemi, dopóty niema mowy o poczytywaniu ich za prawych obywateli. Natomiast przeciw zakusom oderwania jakiegokolwiek części Polski przez niezadowolone „mniejszości” z silną ręką wystąpią jedynie Polacy, jako synowie tej ziemi. Stąd może każdej chwili wynikać paradoksalna sytuacja, iż „obywatelem” państwa polskiego wystąpi przeciw państwu polskiemu; tego jednak nigdy nie uczyni obywatel - Polak, członek narodu polskiego.

Dlatego domagamy się, aby pierwaj być Polakiem, potem zaś dopiero obywatelem państwa polskiego. Uchroni to nas od wielu przykrości.

Dotąd doprowadziły rozważania spraw, omawianych w Sejmowej Komisji Konstytucyjnej.

KRONIKA ORGANIZACYJNA

Z Komitetu Dzielnicy Zach.

— Przed zjazdem kierowników powiatowych w Poznaniu. Nadzwyczajny zjazd kierowników wydziałów powiatowych Młodych O. W. P. z woj. poznańskiego i łódzkiego będzie obradował w Poznaniu dnia 9 marca br. od godz. 10.30 przedpołudniem w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65. Na zjazd ten, o wielkiej doniosłości organizacyjnej, winni przybyć wszyscy kierownicy, wzgl. ich zastępcy. Mogą być również obecni członkowie wydziałów powiatowych i kierownicy placówek. Na zjeździe wygłoszą między innymi, referaty pp. dr. Zdzisław Stahl, przewodniczący Wydziału Wykonawczego Młodych O. W. P. i dr. Tadeusz Bielecki, referent organizacyjny tegoż Wydziału.

— Zmiana w kierownictwie Wydziału Grodzkiego m. Poznania. Komitet Młodych Dzielnicy Zachodniej w Poznaniu, przychylając się do prośby kierownika poznańskiego Wydziału Grodzkiego Młodych O. W. P., p. red. Romana Fenglera, zwolnił p. F. z zajmowanego dotychczas stanowiska. Red. Fengler pracował na powyższym stanowisku od drugiej połowy 1928 r., organizując w międzyczasie Wydział Grodzki, sekcję grodzką, placówki dzielnicowe, grupy i kół. — Aż do dal-

szych zarządzeń Komitetu pełni obowiązki (p. o.) kierownika Wydziału Grodzkiego p. Władysław Plonczyński.

Z Wydziału Grodzkiego

— Odprawa kierowników. Dnia 25. bm. odbyła się odprawa kierowników grup i placówek sekcji poznańskiej. Zebranie zajął p. o. kierownika Wydziału Grodzkiego p. Wł. Plonczyński, komunikując zebranym ustąpienie kierownika wydziału, p. red. Romana Fenglera. Zmiana w kierownictwie nie śmie zaważyć na toku prac organizacyjnych, które muszą rozwijać się po linii raz ustalonej. Po omówieniu zadań na najbliższą metę wygłosił p. Pl. referat o polityce bieżącej. W dyskusji zabrał głos członek Wydziału p. Kończal, zagrzewając do wyłączenia wszystkich sił około wzmocnienia tempa prac organizacyjnych.

Z kół pań O. W. P. Zebranie kół pań O. W. P. odbyło się w czwartek 27 lutego o godz. 19.30 w lokalu Obozu przy św. Marcynie 65. Zajął ją kierowniczka kół p. T. Misiewiczówna, oddając następnie głos p. Z. Zółtowskiej dla wygłoszenia referatu p. t. „Obowiązki i prawa obywatelki”. Stwierdzając, że współżycie z otoczeniem wpływa na urabianie charakteru i świadomości praw, referentka omówiła prawa

społeczne i polityczne, przysługujące kobiecie polskiej. Kobieta współdziała w tworzeniu władz państwa. Uprawnienia te nakładają obowiązki społeczne, m. in. — praca w organizacjach społecznych. Do tej pracy, powinna się kobieta zaprawiać od zarania młodości. Szerokie pole do wyrobienia się na niwie społecznej następcza Oboz Wielkiej Polski. — W dyskusji zabrał głos sekretarz wydziału Grodzkiego, p. Bol. Mayer oraz prelegentka. Termin następnego zebrania ustalono na dzień 20 marca o godz. 19.30. — W niedzielę 9 bm. odbędzie się wspólne zwiedzanie zabytków m. Poznania. Zbiórka o godz. 4 po południu przed nowym ratuszem.

— „Polskie Pomorze”. W poniedziałek, dn. 24. bm. mówił na powyższy temat w jednej z grup Młodych sekretarz Wydziału Grodzkiego, p. Bolesław Mayer. Wywody historyczne prelegenta zmierzały do wykazania niezbitęj prawdy, iż historycznie polskie Pomorze usiłowała pochłoniąć germańska nawała. Usiłowania te chybiły, dając świadectwo żywotności narodu polskiego.

— Placówka Główna — na następnym zebraniu placówki Główna, którego termin nie został jeszcze ustalony, wygłosi referat p. Roman Kończal na temat: „Stosunek państwa do Kościoła katolickiego”.

Z Pomorza

— Zjazd kierowników wydziałów powiatowych z Pomorza. W niedzielę odbył się w Bydgoszczy zjazd kierowników wydziałów powiatowych i placówek Młodych O. W. P. z województwa pomorskiego i okręgu nadnoteckiego, na który przybyli bardzo licznie kierownicy powiatowi i placówek oraz kontrolerzy okręgowi. Przewodniczył zjazdowi kierownik pomorskiego wydziału wojewódzkiego p. Ciesielski. Referaty wygłosili pp. dr. Bielecki, członek Wydziału Wykonawczego Młodych O. W. P. z Warszawy i mag. Zdzitowiecki, przewodniczący Komitetu Młodych Dzielnicy Zach. z Poznania. Załatwiono sprawy doniosłej wagi wewnętrznie - organizacyjnej.

— Chelmo otrzymało Wydział Powiatowy. W toku wykonywania sieci organizacyjnej ruchu Młodych Obozu Wielkiej Polski na Pomorzu zwrócono uwagę na Chelmo i okolicę, gdzie istnieje wielkie zrozumienie dla pracy naszego ruchu. Celem usprawnienia działalności miasta i okolicy Chelma zaproponował pomorski Wydział Wojewódzki w Bydgoszczy utworzenie Wydziału Powiatowego w Chelmie. Komitet Młodych Dzielnicy Zachodniej w Poznaniu przychylił się do tego wniosku i zatwierdził chelmiński Wydział Powiatowy w składzie, proponowanym przez pomorskie władze wojewódzkie.

— W Gdańsku założono Wydział Powiatowy Młodych O. W. P. Zarówno wśród młodzieży akademickiej, studiującej na Politechnice, jak i wśród licznej kolonii polskiej, pracującej w Gdańsku, znajduje się pokaźna liczba sympatyków Obozu Wielkiej Polski. Wielu z pośród nich było już czynnymi członkami Ruchu Młodych, zanim przenieśli się z swoich dawnych miejsc zamieszkania do Gdańska. Dla ujednolinitości pracy organizacyjnej oraz podniesienia jej wydajności Komitet Młodych Dzielnicy Zachodniej w Poznaniu zdecydował się zatwierdzić powstanie gdańskiej placówki Młodych O. W. P. Wydziału Powiatowego na W. M. Gdańsk. Kierownikiem Wydziału Pow. mianowano p. Jana Kwiatkowskiego, który na takim stanowisku pozyskał sobie uznanie dla swoich prac w Wejherowie.

Z Wydawnictw

— Awangarda. Pierwszy tegoroczny numer wydawnictwa, które wkracza w 9-ty rok istnienia zasługuje na szczególną uwagę. Bogactwo treści i to nie bylejakiej, lecz najprzedniejszej śmietanki, zasługuje na poznanie i zgłębienie przez każdego, kto chce uchodzić za istotnie orjentującego się w naszym ruchu. Numer zawiera rozważania, z których wnioski niezawodnie rozszerza katechizm Obozu Wielkiej Polski. Nawiązując do aktualnego jubileuszu objęcia m. p. przez St. Wyrzykowski studium p. t. „Tworzenie ku morzu”, zaś A. M. Swinarski wiersz „Pomorze”. Wobec bliskiej rewizji konstytucji podejmuje Zd. Stahl „Rozważania wstępne o zasadach ustroju narodowego”. Rozważań tych dopełnia studium Zyg. Wojciechowskiego „Państwo narodowe, kraje narodowościowe, autonomizm i federalizm”, zrodzone pod wpływem książki St. Grabskiego p. t. „Państwo narodowe”. R. Piesirzyński kończy uwagi o X Zgromadzeniu Ligi Narodów. Dźwięcznie brzmi wiersz B. Morawskiego „Ziemio Pomorska...”. W dalszej części znajdujemy sprawozdanie organizacyjne Młodych, stały przegląd miesieczny, uwzględniający politykę wewnętrzną, zagraniczną i życie gospodarcze oraz stałą rubrykę — „Ruch Młodych”.

**CZYTAJCIE
„AWANGARDE”**

KULTURA FIZYCZNA

Przed mistrzostwami ligowymi

I.

Wzorem lat ubiegłych postaramy się nakreślić szkielet sytuacji klubów ligowych przed czekającymi je mistrzostwami, które stanowią więcej niż kwestję ambicji, gdyż nieraz decyduje o nich wynik całorocznych zmagania, o utrzymaniu się na świeczniku piłkarstwa lub o spadku w przepaść zapomnienia, z której dotychczas żaden klub nie zdołał się z powrotem wydostać do czołowej klasy piłkarskiej. Zasadniczo podzielimy nasze wywody na część ogólną oraz na część szczegółową, w której rozpatrywać będziemy przesunięcia graczy i horoskopy zainteresowanych towarzystw w tegorocznym mistrzostwie ligi P. Z. P. N.

Tegoroczne rozgrywki rozpoczynają się później niż w latach ubiegłych, gdyż dopiero 23. bm. a pierwsza seria trwać będzie do 20 lipca. Żadnej przerwy przed drugą serią nie przewiduje się, gdyż słusznie argumentują w kołach ligowych, że nie możemy brać przykładu z Niemiec, Czech, Austrii lub Węgier, które niemal zupełnie nie znają przerwy zimowej, trwającej w Polsce, zależnie od dzielnicy od listopada do kwietnia, czyli przeciętnie 3 do 4 miesięcy.

Ponieważ na Wielkanoc i w Zielone Świątki nie obowiązuje obecnie zakaz konkurencji, więc „młócką” ligową przerwą w tych terminach atrakcyjne spotkania międzynarodowe we Lwowie, Krakowie, Poznaniu i Łodzi oraz częściowo w Warszawie, choć stolica najwięcej obawia się ryzyka meczów z zagranicą z powodu braku krytej trybuny i dlatego jest ona bardzo wstrętna dla zawierania podobnych umów.

Druga seria spotkań mistrzowskich rozpocznie się z dniem 20 lipca, a szampionat ligi powinien się zakończyć w połowie listopada najpóźniej, to znaczy jeszcze w możliwych warunkach atmosferycznych i terenowych.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę ilość meczów, to należy na pierwszym miejscu podkreślić dodatni dla poziomu sportowego objaw zmniejszenia się liczby zawodów, którą z 210 w roku 1928 redukowano do 132 obecnie. W ten sposób zniknie cała moc mało ciekawych spotkań, każdy punkt stanie się obecnie coraz cenniejszym i trudniejszym do zdobycia, a zainteresowanie widzów wzrośnie bezsprzecznie mimo kryzysu ekonomicznego. Śmiejmy twierdzić, że nawet dochody netto klubów się zwiększą, aczkolwiek obroty kasowe siłą faktu się zmniejszą.

Poza tem należy zanotować bardzo dodatni objaw, a mianowicie pomnożenie się wolnych terminów, co pozwoli poważnym towarzystwom na sprowadzenie w większym zakresie dobrych klubów piłkarskich, od których, o ile to będą rzeczywiście czołowe zespoły, możemy się zawsze jeszcze czegoś nauczyć.

Aby móc się zorientować, jakie kluby środkowo-europejskie przodują w swoich krajach, rozpoczął Zarząd P. Z. P. N. regularne wydawanie biuletynów o piłkarstwie zagranicą, co w niejednym wypadku posłużyć może za cenną informację dla towarzystw, pragnących zaangażować pierwszorzędną ekipę.

Kasowo winny mieć kluby ligowe dobre dochody, o ile potrafiły sobie ułożyć kalendarzyk spotkań w zreczynny sposób. Coprawda należy liczyć się z pewnym przesystemem piłkarstwa u publiczności, co się daje zaobserwować prawie w całej Polsce, lecz powinniśmy dążyć stale do udoskonalenia organizacji tych imprez przez łączenie ich z atrakcyjnymi zawodami lekkoatletycznymi w przerwie lub ciekawymi przedmeczami.

W dniach zarezerwowanych przez P. Z. P. N. na spotkania międzypaństwowe będą gracie ligowi również bronili barw swoich miast rodzinnych. Projektowane są w roku bież. zawody międzymiastowe: Kraków—Bytom, Kraków—Wiedeń, Kraków—Lwów i Kraków—Poznań; poza tem Warszawy z Lipskiem, Łodzią i może Krakowem lub Poznaniem; następnie Łodzi ze stolicą, Lwowem i może Poznaniem. Nasze miasto nie okazuje większej ruchliwości, choć mecz z Berlinem lub Pragą leży w ramach możliwości finansowych i sportowych Poznania, bowiem wtenczas obowiązuje zakaz gry w całej Polsce i oprócz 15 zawodników reprezentacyjnych re-

szta „ligowców” przymusowo odpoczywa. Trudno nie wytknąć P. O. Z. P. N. braku inicjatywy w tym kierunku, a samo biadanie nad ciężkimi czasami i załamaniem rąk z powodu niedostatecznej gotowości w kasie związkowej w niczem nie poprawi sytuacji.

Kestja boisk klubów ligowych przedstawia się bez większych zmian. Zatem kluby lwowskie, krakowskie, łódzkie i poznańska „Warta” — posiadają kryte trybuny, pozwalające im na umieszczenie podczas słoty większej ilości publiczności; „Ruch” ma do dyspozycji stadion i tylko stolica jest biedna pod tym względem, gdyż boisko „Legii” oraz olbrzymia trybuna budują się od szeregu lat; mimo inwestycji, idących w krocie tysięcy, nie widać jeszcze końca robót, no i dachu.

II.

Opiszemy teraz przesunięcia, które zaszły w poszczególnych klubach oraz — o ile to będzie możliwe — spróbujemy ustalić pewne horoskopy.

Na pierwszy ogień idzie naturalnie mistrz Polski, „Warta”, która po tylu latach wreszcie zdobyła ten zaszczytny tytuł. „Zieloni” nie zapowiadają w składzie swej drużyny zmian, poza możliwymi przesunięciami w ataku w związku z powołaniem Scherffkego II. do wojska. Drużyna znajduje się w dobrej formie, gdyż grała w ciągu zimy niemal cały czas, a ponadto pilnie nad nią czuwa doskonały trener p. Fürst. Powinna zatem godnie bronić zaszczytnego tytułu. Dalej, o ile „Warta” w spotkaniach z drużynami zagranicznymi będzie odnosić takie same sukcesy jak dotychczas, to z pewnością w tym roku uzyska prowadzenie w walce o puchar M. S. Z., ofiarowany jak wiadomo dla tego klubu, który najlepiej będzie reprezentował honor piłkarstwa polskiego w kraju i poza naszymi granicami; puchar przypadnie na własność klubu, mającemu najwięcej punktów po 3 lub 5 latach. Regulamin zostanie wkrótce ogłoszony przez P. Z. P. N.

Niedoszły mistrz Polski, którego błyskawiczna karjera w lidze zdetonowała większość znawców piłkarskich, a mianowicie Garbarnia, daje bardzo mało tematu do krytycznej oceny. Przesunięcia w drużynie będą minimalne, a jedynie strata inteligentnego kierownika napadu w osobie Smoczka, — który odbywa swoją powinność wojskową w Warszawie — wywołała osłabienie najgroźniejszej linii tego klubu. Gracza tego „ciągną” na gwałt do różnych towarzystw stołecznych, jednakże macierzysty jego klub nie da mu zwolnienia. „Garbarnia” trenuje dużo w hali, na boisku ukazuje się rzadko i pierwsze poważniejsze spotkanie przed sezonem ma ona rozegrać w Brnie w Czechach.

Zepchnięta ze stolca mistrzowskiego „Wisła” nie zapowiada żadnych rewelacyjnych zmian w swej drużynie; uzyskała ona jedynie pewien plus przez przeniesienie Reymana do C. I. W. F. w Warszawie, skąd będzie łatwiej mógł wyjeżdżać na zawody niż z dalekiego Wilna; a poza tem ma on obecnie możliwość utrzymania się w dobrej konkurencji fizycznej, co przy jego wieku jest nieodzowne.

Trzeci klub Grodu Podwawelskiego, słynna „Cracovia”, przechodzi od szeregu lat kryzys z powodu utracenia swoich najlepszych graczy i nawet sporadyczny nabytek w rodzaju Kossoka nie mógł zaradzić złu. „Białoczerwoni” są znani ze swej zmiennej formy, pozwalającej im raz bić najlepszych przeciwników nie tylko krajowych lecz również zagranicznych, a za to częściej przegrywać z marnymi zespołami; przyczem wychodzi na jaw pewnego rodzaju histerja sportowa. Treningi urządzane z klubami klasy A w Krakowie potwierdziły jej słabą formę, a przegrana z twardym Wawelem spowodowała niesportowy oddech eksmistrza Polski w rodzaju zejścia z boiska!

Obecny mistrz Warszawy, „Legja”, zatriumfowała po wieloletnich zaciętych zmaganiach nad „Polonią” i przewagę tę utrzymuje nadal. Zaprawę zimową mają wojskowi bardzo dobrą przez gimnastykę, hokej itp. ćwiczenia, a ich wysokie zwycięstwa nad przeciwnikami z klasy A świadczą o wysokiej formie technicznej. Nowym i

cennym nabytkiem dla napadu jest Jozke z 1. K. S. (Katowice), poza tem wraca podobno Ciszewski, a krążą również niesprawdzone pogłoski o przejściu Kossoka. W związku z tem mówi się o możliwości objęcia przez Kałużę stanowiska trenera wojskowych, co byłoby już szczytem sensacji o ile jest to prawda.

„Polonia” i „Warszawianka” trenowały w zimie zaprawę fizyczną, na boisku ukazują się bardzo rzadko, a o ile chodzi o nowe nabytki, to tylko „Polonia” czyni starania o uzyskanie zwolnienia od Pogoni katowickiej dla Pazurka II. i Malika. Straciła natomiast Jelskiego, który otrzy-

mał już skreślenie, lecz nie ma jeszcze zwolnienia. Wzmocniła się warszawskimi graczami, i to Kaczanowskim z „Varsovi” i Ogrodzińskim.

O klubach łódzkich mało słychać. „Ł. K. S.” rozgrywa dość często spotkania z miejscowymi przeciwnikami, utrzymując się w dobrej formie, a o „Ł. T. S. G.” można tyle powiedzieć, iż jest drużyną przeciętną, w której Herbstreich przerasta swoich partnerów o klasę. W każdym bądź razie wolno o Ł. T. S. G. twierdzić z całą pewnością, że nie odegra w roku bieżącym tej roli w mistrzostwie, jak „Garbarnia” — w roku ubiegłym.

O wojskowych klubach sportowych

Mamy w Polsce dwa zasadnicze typy wojskowych klubów sportowych, zupełnie od siebie różne, których cele i zadania należy też zupełnie odrębnie traktować i oceniać. Pierwszy typ — to kluby pułkowe. Są to organizacje istniejące przy poszczególnych oddziałach, dostępne wyłącznie dla wojskowych w służbie czynnej, z przydziałem do danego pułku. Jedne z nich należą do właściwych związków sportowych, i jako takie biorą udział w mistrzostwach ogólnych (np. W. K. S. 3 p. Strzelców Podhalańskich w Bieleku), inne w związkach nie są zrzeszone i ograniczają się do udziału w mistrzostwach armji. Ten typ jest najwłaściwszy, ma wielkie zasługi, a nade wszystko działa na swoim terytorjum, nikomu w drogę nie wchodzi i z cudzych wysiłków planów nie zbiera. Bo jeżeli nawet wojskowy, należący do danego pułku, swoje umiejętności sportowe zawdzięcza klubowi cywilnemu, to i tak wolno mu jest w barwach tego klubu stawać do mistrzostw ogólnych, a klub pułkowy wymagania swe ogranicza do mistrzostw armji, co znów towarzystwu cywilnemu w niczem nie szkodzi.

Inaczej rzecz przedstawia się z drugim typem z klubami, do których należą wojskowi bez względu na przydział, zamieszkali na terenie danego miasta (lub gdzieindziej), wojskowi w służbie czynnej, w rezerwie, (któ nim nie jest!), osoby cywilne i panie, słowem istotnie wszyscy. Charakterystycznym jest tylko to, że ci „wszyscy pozostali” są przeważnie dobrymi zawodnikami. Klasyfikowanym typem takiego „W. K. S.” jest np. warszawska „Legja”. W tym wypadku piszemy „W. K. S.” w cudzysłowie — a dlaczego, — zrozumie każdy, kto widział drużynę takiego klubu: mundur bywa tam rzadkością (szczególnie w sekcji pań).

Ten półcywilny charakter klubów noszących w nagłówku miano „wojskowy” pochodzi stąd, że powstały one wkrótce po wojnie i w okresie demobilizacji nie widziały potrzeby przywiązania się członków, którzy zdjęli mundur. Poza tem wojskowi wprowadzali do klubów swe rodziny, potem znajomych, a ostatecznie stały się one otwarte dla wszystkich.

Nie byłoby w tem ostatecznie nic złego i kwestja ta właściwie interesować powinna tylko władze wojskowe, gdyby nie okoliczność, że kluby z tytułu tego swojego teoretycznie wojskowego charakteru posiadają wielkie przywileje. Są to w rezultacie zwykłe kluby sportowe, z pewną domieszką elementu wojskowego, zwłaszcza w zarządach, które w ten nielojalny sposób uzyskują w rywalizacji z innymi towarzystwami przewagę i uprzywilejowanie wobec władz państwowych. Jest to zresztą sprawa zupełnie analogiczna do kwestji „A. Z. S.”, w których istnieje niejednokrotnie bardzo liczny, element nie akademicki, a które również ze swojego teoretycznie akademickiego charakteru ciągną korzyści, w postaci szczególnego poparcia Ministerstwa Oświaty i wyższych uczelni.

Gdyby W. K. S’y były klubami czysto wojskowymi, z natury swej skazane byłyby na brak własnego narybku sportowego. Zawodowi wojskowi bowiem są to ludzie w tym wieku, w którym na rozpoczęcie kariery sportowej jest za późno. Kto po dwudziestu paru latach zabiera się do sportu, ten dobrym zawodnikiem już nie będzie. Rezerwiści natomiast odbywający służbę wojskową w tym okresie również nie łatwo mogą stać się zawodnikami, gdyż ciężkie ćwiczenia nie da-

ją możliwości rozpoczynania odpowiedniej zaprawy. Zresztą prawdziwy „narybek” rekrutuje się zawsze z młodzieży w wieku szkolnym, a tej w wojsku niema.

Ponieważ nie każdy z W. K. S’ów gotów się zadowolić taką rolą, jaką spełnia np. Wojskowy Klub Wioślarski w Warszawie, będący placówką wychowania fizycznego i wypoczynku, pozbawioną aspiracji zawodniczych, a przeciwnie w większości wypadków zarządy W. K. S’ów posiadają daleko idące ambicje sportowe — powstaje dla nich konieczność zdobywania gotowego materiału ludzkiego.

I tu tkwi sedno sprawy. Korzystając ze swych wpływów w armji, W. K. S-y wywierają często niedopuszczalną presję na wojskowych w służbie czynnej, zmuszając ich do wstępowania do swych szeregów. Obok presji stosuje się również system przenoszenia do siedziby zainteresowanego W. K. S’u. Niestety kluby te zachłanności swej nie ograniczają do samych wojskowych, którą możnaby im ostatecznie darować, lecz również chętnie łowią całe gotowe drużyny z klubów cywilnych. Tak np. „Legja” warszawska w pewnym momencie połączyła w całość drużynę hokejową „W. T. Ł.”, pokłóconą z zarządem swego klubu macierzystego. Innym razem, gdy powstał rozłam w „Grażynie” — „Legja” — natychmiast utworzyła sekcję lekkoatletyczną pań, w której pól „Grażyny” się znalazło. Nie inaczej narodziła się sekcja kolarska tego klubu itd itd. To jest przykład najbardziej znanego klubu stołecznego. Prowincjonalne W. K. S’y starannie go naśladowały.

Haczykiem, na który łowi się zawodników innych klubów są w większości wypadków doskonale urządzone i środki finansowe na prowadzenie sekcji, jakie W. K. S’y posiadają dzięki otrzymywanym subwencjom państwowym. Z takim atutem kluby cywilne, nie mające tak wielkiego poparcia Państwowego Urzędu W. F. i P. W., nie mogą rywalizować.

Zdaje się jednak, że bywają i haczyki mniej idealne. Przykład pewnego żydowskiego piłkarza lwowskiego (cywila), który był już przez pewien czas nawet w zawodowym klubie wiedeńskim i który potem trafił do jednego ze stołecznych W. K. S’ów, zdaje się wskazywać na to, że nie zawsze sam entuzjazm dla działalności tych klubów stanowi jego siłę przyciągającą. Takich przykładów możnaby znaleźć i więcej, lecz wybieramy najbardziej konkretny.

Ten stan rzeczy powinien spotkać się ze stanowczą kontrakcją całego polskiego świata sportowego. Jest rzeczą bowiem w wysokim stopniu niesprawiedliwą, by jedno uprzywilejowane towarzystwo zbierało owoce trudów i prac innych towarzystw, działających w nieporównanie cięższych warunkach. Kluby cywilne z trudem szkolą sobie dobrych zawodników, po to, by potem w pewnym momencie szli oni przysparzać chwały W. K. S’om, które nie lubią surowca, a polują tylko na gotowy materiał. Jest również rzeczą niedopuszczalną, że względów zasadniczych, by fundusze pochodzenia państwowego obracać na urządzenia sportowe, służyły za magnes do „kaperowania” zawodników.

Ostatecznie bowiem trzeba postawić kwestję jasno, że towarzystwa, których zarządy składają się z oficerów, a które w szeregach czynnych zawodników mają 75 proc. i więcej cywilnych, nie mogą korzystać z przywilejów klubów wojskowych.

Ostrzeżenie

Do wszystkich Towarzystw Uczestników Powstania r. 1918/19 Okręgu I.

Dochodzą nas wiadomości, że liczni agitatorzy starają się rozbijać organizacje nasze szerzeniem różnych fałszywych wieści. Źródłem tych poczyną są członkowie Federacji. Nie szczędzi się w tym celu ani pieniędzy, ani różnorodnych obietnic przyjemnych dla karierowiczów.

W ostatnim czasie rozgłasza Federacja i jej przywódcy, że uprawnienia przewidziane ustawami i rozporządzeniami będą miały zastosowanie jedynie u tych powstańców, którzy wykażą należność swą do Federacji. Również głosi się, że w szeregi weteranów zostaną zaliczeni tylko powstańcy z pod znaku Federacji.

Otóż takie wersje piętnujemy jako bezpodstawne i pozbawione wszelkich podstaw prawnych. Jedynie ustawa sejmowa wzgl. dekret Prezydenta Rz. P. mogą nadać prawa weteranom.

Jest to balaamucenie ludzi mniej uświadomionych — i wyzyskiwanie dobrej wiary obywateli na naszym terenie, nie znających się na intrygach i intrygantach.

Wobec tego wzywamy wszystkich powstańców, by nie dawali wiary tym pogłoskom, tylko wytrwali w organizacjach swoich, które wprawdzie nie ludzą obietnicami chwilowo przyjemnymi, lecz w przyszłości więcej dadzą niż takie efemerydy, jak Federacja.

Zarząd Okręgu I.
Związku Tow. Uczestników Powstania Włp. 1918/19 na stoł. m. Poznań.

Z Uniwersytetów Ludowych T. C. L.

W obecnym okresie jubileuszu 50-lecia istnienia TCL zwraca uwagę społeczeństwu nader dodatnio rozwój Uniwersytetów Ludowych TCL, zwłaszcza w zakładzie macierzystym w Dalkach pod Gnieznem. Właśnie ukazał się jubileuszowy prospekt Uniwersytetów Ludowych TCL, pięknie ilustrowany i zaopatrzony dokładną statystyką pracy za lata 1921—1929. Poza tym zawiera prospekt ten artykuł X. dyrektora Antoniego Ludwiczaka, założyciela tych uniwersytetów a ćwierćwiekowię kierownika tak zasłużonej instytucji oświatowej TCL.

W dniu 4 maja rozpocznie się w Dalkach i w Odolanowie nowy kurs żeński, trwający w obu uczelniach 4 miesiące. Koszta wynoszą w Dalkach tylko 350.— zł., a w Odolanowie 325 zł. za cały czas nauki z utrzymaniem.

Informację otrzymać można bezpośrednio w U. L. Dalki pod Gnieznem lub w U. L. Odolanów, Wielkp. za załączeniem znaczka na odpowiedź.

Projekt nowelizacji

Ustawy inwalidzkiej.

Rada ministrów na posiedzeniu w dniu 1 marca rb. uchwaliła projekt ustawy, zmieniający ustawę inwalidzką. Projekt ustawy ustala zakres kompetencji ministrów przy wykonywaniu ustawy inwalidzkiej, mianowicie legalizuje dokonane już w 1929 roku zmiany w tym zakresie, polegające na przekazaniu ministrowi pracy i opieki społecznej następujących spraw: rewizji lekarskiej inwalidów wojennych, postępowania o uznanie za zagonione w związku ze służbą wojskową osób, które zaginęły na terenie wypadków wojennych, leczenia i protezowania inwalidów wojennych. Projekt ustawy wprowadza postanowienia o powierzeniu kasom chorych leczenia i protezowania inwalidów wojennych, poza tem wprowadza instytucję o charakterze kolegialnym dla spraw roszczeń do zaopatrzenia zgłoszonych przez rodzinę pozostałe po poległych, zmarłych i zaginionych w związku ze służbą wojskową.

Walne zgromadzenie Federacji Spełnienia Votum Narod.

Zarząd Główny Federacji Spełnienia Votum Narodowego podaje do wiadomości, iż doroczne walne zgromadzenie członków Federacji odbędzie się w Sali Dekerta miasta Warszawy (ul. Senatorska 14) dnia 21 marca 1930 r. o godz. 18 w I-szym terminie, a w razie braku quorum tegoż dnia i w tejże sali o godz. 19 w II terminie, przy czym zebranie w II terminie ważne bez względu na ilość obecnych.

Porządek dzienny obrad obejmuje następujące punkty: wybór prezydium, sprawozdanie zarządu i komisji rewizyjnej, zatwierdzenie sprawozdań, budżet na 1930 r. wybór władz federacji, wnioski zarządu i wolne wnioski.

Prawo udziału z głosem decydującym posiadają członkowie honorowi, dożywotni i zwyczajni, zaś z głosem doradczym członkowie popierający

Echa obchodu 10-lecia sądownictwa polskiego

Związek urzędników adwokackich i notarialnych w Poznaniu przesyła nam poniższe pismo z prośbą o zamieszczenie:

„W dniu 6 stycznia rb. sądownictwo tutejsze obchodziło 10-lecie swego istnienia. W licznie wygłoszonych przemówieniach przedstawiono historię wzgl. początki sądownictwa polskiego w naszej dzielnicy, przyczem zaznaczono m. in. z jakimi trudnościami władze sądowe walczyć musiały w chwili opuszczenia stanowisk przez sędziów Niemców. Wszystkie te trudności jednak zostały pokonane tak dalece, jak wykazują przedłożone sprawozdania za czas ubiegły, że sprawy nie doznały zwłoki. Do zorganizowania sądownictwa polskiego m. in. przyczynili się liczni sędziowie i urzędnicy sądowi z Małopolski.

Przedstawiając jednak historię powstania sądownictwa polskiego w tut. dzielnicy, pominięto całkowicie udział w tem dziele urzędników adwokackich i notarialnych, wobec czego niżej podpisany Związek uważa to za swój obowiązek upomnieć się, by nie pomijano urzędników adwokackich i notarialnych, którzy również przyczynili się do zorganizowania sądownictwa polskiego w tut. dzielnicy. W r. 1918 istniało w obwodzie sądu nadziemiańskiego w Poznaniu Tow. Urz. Adw. i Notarj., na czele którego stał jako prezes p. Michał Rutkowski a jako sekr. p. Józef Chudy. Wydział prawników w Poznaniu zajął się przygotowaniem administracji sądowej, a zdając sobie z tego sprawę, że na poszczególne urzędy potrzebna jest wielka ilość urzędników, projektował w pierwszym rzędzie stanowiska w sądzie powierzyć sekretarzom i urzędnikom adwokackim, przewidując nawet dla nich urzędy sędziów pomocniczych i podprokuratorów. Ponieważ nie było urzędników Polaków, którzyby mogli pracować w sądownictwie albo było ich bardzo niewiele, przeto wydział prawników doszedł do przekonania, że sprawy sądowe mimo opuszczenia stanowisk przez Niemców tylko wtenczas nie ulegną zwłoce, jeżeli na opuszczone stanowiska ustanowi się materiał odpowiedni. Zarząd Towarzystwa Urzędników Adwokackich zwrócił się więc do wszystkich swoich członków, jak również do kolegów w kraju i zagranicą przebywających, wzywając ich, by Ojczyźnie przybyli z pomocą i zgłaszali się na stanowiska w sądownictwie polskim.

„Jak wykazują akta wydziału IV Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej, na wezwanie to z wszęch stron zgłosili się urzędnicy adwokacy i notarialni, ofiarując swoje usługi. A gdy przyszło do tego, że urzędnicy Niemcy ostatecznie opuścili sądownictwo nasze, stanowiska ich zajęli urzędnicy adwokacy i notarialni, zastępując zupełnie urzędników niemieckich. Do zorganizowania więc sądownictwa polskiego w dzielnicy naszej i sprawnego jego funkcjonowania przyczynili się niemniej urzędnicy adwokacy i notarialni, którzy byli zarazem nauczycielami dla tych wszystkich, co równocześnie lub później wstąpili w służbę sądownictwa polskiego. Po dziś dzień jeszcze poszczególne stanowiska w sądownictwie zajmują koledzy naszego Związku.

„W historii zorganizowania sądownictwa polskiego w dzielnicy naszej nie może braknąć wzmianki, że urzędnicy adwokacy i notarialni stanęli na wezwanie i przyszli z pierwszą pomocą po opuszczeniu stanowisk przez urzędników niemieckich.

Związek Urzędników Adwokackich i Notarialnych na Ziemi Zachodniej Rzecz. Polskiej z siedzibą w Poznaniu.

Zjazd pomologiczny

Termin Zjazdu Pomologicznego w Warszawie już jest ustalony: 16 marca o godzinie 11 rano (Bagatela 3). Zjazd ten będzie jednocześnie pierwszym Walnym Zebraniem członków Towarzystwa Pomologicznego. Tym sposobem zrealizowane zostaną postanowienia trzech Zjazdów: wiosennego 1927 r.; jesiennego 1927 r. i wreszcie jesiennego 1929 r. w Poznaniu. — Na wszystkich tych Zjazdach domaganie się jednogłośnie śpiesznego założenia Towarzystwa Pomologicznego. — Dowodzi to, iż powszechnie jest już rozumiana konieczność zrzeszenia się ludzi, którym sprawa rozwoju sądownictwa w Polsce leży na sercu i którzy rozumieją, że rozwój sądownictwa zależy w pierwszym rzędzie od rozwoju pomologii w szerokim tego słowa znaczeniu.

Towarzystwo Pomologiczne, którego działalność będzie miała na celu rozwój i rozpowszechnienie nauki sądownictwa w Polsce, powstaje w chwili, kiedy sądownictwo polskie, i tak już słabe i mało rozwinięte — dotknięte zostało klęską wymarzenia wielkiego mnożenia drzew. — Dziś bardziej niż kiedykolwiek odczuwana jest potrzeba dobrych rad i wskazówek, opartych na badaniach, wykonanych według nowoczesnych metod naukowych. Konieczność odbudowy sądownictwa polskiego w sposób jak najbardziej racjonalny, jak najbardziej odpowiadający zarówno naszym krajowym warunkom produkcji, jak i potrzebom rynku — zmusza nas do zorganizowania pracy zbiorowej stałej i systematycznej nad wyjaśnieniem tych warunków i tych potrzeb i nad opracowaniem najlepszych i najsukurszniejszych metod pracy w sądownictwie. Tylko w oparciu o metody naukowe, o stałą pracę badawczą, może być zbudowane sądownictwo polskie, które będzie grało rolę w bilansie krajowym i będzie pomocą, kto wie, może nieraz ratunkiem dla rolnika. Dla wykonania lub dla poparcia tej pracy zrzeszają się w Towarzystwie Pomologicznym ci wszyscy, którzy boleją nad oplakany stanem sądownictwa w Polsce — gorszym, niż we wszystkich krajach naokoło Polski. Zrzeszają się w chwili, kiedy połowa sądów polskich leży w gruzach. Pragną zbiorową i zorganizowaną pracą przyczynić się do tego, aby owoce w Polsce stały się dobre i niedrogie, natomiast sady żeby dawały poważne dochody. Jest to możliwe, ale tylko pod warunkiem naukowego opracowania uprawy drzew owocowych równie poważnego i starannego, jak jest w Polsce opracowywany burak cukrowy, albo pszenica.

Widzimy więc, że w rozwoju Towarzystwa Pomologicznego zainteresowane są bardzo szerokie koła, bo nie tylko sądownicy, ale i rolnicy, a nawet konsumenci owoców.

Dlatego należy spodziewać się, że 16-go marca na zjazd do Warszawy przyjadą nie tylko ci, którzy bezpośrednio w pracach Towarzystwa Pomologicznego przyjąć mogą udział i powinni, lecz i ci, którzy poprzez pragną wyżej wyluszczone usiłowania.

Organizatorzy Zjazdu P. T. P. Koło Poznań J. Kosmol, Bronisław Galczyński, Zygmunt Makowski.

Walne zebrania

Związek Czeladzi i Podmistrzów Murarskich na Wielkopolskę odbył w lokalu p. Ograbowicza roczne walne zebranie.

Obrady zajął prezes A. Kamiński, poczem po odczytaniu protokołu objął przewodnictwo p. Jewasiński — sekretarował p. Piotrowski.

Z kolei wygłoszono sprawozdania, ilustrujące pracę Związku. W pierwszym rzędzie zarząd występował w obronie członków Związku kolegów. Związek rozwija się dobrze a ogólny majątek jego wynosi 8.883,76 zł.

Po ożywionej dyskusji udzielono zarządowi pokwitowania.

W komunikatach poruszono szereg spraw wewnętrznych jak sprawę Domu Rzemieślniczej i zatrudnienia czeladników z poza Poznania.

W końcu przystąpiono do wyboru nowego zarządu, którego skład jest następujący: pp.: Kamiński — prezes, Jezierski — sekretarz, Staliński — skarbnik. Rewizory kasy: Piotrowski, Szymkowiak, Jewasiński i Kaczmarek. Radę nadzorczą tworzą pp.: Bajon i Nowacki. (z)

Zw. Zaw. Pracowników Bankowych na okręg Poznański, odbył swe roczne zebranie, przy liczny udział członków. Obrady zajął prezes p. St. Prawowski, poczem przewodnictwo oddano w ręce p. Stępienia — sekretarował p. Weigt.

Po wyrażeniu żalu z powodu śmierci w r. ub. nieodżałowanego prezesa śp. Leonarda Przewoskiego, oraz zmarłego w ub. tygodniu śp. kol. Zaremby, wygłosił prezes Prawowski sprawozdanie z rocznej działalności.

Jak wynikało z tego sprawozdania, szczególnie dodatnie rezultaty osiągnęła sekcja propagandy, dzięki której, liczba członków w Poznaniu wzrosła obecnie do 610. Sekcja poprawy bytu przyczyniła się swemi staraniami do przyznania dodatku w okresie P. W. K. Po złożeniu sprawozdania kasowego przez kol. Cegiellę udzielono ustępującemu Zarządowi absolutorjum i przyjęto budżet na rok 1930.

Następnie przystąpiono do wyboru zarządu, który się ukonstytuował w składzie następującym:

Prezes p. Stępień, pp.: Jabłkowski, Skowroński, Morawski, Nowacki, Godyński, Harkiewicz, Barski, Kłos, Konopiński, Weigt, Moschalewicz, Kołodziejczak, Kaspryca, Buchholz, Kaczmarek i Liehr.

Komisja rewizyjna pp.: Tomaszewska, Prawowski, Musiałowicz, zastępcy: Szych i Czyż. Do Kuratorium Funduszu im. śp. L. Przewoskiego weszli kol.: Dziubalski, Pawłowski, Ziegler. Do Rady Okręgowej Centralnej Org. Prac. Umysłowych: Stępień, Jabłkowski, Prawowski. (z)

Stow. Porządku Publicznego (Pogotowie Narodowe) Poznań — Wilda odbyło w lokalu p. Figla roczne walne zebranie. Zgromadzonych członków i gości powitał prezes p. Kubicki.

Po przyjęciu do Stow. kilku nowych członków, objął dalsze przewodnictwo prezes gródzki p. Szewczyński. Na sekretarza powołano p. Grobelnego.

Nastąpiły sprawozdania z działalności zarządu, które przedkładał kolejno prezes, sekretarz i skarbnik. Z referatów wynika iż S. P. P. na Wildzie pilnie daje baczenie by ład i porządek tam nie był zakłócony, przyczem szczególną opieką otacza elementy wywrotowe i bezbożników. Ludność dzielnicy wildeckiej nie jest zamknięta, to też i stowarzyszenie nie może tak swą działalność rozwinąć, jakby sobie tego życzyło.

Na wniosek komisji w osobie p. Malinowskiego udzielono zarządowi pokwitowania. W końcu zabiera głos p. Szewczyński i zwraca uwagę że należy czuwać nad ruchem komunistów i sekt, które w ostatnim czasie rozruchwały w masach nieświadomych inne wpajają przekonania.

Wybrany zarząd jest następujący: Kubicki — prezes. Zugehoer — wiceprezes, Grobelny — sekretarz, Vogt — zast. sekr., B. Handschuh — skarbnik, J. Rybarski — komendant. Radni: Szczepański, Nowicki, i Dykczak. Do komisji rewizyjnej weszli: Fr. Malinowski, Figiel i Nowak. Poczet sztandarowy tworzą: Mikołajewski, Szwałka i Wieczorek. Składka miesięczna wynosić będzie 25 groszy. Dalej poruszono cały szereg spraw.

O walce z Kościołem katolickim w Rosji mówił dr. C. Rydlewski. Referatu wysłuchano z wielkim zainteresowaniem. (z)

Z wolnego Cechu Mistrzów Tapicerów i Dekoratorów. Dnia 13 lutego odbyło się roczne walne zebranie Wolnego Cechu Mistrzów Tapicerów i dekoratorów na salce p. Kozłowskiego przy ul. Fr. Rafajczaka.

Zebranie zajął starszy Cechu p. Szyfler. Po załatwieniu wstępnych formalności oraz wygłoszeniu komunikatów zarządu, oddał p. Szyfler przewodnictwo w ręce p. Krzyżagórskiego. Sekretarzem został kol. Wierzbicki, skrutarami pp. Styczyński i Żurawski.

Po sprawozdaniu starszego Cechu, sekretarza i skarbnika, następuje po udzieleniu powyższym absolutorjum wybór nowego zarządu. Składa się on odtąd z następujących pp.: Szyfler starszy Cechu, Styczyński zast., Wierzbicki Piekary 18 sekretarz, Mniejziński skarbnik, Żurawski i Łukomski radni.

Szerszą dyskusję wywołała sprawa szkoły dokształcającej. W tej sprawie uchwalono rezolucję do Izby Rzemieślniczej i do Kuratorium Szkolnego. Po załatwieniu różnych spraw bieżących zamknął kol. Krzyżagórski zebranie hasłem Przemysłowi cześć!

Walne zebranie cechu krawiectwa damskiego odbyło się w sali Domu Rzemieślniczej pod przewodnictwem cechmistrza p. Andrzeja Trawińskiego, który też przedłożył wyczerpujące sprawozdanie z czynności wspomnianego cechu w roku sprawozdawczym. Sprawozdanie sekretarza złożyła p. Januszkiewiczówna, z czynności kasowych referował p. Stanisław Szymański. P. Aniela Gąsiorowska mówiła o pracy zarządu istniejącej przy cechu szkoły dokształcającej żeńskiej, subwencjonowanej przez Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. Ze sprawozdań zarządu okazuje się, iż cech objawiał dużą żywotność, gdyż zebrania odbywały się w regularnych odstępach miesięcznych. Sprawozdawca komisji rewizyjnej, która badała stan kasy, podkreślił wzorową gospodarkę, wobec czego też jednomyślnie zarządowi udzielono absolutorjum, a następnie przyjęto budżet cechu na rok bieżący. W czasie wyborów uzupełniających, ustępujących według starszeństwa członków zarządu pp. Trawińskiego, Gąsiorowskiej i Januszkiewiczówny, przewodniczył p. Zygański. Ponownie wybrano p. Trawińskiego, natomiast w miejsce p. Gąsiorowskiej, która z powodu przeciążenia pracami w wydziale uczennic zarząd swój złożyła, — weszła w skład zarządu p. Weronika Dekubanowska. — W miejsce p. Januszkiewiczówny, gorliwej sekretarki od początku istnienia cechu, zaabsorbowanej również innymi zajęciami organizacyjnymi — wybrano p. Antkowiakównę. (k)

O szkodliwości naczyń aluminiowych

Wybitny higienista, prof. Lehman, zabrał głos na łamach czasopism higienicznych w sprawie t. zw. kwestii aluminiowej. W Niemczech bowiem pisma codzienne ogłaszały liczne artykuły o szkodliwym wpływie naczyń aluminiowych na żołądek, na schorzenia serca i naczyń krwionośnych, a nawet wedle niektórych miały się te naczynia przyczyniać do powstania raka. Przeciwnie tym wywodom wystąpił bardzo energicznie prof. Lehman, który wykazał, że organizm ludzki w normalnych warunkach przyjmuje wraz z pożywieniem 20 do 25 miligramów aluminium. Łącznie zaś z tem, co naczynia aluminiowe dostarczają, 30 miligramów dziennie. Potrawy kwaśne i gotujące się dłużej w naczyniach aluminiowych wykazują większą ilość aluminium. Wszystko to razem nie przekracza jednak dawki 100 miligramów. W Ameryce zaś w proszku, używanych do pieczenia, stwierdzono obecność 250 a nawet 500 miligramów aluminium. Miliony ludności amerykańskiej spożywają dzień w dzień przez lata całe w piecywie 500 milgr. aluminium bez szkody dla zdrowia. Jest to najlepszym dowodem, że gotowanie w naczyniach aluminiowych nie jest dla zdrowia szkodliwe.

Kanonizacje i beatyfikacje w czerwcu 1930

(KAP.) Przesunięte przez papieża na koniec czerwca zamknięcie nadzwyczajnego roku jubileuszowego zostanie połączone z szeregiem uroczystości aktów kanonizacji i beatyfikacji. Kanonizowani najpierw będą męczennicy kanadyjscy w liczbie sześciu z zakonu XX. Jezuitów. Ponieśli oni śmierć z rąk Indian kanadyjskich wśród najokropniejszych mąk w okresie od 1642 do 1649 r. Beatyfikowani byli 21 czerwca 1925 r.; od tego czasu proces kanonizacyjny posunął się tak daleko, że obecnie mogą być ogłoszeni świętymi. Do Tow. Jezusowego należy również zmarły w r. 1631 w Rzymie słynny kardynał Bellarmine, który w maju 1923 r. był beatyfikowany a obecnie ma być ogłoszony świętym.

Proces kościelny był rozpoczęty zaraz po jego śmierci i trwał do połowy 18 wieku, poczem został przerwany. Za pontyfikatu Benedykta XV podjęto go ponownie; zakończył się w r. 1921 beatyfikacją a teraz ma być ukoronowany kanonizacją.

Dostąpi również kanonizacji błogosławiona Lucja Filipini, założycielka kongregacji sióstr nauczycielek, której beatyfikacja odbyła się dopiero w r. 1925. Pochodzi ona z Montefiascone, gdzie urodziła się w 1732 r. i gdzie wkrótce po śmierci zasłynęła z powodu wielu cudów.

Hiszpanka z diecezji Majorka jest zmarła w r. 1754 kanoniczka, błogosławiona Katarzyna Thomas, która była beatyfikowana już w r. 1797 a obecnie ma być ogłoszona świętą.

Beatyfikowani będą Konrad Parzhan, brat zakonny od kapucynów, pochodzenia niemieckiego, z diecezji Passau, który zmarł w r. 1894, oraz Paula Frassinetti, założycielka kongregacji sióstr od św. Doroty; zmarła ona w Rzymie w r. 1882 w klasztorze San Onofrio na Janikulu.

SPORT

Piłka nożna

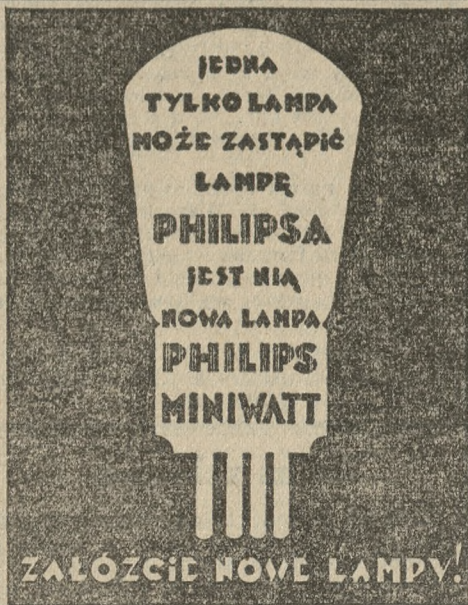
O mistrzostwo kl. A POZPN walczyć jutro w niedzielę w Poznaniu: o godz. 11 „H CP” — „Legja” na boisku „HCP” przy Górnej Wildzie 180 i o godz. 15 na tem samem boisku „Poznań” i „OKS”. Rezerwy „Warty” wyjeżdżają do Jarocina gdzie o godz. 15.30 zmierzą się z „Wiktorją”. W Ostrowie spotka się „Ostrowja” z gnieźnieńską „Stellą” o godz. 14. W Lesznie wreszcie beniaminek Sokół walczy ze Spartą poznańską o godz. 14.30.

Nadzwyczajne zebranie POZPN odbędzie się 9 marca o godz. 9.30, w razie niedostatecznej liczby przedstawicieli o godzinie 10.30.

Nadzwyczajne walne zebranie K. S. „Pogoń” odbyło się w piątek wieczorem w lokalu p. Modzelewiczowej. Zagaił i przewodniczył prezes p. Włodarczyk, który też referował obszernie całokształt wypadków wynikłych w związku z niedosłuchem do skutku fuzją ze „Spartą”. W dyskusji, jaka się następnie wywiązała zabierali głos członkowie czynni i nieczynni, którzy w konsekwencji wypowiedzieli się za utrzymaniem klubu i grywaniem w klasie B. Odpowiedni wniosek sformułowany przez p. Marcinkowskiego w głosowaniu uzyskał absolutną większość, przyczem stwierdził należy, że za rozwiązaniem klubu opowiedziało się 5 głosów. W dalszym ciągu na wniosek zarządu dokończono do niego dwóch nowych członków a zwłaszcza pp. Brandesa i Marcinkowskiego. doceniając ciężkie położenie finansowe klubu zebranie postanowiło się opodatkować jednorazową daniną, a do sporządzonej na ten cel listy zapisali się niemal wszyscy uczestnicy.

Pięściarstwo

W atrakcyjnym niedzielnym meczu o drużynowe mistrzostwo Polski pomiędzy „Wartą” i „B. K. S.” (mecz ten odbędzie się o godz. 12 w sali kina „Słońce”) przy ocenie szans należy podzielić parę na trzy kategorie. Do pierwszej (90 proc. szans) należą zespoły Arski i Gawlik oraz Majchrzycki i Wrazidło, w których zwycięstwo poznańczyków jest niemal pewne. Do drugiej (od 60 do 70 proc.) zaliczamy parę: Stępnik i Pyka (60 proc. na rzecz „Warcia”, który chociaż jest w nienadzwyczajnej formie ma jednak jeszcze słabszego obecnie przeciwnika), Wochnik i Gościński (60 pr. na rzecz Wochnika, bardziej rytunowanego i wytrzymałego) oraz Wystrach i Bączkowski (70 procent przyznajemy Ślązakowi, posiadającemu dużo „handicap” w wadze). Trzecią kategorię tworzą parę niemal równe, lub z nieznaczną przewagą jednej ze stron. W zespole Forlański i Moczek tę przewagę przyznajemy pierwszemu (55 proc.) choć walka będzie ciekawą. Kto zwycięży — Warecki czy Radwański — niewiadomo: zależeć będzie od wytrzymałości i jeżeli „Warcia” nie osiągnąwszy w pierwszym kole k. o. później umiejętnie rozłoży swe siły — ma on pewne nieznaczne szanse. Wreszcie to samo dzieje się z parą Wiśniewski i Wieczorek, gdzie znów nieco więcej danych posiada Ślązak, przyczem w grę wchodzi wyłącznie wytrzymałość. Według powyższego zatem zwycięstwo przypadałoby „Warcie” 10:6. Sędziować ma w ringu kpt. Baran; na pkt.: pp. Ermanowicz i przedstawiciel B. K. S.

RADJO

Programy radjofoniczne

Poniedziałek, dnia 10 marca 1930 r. Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien. i zbożowej; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.50 odczyt T. C. L. p. t. „Września z Paryża” (wygl. p. Klima, naucz. U. L. Dalki); godz. 17.10 lekcja gry szachowej (wykl. p. Jan Machalski); godz. 17.30 audycja regionalna (prel. Jerzy Soplica); godzina 17.45 audycja wokalna w wyk. p. Felicji Kryszewiczowej (sopran). Przy fortepianie prof. Franciszek Łukasiewicz; godz. 18.15 koncert klubu mandolinistów „Mozart” pod batutą p. Wacława Napierały; godz. 18.45 nadprogram i komunikaty okazyjne; godz. 18.55 pogadanka lotnicza (wygl. p. Czajkowski); godz. 19.05 audycja wesoła w wyk. Zygmunta Noskowskiego, art. T. P.); godz. 19.30 „Silva rerum”; godzina 19.50 odczyt p. t. „Geneza wojny 13-to letniej i wieczysty pokój Toruński (wygl. p. Marcin Płończak); godz. 20.10 odczyt p. t. „Rośliny czarodziejskie” (wygl. prof. dr. Dobrowolski); godz. 20.30 koncert międzynarodowy z Warszawy; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe.

Poleca się laskawej pamięci

Gazeta Bydgoska

w Bydgoszczy
ul. Jagiellońska 10

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— Marja A. Książkę tę można nabyć w księgarni. (K)
— J. D. Podatek dochodowy winien Pan płacić, o ile Pański roczny dochód wynosi conajmniej 1500 zł. Jeżeli Pan jednak jest pracobiorcą, wtenczas nie oplać Pan podatku dochodowego, lecz pracodawca potrąca Panu od poborów wzgl. zarobku, o ile wynosi w stosunku rocznym ponad 2500 zł, podatek od uposażeń. (K)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: H. S. z prośbą o zdrowie i opiekę 3 zł; — Anna Walańchowicz z prośbą o opiekę 2 zł; — S. J. L. z prośbą o zdrowie 15 zł; — K. Kl. M. Dankowski z prośbą o zdrowie 5 zł; — Helena Z. 10 zł; — N. N. 5 zł; — H. Z. Wronki 10 zł; — Józwiakówna z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o dalsze, 5 zł; — Szymczakówna Władysława z podziękowaniem za otrzymane laski 5 zł; — Ks. N. 50 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 649.50 zł.

Na ubogich m. Poznania: Czesławstwo Werwicy zamiast kwiatów imiennych w dniu św. Kazimierza 10 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 1078.70 zł.

Na wdowy i sieroty po kolejarzach: Antoniostwo Krzyżankiewiczowie zamiast kwiatów na trumnę s. p. prezesa Witolda Wyszyńskiego 10 zł.

Na Tow. Opiekę nad Inwalidami: 10 zł wypłacono dnia 6. 3. 30. Tow. Pom. Inw. Wojennym.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. Zjedn. Instalatorów, Blacharzy i Monterów. Zebranie odbędzie się 9 bm o godzinie 12 w lokalu „Ul” przy ulicy Ślusarskiej 6.

— Stow. Kat. Abstynentów pod wezw. św. Kazimierza. Zebranie odbędzie się dnia 9 bm o godzinie 16 w sali Domu Królowej Jadwigi.

— Wielkop. Tow. Hodowców Gołębi rasowych „Polonia”. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 9 bm o godz. 16 w lokalu pp. Młodczyńskich, przy W. Garbarach 41.

— Katol. Tow. Robotników Polskich Poznań - Tum. Plenarne zebranie w niedzielę, dnia 9 bm o godzinie 16.30 na sali Domu Katolickiego na Śródcie. Referat wygłosi p. dr. Celestyn Rydlewski n. t. „Robotnik a światopogląd doby dzisiejszej”.

— Stow. Terminatorów Krawieckich. Zebranie plenarne odbędzie się 9 bm o godz. 15 w sali Domu Rzemieślniczego.

— Tow. Powstańców i Wojaków Dzielnicę Łazarz - Górczyn. Miesięczne plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 10 bm o godz. 20 w lokalu zebrania Kasyna Obywatelskiego przy ulicy Marszałka Focha 81.

— Tow. Powstańców i Wojaków Poznań - Wilda. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 10 bm o godzinie 7.30 wieczorem w lokalu zebrania, ul. Kilińskiego.

— Sodalicia Pań Zawodu Kupieckiego. Zebranie sekcji misyjnej odbędzie się w poniedziałek 10 bm o godz. 19 w ochronce przy kaplicy S. S. św. Józefa. Referat wypowie ks. kancl. Durzyński.

— Tow. Cech Czeladzi Szewskiej. Zebranie nadzwyczajne walne odbędzie się

w poniedziałek, 10 bm o godz. 8 wiecz. Ślusarska 6. Wzywa się członków, by każdy dostawił świadectwo egzaminacyjne i poświadczenie mistrza.

— „Harmonja”. W poniedziałek, dnia 10 bm. odbędzie się zebranie plenarne w sali Stowarzyszenia Techników, św. Marcin 21. Na porządku obrad referat na temat „Stanisław Moniuszko”, który wygłosi wiceprezes p. Radel. Początek o godzinie 20.

— Kółko Śpiewackie „Sobieski”. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 10 bm o godz. 20 w salce posiedzeń p. Wróblewicz przy Chwaliszewie nr. 68.

— Tow. Restauratorów na m. Poznań i okolicę. Plenarne zebranie odbędzie się 11 bm o godz. 16 u kolegi Tomczyka, ul. Wroniecka 13. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy.

— Stow. b. Pracowników Zakładów Wojskowych. Zebranie odbędzie się dn. 10 bm o godzinie 11 rano w salce p. Bigosa. Ze względu na ważne sprawy przybycie wszystkich konieczne.

— Sodalicia Marjańska Młodzieży Kupieckiej w Poznaniu. Zebranie plenarne odbędzie się 11 bm. na sali sodalicyjnej, ul. Dominikańska 8a. Na porządku obrad odczyt kol. T. Niewiady „O masonerji”.

— Chór kościelny pod wezw. św. Cecylii przy kościele Bożego Ciała. Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, dnia 11 bm o godz. 8 wiecz. w ognisku parafjalnem.

— Chór im. Chopina. Plenarne zebranie odbędzie się w wtorek 11 bm w lokalu p. Fiedler, Górna Wilda, róg Szewskiej. Początek o godzinie 20. Na porządku obrad wiele ważnych spraw. — Fotografie z obchodu 20-lecia można odebrać w sekretarjacie Związku Kół Śpiew., ul. Marsz. Focha u druha M. Barwickiego, na każdej lekcji i zebraniu Chóru.

— Tow. Sceniczne „Mignon”, Poznań-Jeżyca. Zebranie odbędzie się dnia 12 bm o godz. 19 w lokalu p. Bigosa przy ul. Zwierzynieckiej 22.

— Komitet Tow. Dzielnicy Wildeckiej prosi wszystkich prezesów Tow. Wildeckich na środę, dnia 12 bm, na godz. 20 celem omówienia ważnych spraw do lokalu przy ul. Fabrycznej 38.

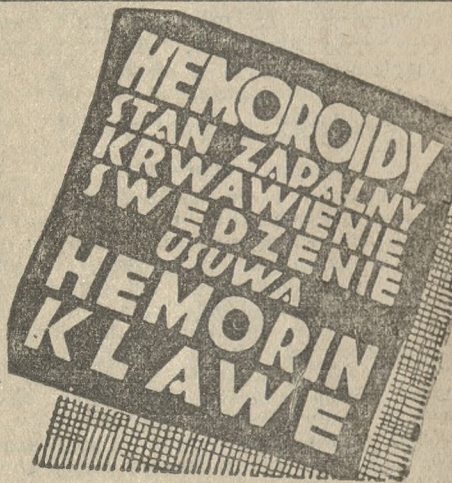
— Tow. Cechowej Czeladzi Kołodziej-skiej. Zebranie plenarne odbędzie się w dniu 13 bm o godz. 19 w gmachu Domu Rzemieślniczego.

— Tow. Muzyczne Kolejarzy. Dnia 19-go marca r. b. odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie z powodu wyboru nowego zarządu.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Grajewski Aleksander Seweryn 6 lat. Paweł Bandke, kapitalista, 82 l. Paulina Justowa z d. Seifertówna, 67 l. Walenty Konieczny, robotnik, 77 l. Kazimiera Bogumiła Stulgroszówna, 2 dni 15 godzin. Konstancja Grzymała z d. Bąkówna, 40 l. Leokadia Wołowska, gospodyni, 83 l. Irena Lampe 5 m. 23 d. Leopold Philippborn, kupiec, 81 l.

MY GWARANTUJEMY:

25 do 40% oszczędności benzyny

w samochodach i silnikach spalinowych chłodzonych wodą przez zainstalowanie naszego aparatu

AUTOMATIC VIX

Vapor Humidifier and Gas Saver opatentowanego we wszystkich krajach świata. Poważnego zastępcę prosimy zgłosić się do

Jeneralnej Reprezentacji na Polskę i w .m. Gdańsk. Nadinż. FRANCISZEK GUSTAW I S-ka Królewska Huta — Katowicka 17. zw 22 190

70-100 złotych dziennie

zarobią zastępcy przy sprzedaży na raty artykułu bardzo łatwego zbytu. Interesenci zechcą zgłosić się także listownie w niedzielę, dnia 9 marca i w poniedziałek, dnia 10 marca r. b. u p. dyrektora Tw 1187

Taussiga w Poznaniu, Hotel Francuski.

Ekspedjentkę

samodzielną z branży poczeszniczej z dobrymi świadectwami poszukuje zaraz

„Fil d'Ecosse”

ul. Wielka 22.

Pw 98-0-23,411

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranicą

MARCELI ZOCH, inżynier dyplomowany rzecznicz patentowy Poznań, Przewodnicza 9.

Pw 94-4-1,100

Doroczne Walne Zgromadzenie

członków

ZWIĄZKU PRACODAWCÓW NA OBSZAR WOJEWÓDZTWA POZNAŃSKIEGO TOW. ZAP. W POZNANIU

odbędzie się w poniedziałek, dnia 24 marca 1930 r., o godzinie 4-jej po południu, na sali Cechu Budowniczych Poznańskich „Strzecha” w Poznaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego 23, dom ogrodowy I. ptr.

Porządek obrad:

1. Zagajenie.
2. Zatwierdzenie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
3. Sprawozdanie roczne z czynności Związku.
4. Sprawozdanie kasowe za okres od 1. 1. 1929 r. do 31. 12. 1929 r. i udzielenie pokwitowania Zarządowi.
5. Wybór nowego Zarządu i rewizorów kasowych.
6. Wnioski Zarządu i wnioski członków, wniesione w myśl § 11 statutu.
7. Wolne głosy i zakończenie.

Za Zarząd:

(—) Stanisław Miądowicz prezes.

Pw 9831-10,118

UWAGA: Członkowie Związku są uprawnieni do przejrzenia sprawozdania kasowego, wyłożonego w biurze Związku od dnia 10 marca 1930 r. do 24 marca 1930 r., w godzinach urzędowych t. j. od godz. 8,30 do 3,30.

Tabela wygranych Loterji Państwowej

(Nieurzędowa)
(Bez gwarancji.)

W drugim dniu ciągnięcia 5-ej klasy
20-ej polskiej państwowej loterii, padły
wygrane na numery następujące:
Po 25.000 zł na nr.: 48053 144699.
Po 20.000 zł na nr.: 59355 78420 193147.
Po 15.000 zł na nr.: 58562 122796.
Po 10.000 zł na nr.: 29844 72728 141216

155428.
Po 5.000 zł na nr.: 32624 57220 59225
166522 181896.
Po 3.000 zł na nr.: 35005 44076 48814
51637 53364 144557 150231 151201 162039
181973 190112.
Po 2.000 zł na nr.: 27350 34850 102881
101507 106758 135753 142041 155378 185532
197315 202858.
Po 1.000 zł na nr.: 951 45355 50535 63148
64259 69181 100269 120093 131123 134745
140116 143397 175701 18186 203946.

Po 600 zł na nr.: 59640 74140 78276 78568
93508 94164 96754 97629 122350 124538 127378
131063 131895 134701 138070 140217 143949
147521 151118 150817 158856 159236 160218
161713 166380 168974 169287 171817 174732
175734 180315 188743 190260 190417 191038
195007 195140 195975 196535 201062 207085
207182 208548 209122 209268 209361.

Po 500 zł na nr.: 38 490 4482 6980 8531
12060 13913 15123 15542 16324 16419 16593
16790 17133 17565 22438 28284 24840 28833
31046 31319 32232 33976 37553 60167 61995
66480 68249 68466 68729 70266 71917 72385
37715 39284 39330 40528 41130 42271 44551
48694 49154 73185 74760 75434 76752 78069
78987 81209 84022 84026 86226 86801 88521
96107 100075 100477 101311 101333 101599
101919 103596 104570 104732 10556 106043
114061 114100 117711 121425 121579 129964
131947 133288 133682 133792 134444 134886
135365 135835 135949 137100 138670 139237
140549 141738 141781 142020 142709 146099
147348 147387 147468 147666 148014 150032
152699 158091 158803 158922 159238 159674
160242 162106 163584 164193 165301 166164
168067 169037 172495 173802 175335 175839
177399 177866 178066 178441 180076 180186
181743 182593 183255 184584 186634 185544
186629 188353 194581 197980 199200 199393
201863 203975 204151 208662 209401.

Po 250 zł wygrali numery następujące:
113 33 86 337 403 506 35 752 74 841 62
84 961 1115 20 36 213 60 383 432 603 56 67
2129 250 458 661 727 44 49 76 851 69 931 3210
308 33 72 84 93 96 406 82 780 839 903 6 4097
141 61 72 392 404 24 529 619 39 700 6 905
5139 365 432 53 97 548 86 92 654 62 66 705
20 812 27 43 78 6169 296 516 56 688 987 88
7024 223 98 512 656 827 908 21 30 49 8011 218
38 420 74 584 619 51 994 9040 514 91 611 757
819 951 99 10086 109 20 50 81 92 283 308 400
88 586 659 62 893 965 11268 307 15 451 67
71 565 603 16 87 708 62 804 54 997 12256 315
433 74 770 13044 71 123 29 99 335 416 609 792
14249 69 348 54 455 82 841 15018 49 537 73
636 48 65 758 825 27 980 16045 432 49 590 615
63 799 911 72 17011 25 50 121 44 276 94 414 21
68 531 61 67 702 884 917 43 87 18104 61 224
342 425 579 626 720 43 87 19033 81 82 230 302
7 32 66 428 647 761 890 20068 88 309 96 542
639 774 816 26 21209 306 83 512 21 60 72 824
41 957 59 22041 168 228 44 80 312 489 90 599
617 88 780 903 8 23040 53 200 83 453 983 91
24058 132 448 802 985.

25005 104 82 243 304 62 66 593 630 853
26157 61 433 89 664 85 789 902 21 39 50 52
27220 316 404 771 827 52 28014 139 71 77 262
328 626 60 904 42 29061 100 216 17 48 359 401
40 503 746 827 939 64 99 30029 53 256 334 615

PANIE UŻYWAJĄCE TAKĄ MIAFLOR KREM, PUDER, MYDŁO, PERFUMY WYRÓŻNIAJĄ SIĘ DELIKATNĄ CERĄ I POWABEM

726 51 952 82 31073 278 353 478 529 707 52
856 963 32089 132 378 97 611 22 51 801 930 50
87 33080 218 341 85 488 97 584 705 954 34104
281 56 717 810 13 998 35086 228 413 61 538
611 714 67 36010 117 43 656 911 15 37180 306
19 27 509 60 88 89 704 830 39 918 94 38102
204 18 66 352 446 52 548 855 904 15 39091 92
184 297 310 446 583 634 40 935 76 40006 14 47
751 932 46 75 41012 82 154 60 301 34 86 519
60 70 648 702 874 76 42012 49 98 179 363 408
20 76 87 508 88 726 853 56 43069 234 89 628
38 874 904 44124 41 303 416 17 29 48 017 58
835 916 45059 172 83 258 346 409 33 43 530 50
606 31 46090 111 39 70 327 420 545 62 684 93
712 47 921 47039 297 436 87 500 63 637 711 51
840 48336 89 403 4 809 932 49028 151 392 461
522 762 988.

50030 87 173 380 448 64 892 971 51082 157
60 238 326 33 52 460 82 530 41 83 634 58 62
52081 213 42 450 610 46 878 905 75 53144 246
494 614 856 65 75 921 54010 81 84 88 274 354
547 99 706 14 65 72 813 25 920 64 55123 49
375 431 71 627 93 741 814 907 90 56018 142 47
73 88 210 39 314 16 22 23 58 87 444 569 609
12 772 810 59 913 66 57284 458 91 509 896 901
58055 61 67 95 111 36 44 77 92 213 82 358 629
42 762 830 903 15 78 59146 245 50 84 390 645
75 720 884 60056 108 98 253 77 340 408 13 518
48 612 708 922 30 62 61017 125 205 45 445 620
62034 248 339 408 61 610 63094 134 43 298 301
21 429 53 516 653 752 870 64349 65 489 525 74
79 686 851 65069 133 62 340 73 438 88 96 529
79 99 677 807 40 922 37 66211 365 406 33 540
622 96 753 807 88 67217 53 338 41 653 61 700
873 68101 79 405 15 60 520 36 48 75 006 841
998 69178 112 47 88 391 99 472 565 77 004 730
71 841 82 934 67 70005 61 107 9 93 200 32 39
301 15 15 35 36 592 629 32 792 987 71157 249
72 404 47 733 39 56 874 88 906 72082 128 78
218 22 59 06 19 49 416 30 62 63 68 530 41 759
964 96 73010 60 194 374 91 653 737 899 74007
31 55 124 231 68 309 71 91 418 548 666 67 69
82 714 84 87 959 75.

75047 141 96 315 508 87 601 38 88 720 989
87 76078 319 90 95 563 695 749 98 827 77211
41 62 574 677 824 69 955 71 87 78016 104 29
203 528 46 81 604 22 89 731 73 826 37 923
79101 41 285 477 510 37 705 93 803 99 80010 76
132 309 453 509 699 807 84 81058 102 204 35
307 37 412 15 202 92 999 82036 96 118 420 44
63 559 65 93 759 64 823 948 83009 50 69 82 86
133 466 509 611 17 55 65 75 721 812 58 931 99
84029 135 39 81 348 402 62 590 691 940 85016
143 78 402 514 600 759 70 94 922 86154 81
481 629 750 55 66 875 82 958 64 87168 214
45 48 356 512 748 887 957 88082 576 638 93
898 915 89013 56 286 92 331 37 461 647 831
90001 57 313 16 576 803 79 91009 224 31 330
424 581 82 86 648 59 953 71 92093 106 18 224
450 809 25 929 93041 61 93 137 53 54 80 330
57 68 83 442 571 81 613 18 717 62 75 822 71
904 37 89 94006 22 355 622 87 762 896 927
95195 277 321 444 67 659 66 96053 63 120 218
56 91 98 501 4 46 703 73 837 87 902 97076 89
112 31 60 296 328 42 91 433 95 565 609 24
98047 180 243 81 344 784 983 86 99004 41 84
110 14 501 30 664 910 42.

100050 61 152 214 45 92 95 433 61 572 603
67 96 728 97 922 48 101040 100 283 306 69 91
448 634 769 79 838 51 924 25 28 45 57 102067
369 542 77 88 602 59 701 32 801 65 934 86
103049 169 426 40 69 604 21 89 825 31 997
104009 35 72 180 82 207 81 370 92 403 564 77
750 852 105042 45 277 461 538 603 24 59 887
921 78 106023 145 337 500 26 721 834 73 910
33 44 107049 151 64 385 448 619 744 802 47

908 38 75 108028 111 52 250 99 358 434 595
603 23 44 804 12 940 109033 176 86 99 222 31
420 545 640 65 781 970 110028 85 106 66 220
29 47 314 488 619 842 98 111039 188 223 69
625 849 50 965 112075 106 53 206 26 353 425
46 580 827 56 927 92 113006 85 212 525 677
802 917 114002 74 190 252 609 757 115110 319
61 422 604 40 43 706 116310 527 701 3 900 82
83 117008 129 33 286 305 60 938 118231 326
85 564 720 906 46 119061 116 41 222 496 747
889 979 120003 383 535 80 628 728 87 904 14
26 29 121006 107 52 97 314 35 51 429 51 620
80 746 48 50 83 837 53 122063 118 218 21 318
60 90 547 64 635 714 24 46 56 805 29 942 84
90 123116 34 65 249 364 433 36 39 55 74 551
622 728 68 824 61 67 77 825 124024 86 96 223
42 55 324 98 428 53 89 555 705 33 39 77 80
837 908.

125026 89 194 279 340 473 84 96 573 664
781 806 126065 207 17 19 80 84 332 86 596 658
809 53 946 127084 147 50 217 79 332 476 576
655 69 85 736 907 37 62 128344 97 459 60 65
611 34 72 75 760 831 950 86 129048 161 207
428 520 36 43 55 705 812 927 71 130024 138 94
267 98 305 74 446 514 82 776 833 905 74 131267
85 751 999 132047 210 81 439 556 64 620 851
59 963 133016 80 88 260 61 93 368 445 752 822
71 134055 75 80 345 431 54 60 521 634 836
939 55 135159 217 322 432 541 748 136101 215
92 326 413 544 683 787 835 78 137130 229 328
44 407 17 569 620 723 25 99 820 78 915 138090
249 362 477 624 722 840 945 139130 86 208 14
327 41 84 546 61 620 750 63 830 75 945 54
140007 59 66 204 6 24 78 396 432 42 54 574
606 63 744 831 45 911 141031 61 67 90 124 61
82 215 48 77 302 79 94 404 37 68 80 570 94
142032 190 99 352 64 71 483 534 700 34 71 800
12 31 67 83 971 143101 239 323 84 453 56 78
535 77 96 610 87 874 144029 117 29 57 69 87
211 63 312 458 519 52 606 725 53 82 201 2 33
949 70 145117 247 53 440 65 66 92 522 611 32
74 763 88 815 29 929 146028 40 56 181 53 32
68 91 97 147006 85 131 93 224 68 344 509 45
59 721 68 956 91 148072 187 283 307 55 98
533 47 619 68 96 790 966 75 149061 74 89 156
57 250 345 52 430 55 94 521 628 701 16 800
912 51 84.

150143 465 66 88 514 628 86 728 57 810 27 41
42 58 60 915 47 98 151016 65 85 124 257 70 312
76 81 415 99 531 50 602 80 701 21 39 72 834
152030 49 58 145 46 318 50 72 418 598 674 841
81 97 920 31 153058 155 202 40 308 78 99 574
806 57 91 925 56 75 154056 133 302 547 54 55
729 32 77 866 77 921 32 65 74 155016 100 225
86 449 602 718 42 59 952 89 156058 69 77 96
136 50 53 251 363 401 70 95 572 694 701 926
42 157083 133 230 36 427 78 92 615 60 64 701
41 952 158021 34 153 298 335 45 88 97 412 62
552 678 96 701 812 901 159139 58 64 77 348
456 515 47 613 72 786 894 999 166000 1 32 45
78 90 184 85 236 348 66 447 92 507 38 650 60
98 847 57 83 926 49 68 161117 61 80 440 536
77 784 91 893 912 18 162007 77 221 23 65 94
324 555 64 65 708 27 58 838 45 83 95 935 70
163116 43 88 227 356 68 413 26 61 649 729 49
915 29 164007 49 172 202 55 79 350 86 92 426
36 716 29 68 801 10 941 57 58 165033 122 264
392 539 633 43 705 13 40 58 824 920 166089 106
74 80 277 333 83 416 64 90 507 26 711 811 31
933 86 167084 150 275 332 405 18 531 38 717
810 56 61 77 83 93 923 71 168000 2 8 31 70 104
22 83 213 24 313 447 500 736 939 92 169014 53
65 193 258 68 300 39 444 45 62 641 823 70 99
949 54 95 170155 97 77 222 510 35 56 58 87
603 782 92 875 945 171071 89 382 511 40 669
709 13 80 802 11 172036 42 156 248 72 417 661

93 740 77 873 173130 48 59 78 95 300 20 29
402 39 79 530 61 86 641 42 59 732 852 939 81
174076 101 6 22 54 222 460 513 644 879.

175014 140 44 281 308 421 511 15 78 638
57 82 958 176022 104 43 89 253 483 92 528 34
48 73 639 716 938 73 177029 30 60 104 30 223
86 451 569 60 62 625 762 64 806 908 52 75 80
178071 74 83 107 78 278 309 426 98 508 73
982 179000 33 133 57 65 93 246 417 34 60 538
634 746 996 180017 70 77 85 133 40 43 60 236
54 94 524 82 714 34 59 77 892 909 181006 50
68 242 305 6 14 21 53 61 475 512 30 38 52 798
805 906 27 93 182042 174 97 215 341 538 727
28 887 962 183118 304 34 59 77 470 77 555 702
924 68 184008 132 90 256 73 300 5 454 68 69
92 99 517 35 625 26 66 98 946 185018 90 141
65 99 213 396 400 15 563 604 15 86 708 48 834
960 62 186035 257 408 83 517 30 47 52 74 754
817 37 937 53 187009 34 138 56 200 18 36 44
331 533 636 48 68 70 768 94 863 93 95 980
188041 79 126 49 508 23 606 92 736 829 41 951
55 78 189083 99 137 334 418 39 577 82 95 635
57 746 811 17 55 954 94 190045 64 70 92 200 82
351 535 37 87 829 932 191047 78 121 34 98 331
64 404 54 507 40 60 75 645 723 192105 43 57
59 234 331 403 12 953 55 193060 67 135 78 222
323 414 73 86 525 81 604 96 724 884 949 194205
13 22 396 419 75 76 541 615 99 934 65 195193
249 310 428 31 71 569 79 627 64 78 751 74
196142 55 85 268 484 613 724 42 887 197120
92 167 70 341 409 28 97 541 672 700 30 52 65
98 814 919 198024 37 357 73 78 566 89 705 6
821 60 199159 302 29 433 67 502 47 635 88 734
65 85 958.

200040 71 155 323 30 73 481 502 667 781
809 39 920 53 201030 55 70 185 540 66 669 724
801 202297 308 439 764 819 45 912 62 203001
43 153 320 65 482 523 96 671 204000 51 156 299
463 68 508 43 723 77 205051 230 80 328 540
665 929 206103 29 32 72 76 93 286 518 83 627
54 718 28 44 875 9

Za spokój duszy, s. p.
Bronisława Nogajewskiego
odbędzie się w pierwszą bolesną rocznicę śmierci
msza św.

w poniedziałek, dnia 10 b. m., o godz. 9, w kościele parafjalnym w Gdyni,
o czym Krewnych i Znajomych, zawiadamia
żona z dziećmi.

Gdynia, dnia 7. 3. 1930 r.

nw 9434

Dnia 6 b. m. zmarł, opatrzony św. Sakramentami, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, mój najukochańszy mąż, nasz ojciec i dziadek, s. p.

Franciszek Kaliszan

przeżywszy lat 63. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 9 b. m., o godz. 5 po południu, z kaplicy cmentarnej w Górczynie, o czym donosi

zw 22 189 W nieutulonym smutku pogrążona
żona z dziećmi i wnuczką.

Poznań, Chojnice, Czerwonak, Ogorzeliny.

Za szczerze dowody współczucia i udział w pogrzebie, mojego najdroższego męża, a naszego ukochanego ojca, s. p.

Szczepana Bartoszewskiego

składamy na tej drodze Wielebnemu Duchowieństwu oraz wszystkim Krewnym i Znajomym, najserdeczniejsze

zw 22 158

Bóg zapłać!

Zona z dziećmi.

Kosmetyczne zabiegi indywidualne
Całe barwienie brwi i rzęs

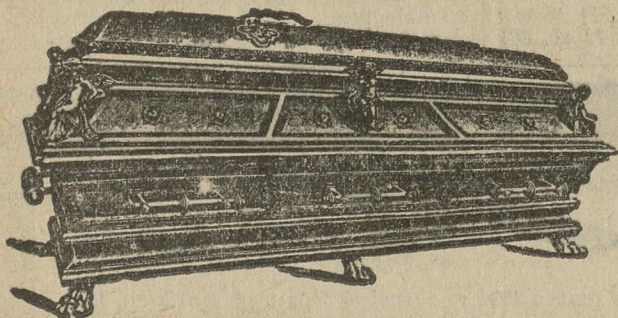
„Irrnis“ Instytut de Beauté
Z. T. Zebrowskiego

Parafina w celu odtłuszczającym i leczniczym.
Poznań, Piekary 5. Tel. 25-91.

zw 22 197

Celem udostępnienia szerszym sferom społeczeństwa poznańskiego nabywania naszych wyrobów, przystąpiliśmy do detalicznej sprzedaży

na raty i za gotówkę

metalowych

po cenach fabrycznych. Dla dorosłych już od
230,— zł, 250,— zł, 300,— zł i wyżej.

PP. Urzędnicy korzystają z kredytu Spółdzielni „Kredyt”. Posiadamy stale na składzie wielki wybór gotowych, najnowszych trumien

Sprzedaż detaliczną skuteczniamy tylko na miasto Poznań.

dw 4299

„Lamina“ Wytwórnia wyrobów blaszanych. Specjalność: wyrób trumien metalow. Poznań, Wrocławska 15 w podwórzu (b. Hotel Saski)

Wróciłem

St. Muszyński

Lekarz-Dentysta

zw 22 167

Tel. 54-64.

Ulica Działuńskich 7.

Tel. 54-64.

Szanownym moim Pacjentom ku łask. uwadze.

Osiedliłem się

Jan Czajkowski

dypłom. dentysta

były długoletni asystent p. Dr. Rutkowskiego
Poznań, ul. Różana 22, III (Wilda)

tramwaj nr. 8 i 4

Pw 9856-58,400

przyjmuje od 9-1 i 3-7

w święta od 9-11

nowoczesne wykonanie — ceny przystępne.

Samochody

używane

pierwszorzędných fabrykatów w pierwszorzędnym stanie

Fiat 501 6/21 KM. - Torpedo
Fiat 503 6/30 „ - Torpedo
Fiat 503 6/30 „ - Coupe
Fiat 503 6/30 „ - Cabriolet
Fiat 507 9/31 „ - Coupe
Fiat 519 19/75 „ - Torpedo
Fiat 519 19/75 „ - Cabriolet
Minerwa 8/40 „ - Limuzyna
Peugeot 6/28 „ - Limuzyna
Steyr 6/30 „ - Torpedo
Ceirano 5/25 „ - Torpedo
Opel 4/16 „ - Limuzyna
Opel 10/40 „ - Limuzyna
Opel 12/50 „ - Limuzyna
Overland Whippet 10 45 KM. Limuzyna

Ceny bezkonkurencyjne niskie. Warunki zapłaty niezwykle dogodnione. Poleca jako kupna wyjątkowo okaz.

Brzeskiauto Sp. Akc.

Poznań,
ul. Dąbrowskiego 29
Tel. 63 23, 63-65

zw 22 197

NASIONA

rzędzia ogrodnicze

w najlepszej jakości tylko w firmie:

I. MARCINIEC i Synowie
Poznań, ulica Pocztowa 29.

Cenniki bezpłatnie i franko.

Pw 9 866-10,173

Spichlerz zamienie

parter i dwa piętra, suchy, jasny, razem ca. 900 kw. mtr., z bocznicą kolejową, wodociąg i elektr. w śródmieściu, na odpowiedni lokal nadający się na pracownię mechaniczną ca. 300 kw. mtr. Zgłoszenia do biura ogłoszeń „PAR”, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 10,187

Pw 9874-10,187

Fotografistkę

obeznaną z wszelkimi pracami oraz 2 młodsze panienki do naszego laboratorium fotograficznego, przyjmujemy zaraz

Zgłoszenia z podaniem pretensyj uprasza firma

„CAMERA“ — UL. FR. RATAJCZAKA 3.
Pw 9880-10,195

Młodszy, pilny, sumienny i rzutki

podróżujący

z branży chemicznej lub spożywczej i znajomością stosunków południowej części Województwa Poznańskiego, potrzebny zaraz. Dokładne oferty z opisem świadectw i podaniem referencji do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 22166

RADJOSŁUCHACZE!

W niedzielę, dnia 9 marca rb. o godzinie 20³⁰ do 22
odbędzie się

KONCERT

— **F. Lisiecki, Dom Konfekcyjny**

Sp. Akc. w Poznaniu, St. Rynek 98/100.

W bogatym i urozmaiconym programie muzyka lekka w wykonaniu mistrzowskiej orkiestry 57 p. p. pod dyr. por. Vorela.

Pw 9891-10,211

Tapety!!!

Niebywała okazja
korzystnego zakupu

Zb. Waligórskiego

tylko naprzeciw poczty
Poznań, ul. Pocztowa 31.
Kw 1 700-1

M. Hoffmann i S-ka

Przedsiębiorstwo Budowlane

wykonuje budowę każdego rodzaju i wielkości, w wykonaniu częściowym lub całkiem witeń (do klucza).

Poznań, Górna Wilda 131.
Telefon 35-07
zw 22 149

Przedstawicielstwo

światowej firmy odda

Generalna Reprezentacja

„Atlantic“,
Półwiejska 10.

zw 22 140

Najradkalniejszy środek dla cierpiących na

NAJSTARSZĄ PRZEPUKLINĘ

gdy nawet opaski różnych zagran. specjalistów nie pomogły, oraz wszystkie fałszywe wynalazki nie poskutkowały, usuwa jedyny specjalista z długoletnią praktyką dla cierpiących na rupturę, zapomocą mojego opatentowanego bandaża nr. 1209, który przynosi prawdziwą pomoc mężczyznom i kobietom. S. KON, Warszawa, Sosnowa 13. Prospekty na żądanie bezpłatnie. Przestrzegam przed naśladownictwem mojego środka przez fałszywych specjalistów, którzy powołują się na różnych profesorów i tylko pogarszają chorobę.
Pw 8940-62,119

Słomę żytnią prasowaną

kupuję w partjach wagonowych.

BRONISŁAW STEINMETZ — LESZNO (Wlkp.)

Leszczyńskich 28 — Telefon 262,
zw 22 191

Rutynowany kupiec

lat 37, obecnie jeszcze na stałej długoletniej posadzie, posiadający samochód, pragnie przyjąć tylko poważne przedstawicielstwo lub kierownictwo. Branża obojętna, warunek stała praca. Łaskawe oferty poważnych firm uprasza się skierować pod „Rutynowany“ do Biura Ogłoszeń „IRO“, Bydgoszcz. nw 9432

Mieszkania

3-pokojowego dla swego syndyka (młode bezdzietne małżeństwo) poszukujemy zaraz. Dzierżawa za dwa lata zgóry. O łaskawe zgłoszenia prosimy pp. gospodarzy. Agenci wykluczeni.

Związek Tow. Przem. i Rzem. w Poznaniu

Masztalarska 8a.

zw 22 183

(—) Fr. Górczak

(—) Stanisław Libera.

Technik budowlany

z ukończoną szkołą fachową i dłuższą praktyką, dobry rysownik, potrzebny zaraz do instytucji samorządowej. Oferty z odpisami świadectw i podaniem wymaganej pensji pod nw 9419 do Kurjera Poznańskiego filja Jeżyce.

W Więzieniu Karno-Sledczem w Poznaniu, ul. Młyńska 1 jest do objęcia

posada sanitarjusza

z miesięcznym wynagrodzeniem 250,— zł. Kandydaci z dłuższą praktyką w szpitalach, którzy ukończyli kurs sanitarny, zechcą się zgłosić osobiście z dokumentami osobistymi i świadectwami u Naczelnika Więzienia pomiędzy godz. 9—11.
dw 4446

Poszukujemy zaraz

ELEWA

z wykształceniem conajmniej 6-klasowem.

Rolnik w Żninie. Tel. 46.

Nieodpowiednie wnioski pozostaną bez odpow.

zw 22 186

Młodsze ksiązkowego

konto-korencisty poszukujemy od 15 marca. Oferty piśmienne z życiorysem składać **DUNLOP RUBBER COMPANY, Fr. Ratajczaka 15.**

Pw 9-78-10,19

**Lukiernia
i Kawiarnia
Gerhorn**
Poznań
Fr. Ratajczaka 39
Tel. 32-28.

Sztuczne oczy
wykonuje w obecności pa-
cjenta nw 9135
ARNO MÜLLER
stała siedziba BRESLAU 13,
Augustastr. 132.
Będzie w Poznaniu, dn. 14 i 15
marca 1930 u Dr. Tadeusza Klecz-
kowskiego, św. Marcina nr 6
Telefon 1842.

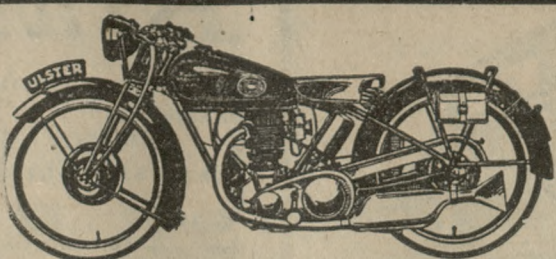
Tokarkę
rewolwerówkę mało uży-
waną sprzedam za po-
łową ceny. Strzelecka 15.
Telefon 20-14. Pw 9930-10,180

Dr. jur.
zamierzający pracować
w branży ubezpieczenio-
wej z sp. osobnością rych-
łego objęcia stanowiska
dyrektora-zastępcy
możesz zgłosić z poda-
niem życiorysu i pensji.
Oferty do Kurjera Po-
znańskiego zw 22138

SLEDZIE opiekane
i Bydłingi
oraz wszelkiego rodzaju konserwy rybne znanej marki
„NORDIA-HAWĘ” Dziedzice, Śląsk
Fabryka Konserw Rybnych i Wędzarnia Ryb
Przedst. A. Krakowski, Poznań, Szyperska 7. Tel. 34-96. Kw 1690

Niemodną biżuterię prze-
rabiam podług najnowszych
modeli paryskich. Repara-
cje złotnicze i zegarm-
strzowskie wykonuje szyb-
ko, dobrze i tanio Kw 1524
W. KRUK, jubiler,
Poznań, ul. 27 Grudnia 6.

Do upraw wiosennych
poleca
**wysadki
drzew
iglastych i liściastych**
po cenach konku-
rencyjnych
**Nadleśnictwo
BABKI,**
poczta Krzesiny.
zw 22142

W finale Międzynarodowych Wyścigów Motocyklo-
wych w Zakopanem w niedzielę, 2 marca r. b., p. Czer-
niak na motocyklu Rudge Whitworth zdobył pierw-
sze miejsce w klasie 350 ccm. Pan Weyl na Jamesie
175 ccm. zajął 3 miejsce w ogólnej klasyfikacji i tem-
samem nie tylko dorównał silniejszemu motocyklowi
do 1000 ccm. lecz pobił ich czasy. Pw 9845-10,116
Najszybsze, najtrwalsze, pomimo to najtańsze
motocykle jedynie w firmie
Marjan Maik
Generalna Reprezentacja Motocykli Rudge Whitworth James,
Gillet Poznań, ul. Wrocławska 14 Telefon 20-78.

Lokal handlowy w Lesznie
obecnie skład białawotów i konfekcji 8 X 10 1/2 mtr., dwa duże
okna wystawowe, najlepszy punkt przy rynku, stosowne
na każdą branżę, wraz z urządzeniem lokali oraz wygodnym
mieszkaniem wolnym zaraz, z powodu choroby, tanio do na-
bycia. Ewentualnie zamiana na mieszkanie w Poznaniu.
Zgłoszenia skierować do nw 9396
Płaczek, agencja Kurjera Poznańskiego — Leszno
lub
T. Urbaniski — Poznań — ul. Wodna 19.

Ofiary kwasu moczowego

Podagra
Otyłość
Reumatyzm
Artério-
Scleroza
Zatruty Kwasem moczowym, torturowany
bólami, może być uratowany tylko przez

URODONAL
Ponieważ URODONAL
rozpuszcza Kwas moczowy
Generalna Reprezentacja:
Warszawa, Fredry 4.
Prawdziwy URODONAL tylko z polską i fran-
cuską etykietą. nw 8870
Żądać w aptekach i składach aptecznych.

Nadszedł zwiastun znikającej zimy, przez wiatry, prochy
i wilgoć roznoszony
KATAR NOSA
KRTANI
i CHRYPKA
Pamiętajcie, że PINOMETHYL
znany powszechnie
stosowany przy katarze nosa, krtani i chrypce, chroni
i usuwa następstwa tegoż. Do nabycia we wszystkich
aptekach i drogeriach. Pw 9657-10,147
Reprezentacja na Woj. Poznańskie i Pomorskie
Roman Kurczewski, Poznań, św. Marcin 63.

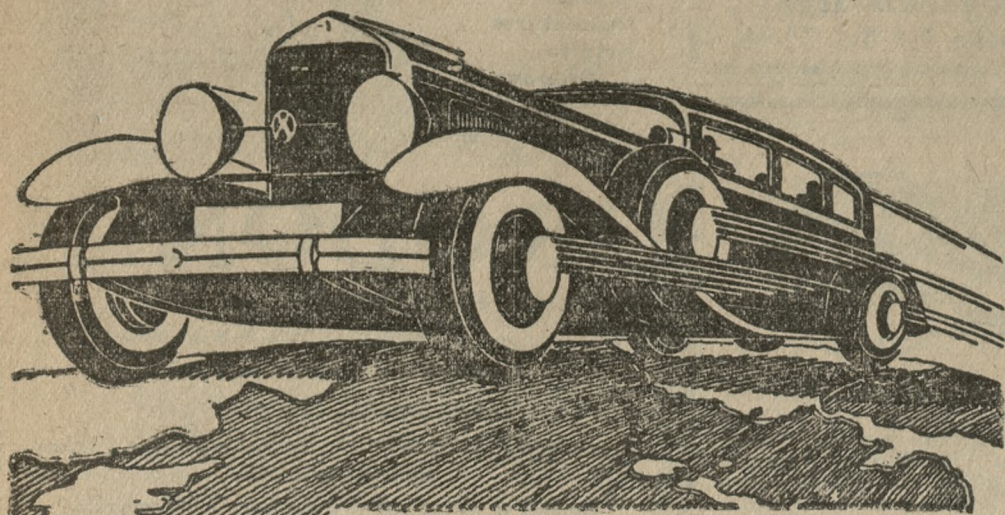
Olejarnia
oraz fabryka pokostu etc., nowoczesnie urządzona, w ruch-
liwym pow. mieście Woj. Poznańskiego, dobrze zaprowa-
dzona, dzień produkcja ca. 20 ctr., z powodu wyjazdu tanio
na sprzedaż. Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „PAR”, Aleje
Marcinkowskiego 11, pod nr. 9,329 Pw 9743-9,329

WITAMY NADCHODZĄCĄ WIOSNĘ
Nie bacząc na stagnację — składy nasze zaopatrzyliśmy w wielkie masy
MATERJAŁÓW WIOSENNO-LATOWYCH
Okolo **6000** metrów
najszlachetniejszych czesanek i gabardyn w najpiękniejszych modnych
kolorach już nadeszło i codziennie nadchodzą dalsze nowości
sezonu czołowych fabryk krajowych.
IDZIEMY SMIAŁO JUTRO
W NOWE
Co do **CEN** zastosowaliśmy najniższą kalkulację, odpowiednią do niskich **CEN**
produktów rolnych. — Apelujemy do Szanownych Odbiorców, swoje zlecenia jaknajrychlej
uskutecznić celem uniknięcia przedświątętnego nawału. — Czterech pierwszorzędných
KRÓJCZYCH o EUROPEJSKIEJ sławie tworzą z dobrego najlepsze
PALTA WIOSENNE - RAGLANY - UBRANIA - SPODNIE KNYKRY - BRYCZE
2 EDMUND RYCHTER 14
ul. Fr. Ratajczaka ul. Wrocławska
trzeci skład ul. Wrocławska 15 po schodkach, odzież zawodowa, ubiory szoferskie, kurtki i brycze skórzane najtaniej

4-^{ta} LOTERJA NA KONIE

Losy po 1,— zła sztukę do nabycia w kolekturach Loterii Państwowej oraz w Sekretarjacie Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie

Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie Tow. zap.
Ciągnięcie nieodwołalnie dnia 28 kwietnia 1930 r.

Ośmiocylindrowe Samochody świecą triumfy

Uznanie dla wyższości silników ośmiocylindrowych zostało zadokumentowane wprowadzeniem 17 nowych ośmiocylindrowych modeli na Wystawie Samochodowej w Paryżu w roku 1929. Pozytywnym dowodem wyższości ośmiocylindrowych samochodów Studebaker jest fakt, że firma STUDEBAKER sprzedaje więcej ośmiocylindrowek aniżeli jakkolwiek inna firma. Niezrównana sprawność i zadowolenie właścicieli wysunęły te samochody na pierwsze miejsce.

Obecnie Studebaker wprowadza 2 nowe modele: Commander 8 i President 8. Doświadczenie firmy Studebaker osiągnięte w ciągu 78 lat nieprzerwanej produkcji jest najlepszą gwarancją doskonałości tych samochodów.

Generalne Przedstawicielstwa w Polsce:
STUDERS Sp. z o.o., Warszawa, ul. Fredry 4. Tel. 238-00, 342-00. Caraca, Biadły i Gumiaty mechaniczne
989 ul. Czerwikowska 194. Tel. 483-26.
WŁOCŁAWEK: M. Rembieliński. KRAKÓW: „Auto-Trade” Towarzystwo dla Handlu Samochodowego. Sp. z o.o.
Pl. Ściespalski 1, tel. 43-75. POZNAŃ: Poznański Auto-Skład, ul. 27 Grudnia 15. Tel. 39-09, 54-07. ŁÓDŹ: Max Fischer & Co.
ul. Piotrkowska 177. Tel. 461. LWÓW: Józef Kozłowski, ul. Akademicka 5. Tel. 53-53.
Składnica dla Przedstawicieli w Polsce:
AUTO-TRADING CORPORATION A. O. Sp. z o.o.
Słobieszów 9-10, Obra (koło Gdańska) Tel. 254-14, 252-14. Adres Telegr.: Autra, Gdańsk.
SAMOCHODY — AUTOBUSY — CIEŻARÓWKI — CZĘŚCI ZAPASOWE.

Części zapasowe stale na składzie.

STUDEBAKER

nw 9215

SKŁADY NASION

L. JASINSKIEGO

Łódź, ulica Andrzeja 10 — Telefon 168 56

Łęczyca, ul. Poznańska 30 — Telefon 125

prowadzone od 1870 roku — polecają NASIONA pierwszej

jakości: nw 8859

rolne, traw, drzew, warzywne, kwiatów oraz narzędzia

i przyrządy ogrodnicze - pszczelnicze, przytem nawozy, pre-

paraty i środki chemiczne dla celów ogrodniczych.

Cenniki na żądanie bezpłatnie.

Jedynie udział w koncesjonowanej przez
Min. W. R. i O. P. oraz Rob. Publ.

Kursach dla kierowców samochodowych Spółki Akcyjnej

Brzeskiauto w Poznaniu

daje uczestnikom prawdziwą rękojmnię

zdobycia

w krótkim czasie pewnego zawodu.

Kursy zawodowe i amatorskie. Współczesne samo-
chody do nauki jazdy. Informację udziela: Sekre-
tariat Kursów przy ul. Jakóba Wujka 8, tel. 40-57

Potrzebny zaraz wzgl. później

redaktor

do bezpartyjnej gazety wychodzącej na Pomorzu. Łaskawe
zgłoszenia proszę skierować do eksp. Kurjera Poznańskiego
pod nw 9418

Zakłady Ogrodnicze

Wlkp. Izby Rolniczej
w Janowcu, pow. Znin

polecają

wysokopienne oraz
pienne jabłonie, czere-
śnie, wiśnie, krzewy po-
rzeczkowe i 2-1 letnie
morwy.

nw 1114

KAROTKI

400 ctr zdrowej ma do
oddania

MAJ. CZACHOROWO,
p. Gostyń tel. 25.

zw 22170

Sprzedam

blochy brzożowe

4, 3, 2½ i 2 calowe, wa-
gonowo. Oferty Kurjer
zw 22 128

Chemicznie czyści

garderobę męską i damską

i wykonuje wszelkie naprawy w 8 dniach.

Po wyczyszczeniu jak nowe!

FR. MUSIAŁ, Grobla 27a, I.

Wielkopańskie 5 pokojowe mieszkanie

w centrum miasta kompletnie urządzone, pięknymi stylo-
wymi zupełnie nowymi meblami, z powodu wyjazdu natych-
miast do sprzedania. Obiekt poważny. Oferty tylko poważ-
nych reflektantów uprasza się kierować do Biura Ogłoszeń
„PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 10,163 Pw 9868-10,163

Jeszcze kilka dni trwa mój

Biały Tydzień

kto jeszcze nie skorzystał z taniego zakupu, niech spieszy nie ominiąć
okazji. Nadeszły już nowości wiosenne w materiałach damskich
i męskich, które polecam po cenach konkurencyjnych.

Sprzedaż także na asygnaty Tow. „Kredyt”, ul. Pocztowa 31.

ST. RACZYK, Poznań

Stary Rynek 92, nar. ul. Wronieckiej.

Pw 9478-10,197

Wiecie, przekonam się

ile jest prawdy w aparacie „TRYUMF”. Dziś mając pranie zadzwonię
pod 56-95 i zażadam zademonstrowania aparatu i wyprania bielizny.

Aparat „TRYUMF” pierze całą masę bielizny w ciągu kilku
minut, nie niszczy i nie drze jej. Waga 900 gr.

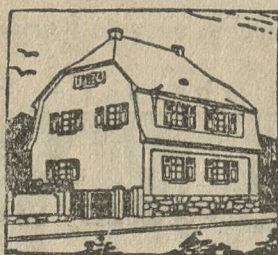
Aparat aluminiowy i dlatego tylko nie niszczy bielizny.

Stałe pokazy prania ulica Półwiejska 5, wtorki,
środy, piątki od 4—6 po poł.

Przyniesioną brudną bieliznę oddajemy, czystą.

Bezpłatne pokazy w domu. Cena 45.— złotych.

Pw 9887-10,205

Pieniądz na budowę

bez oprocentowania

10—15% własnego kapitału wymagane — składany być może
w małych ratach miesięcznych. Tylko 6% amortyzacji.

„Hacege” Hypotheken-Credit-Genossenschaft
e. G. m. b. H.

Gdańsk-Danzig, Stadtgraben 13.

PRZYRZĄDY KREŚLARSKIE i miernicze winny
być w najlepszym gatunku i idealnie wykonane!

dlatego kupujcie je w firmie

G. GERLACH, Poznań,

Pw 8675-2,78

Gwarna 14 — Telefon 52-32.

Fabr. egz.
w Warsz.
od 1816 r.

„Przegląd Ogrodniczy”

miesięcznik bogato ilustrowany poświęcony praktyce i teorii
ogrodnictwa. Dział handlowy oraz notowania cen owoców
ogrodniczych. Każdy miłośnik ogrodnictwa, każdy facho-
wiec i każdy kupiec powinni prenumerować „Przegląd
Ogrodniczy”. Prenumerata kwartalna zł 6.—, półroczna
zł 12.—. Półroczni prenumeratorowie otrzymują, jako pre-
mię sadzonki dąli i cebulki mieczyków. — Adres Redakcji:
LWÓW, Kopernika 20. — Okazowe zeszyty bezpłatnie.
Nowi prenumeratorowie płacą za pierwszy kwartał zł 3.—
nw 9408

Naokoło świata

3 samochodami luksusowymi. Cel naukowo-propagan-
dowy. Wyjazd czerwiec 1930 r. Są dwa miejsca
wolne. Pożądany jest udział ludzi nauki. Oferty
Kurjer Poznański pod zw 22172

Pamiętaj

ze

tylko

Ichtiomentol

jest wedle zdania znakomitych
lekarzy najlepszym dotychcza-
znanym nacieraniem przeciw
nerwobólom reumatyzmowi.
gośćcowi i t. p. dolegliwościom.
Jedna próba wystarczy, aby
się przekonać o wartości tego
środka.

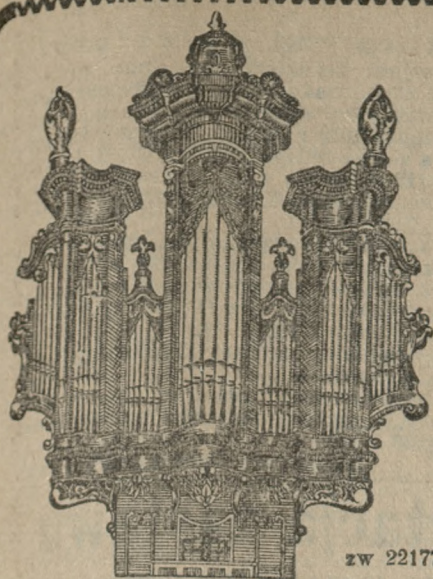
ICHTIOMENTOL

jest wszędzie do nabycia.
Główny skład wysyłkowy na
Polskę i Gdańsk:

Laboratorium chem aptekarza

Mra. Szymona Edelmanna we Lwowie, Teatyńska 16

Pw 4104-72,101

zw 22177

Przewielebnym Ks. Ks. Proboszczem i Szanownym Radom Parafialnym uprzejmie komunikuję, że **pracownię moją z Krotoszyń i Turewki przeniosłem**

do Poznania, ul. Grudzieniec 55a

gdzie we własnym nowowbudowanym domu nowoczesnie urządziłem pracownię i nadal wykonywać będę wszystkie prace, wiodące w zakres **budownictwa organów kościelnych.**

Mam nadzieję, że tak dotąd tak i nadal P. T. darzyć mnie będą poparciem i zaufaniem, a staraniem mojem będzie przy cenach umiarkowanych solidnie powierzone mi prace wykonywać.

Z prawdziwym poważaniem

Ludwik Saganowski,
budowniczy organów.

Restauracja Palais Royal

pod nowym zarządem

Śniadania - Obiady - Kolacje

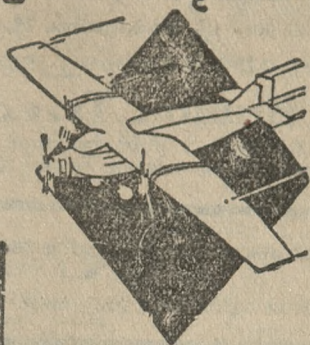
Ceny za potrawy i napoje znacznie niższe.

Codziennie program pierwszorzędných

sił artystycznych.

Pw 9891-10,193

Czas to pieniądz!

Ci wszyscy, którzy piszą piórem **Parker Duofold** nigdy nie zmarnują najmniejszej części sekundy!

Natychmiast po dotknięciu stalówką papieru pióro Parkera pisze bez zbytecznego potrząsania, bez czekania "aż atrament znówu dojdzie do stalówki."

Przepyszne barwy piór Parker Duofold.

Błyszące obsadki Parkera z permanentu istnieją w 5 wspaniałych kolorach: lakowo-czerwonym, zielonym, lazurkowo-niebieskim, mandarynowo-złotym, czarnym i złotym.

Duże stalówki z bitygo złota posiadają końce wykonane precyzyjnie z irydium, dzięki czemu wytrzymają przy najcięższym nawet sposobie pisania przynajmniej 25 lat.

Nie traci czasu. Idź do jakiegokolwiek sklepu materjatu piśmiennych lub jubilerskiego i każ sobie pokazać kolekcję piór Parkera. Możesz być pewny, że dobierzesz sobie stalówkę, odpowiadającą Twojemu charakterowi pisma oraz piękną obsadkę, której wielkość i barwa zadowolą niewątpliwie Twój wybredny gust.

Pióra: Senior Zł. 80. Special Zł. 70. Junior Zł. 60. Lady Zł. 55. Ołówki automatyczne odpowiednio dobrane do piór od Zł. 30.— do Zł. 40.— Postamenty z przedłużaczami do piór od Zł. 40. do Zł. 250.—

Parker Duofold

Generalne przedstawicielstwo na Polskę i Wolne Miasto Gdańsk
A. J. OSTROWSKI,
Łódź, Piotrkowska 55. tel. 203-54 i 215-40

Największą sensacją automobilową roku 1930 jest

FIAT model 514

z silnikiem 4-cyl. 6/30 KM.

oparty na tradycjach modelu 501 stanowi typ idealny i bezkonkurencyjny skupia w sobie najnowsze zdobycze techniki samochodowej, górując solidnością i wytwornością wykonania ponad wszystkimi samochodami znacznie kosztowniejszemi. Jedyne w swoim rodzaju samochód do wykonywania czynności zawodowych, doskonały dla sportu i użytku prywatnego — pod każdym względem wzorowy samochód użytkowy. Ekonomiczny w użyciu i tani, a więc dostępny dla każdego.

Cena za karawkę 4-osobową, 4-drzwiową wynosi tylko **Zł 12.950,—**

Do natychmiastowej dostawy poleca
wyłączne przedstawicielstwo na Wojew. Poznańskie i Pomorskie

BRZESKIAUTO Sp. Akc. POZNAŃ

ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 63-23, 63-65.

Posiadamy również stale na składzie samochody Fiat Mod. 509 ^{4/20} KM., 520 ^{9/45} KM., 521 ^{10/50} KM., 525 ^{15/70} KM.

Pw 9889-10,207

Linoleum

w różnych kolorach i deseniach oraz

dywany i chodniki

kapu'e się bardzo korzystnie u

Waligórskiego

Poznań

przy ul. Pocztowej 31 tylko naprzeciw poczty.

Kw 001/4

Skład

z mieszkaniem i mieszkanie 3 pokojowe z kuchnią od 1. 4. wprost od właściciela do wydzierżawienia.

Leopold Fietz, Oborniki

zw 22172

2-3 ubikacji

na biura nie wyżej II piętra w okolicy Starego Rynku **poszukuje się zaraz. Zgłoszenia do eksp. Ku-rjera Poznańskiego pod zw 22178**

Wylegarki

elektryczne na 110 i 220 Volt, na 140 — 150 jaj własnego pomysłu, za które gwarantuję. Obejrzeć można obecnie w użyciu.

zw 2.099

WŁ. CZERNIAK,
Zakłady Elektrotechniczne
27. Grudnia 19.

Czas już
odzież wiosenną
oddać do odświeżenia
firmie

„BARWA“

wł. S. Kałamański

Poznań pl. Wolności 6,
ul. Wielka 18, na-
rożnik W. Garbar
ul. Marsz. Focha 49,
Wierzbicice 49,
Rynek Jeżycki 1, na-
rożnik ul. Kraszew-
skiego.

Toruń: Szeroka 21.
Ostrów: Rynek 28.
Leszno: Rynek 25.
Mosina: ul. Łakowa.
Pw 9843-4-8,186/7

Publiczna Aukcja obrazów z Wystawy

w środę, 12 marca, o godz. 5 pop. pol. w Pałacu hr. Działyńskich, Stary Rynek 78, 1 p. Sprzedane będą dzieła naj-sławniejszych art. malarzy, jak Axeniewicz, Pałat, Hoff-
man, W. Kossak, Malczewski, Wyczółkowski, Weiss, Ton-
dos i in. dw 22195

Parcele

5 tys. kwadratowych metrów za-
raz za Diakoniskami, cena 7.- zł.
za mtr. kw.

Willa

przy ul. Jasnej, 6-pokojowa za
125 tys. zł., wpłaty 70—80 tys. zł.
Oferty tylko od reflektantów
„Par.“, ul. 27 Grudnia 18, pod
6697.
Pw 9877-58,97

Nowootwarty Magazyn Konfekcji
męskiej i chłopskiej

Fr. Grześkowiak

Poznań

Wrocławska 10-11

poleca na Sezon Wiosenny

Dla Panów: ubrania z modnych i trwa-
łych materjałów oraz plasz-
cze z bielskich gabarydn.

Dla Chłopców: ubranka sportowe
i szkolne w różnych
fasonach.

Własne wyroby znane ze solidnego wyko-
nania.

Pw 9883-10,184

Ceny niskie. Uprzejma fachowa obsługa.

NASIONA
SPECJALNEGO SKŁADU NASION
ST. SAUER - POZNAŃ
ŚW. MARCIN 34.

SA
NAJLEPSZE

dw 8979

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, braku energii, melan-
cholię, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość
nerwów, śledzionnicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka,
otrzymują bezpłatnie broszurę Dr. Weisego. Słabość nerwów.

Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 85.

Pw 9660-10,199

Śledzie opiekane!!!

w puszkach 8 ltr., zawierające 40/45 sztuk śledzie zawijane
(Holmopsy) w puszkach 4 ltr. marki „KOTWICA“ w obit-
kach 4 i 5 puszek, towar najlepszej jakości, poleca po naj-
tańszych cenach firma

zw 22188

FR. NAMYSŁ Nast. POZNAŃ, ul. Szyperska 15
Telefon 59-34.

Książkowa

Poszukuję
dzierżawy majątku

od 7.0 do 12.0 morg
tylko na południu od
Poznania, najchętniej od
starszych właścicieli.
Łaskawie zgłoszenia zop-
sem upraszam do Ku-
rjera Pozn. pod zw 22165

rutynowana z kilkuletnią prak-
tyką, prowadzeniem zina-u
amerykańskiego kasy wypła y
robotników oraz świadczeń so-
cjalnych **poszukuje poważ-
nej posady.** Łask zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
pod zw 22174

Nowe siły dla mężczyzny
przy użyciu YOPUHAMIN najlepszego środka
wzmacniającego — 50 porcji zł 12,—
Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108.

Poszukujemy od 1. IV. b. r. młodszego dzielnego ekspedjenta-dekoratora

do naszego składu białotaw i konfekcji. — Zgłoszenia z podaniem pensji i fotografii przyjmują **Bracia Płoszyńscy, Wągrowiec, Rynek 9.** — Zgłoszenia do „Par” Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 10,206 Pw 9888-10,206

Żywa reklama niezawodny środek

W roku 1929 na Pow. W. K. w Poznaniu i Targach Lwowskich demonstrował się ten chłopiec u którego pół twarzy w piegach wargach itp. zaś druga połowa odświeżona kremem „Halina” i zupełnie czysta — żądać w aptekach drogeriach i perfumeriach. W razie braku wskazać gdzie dostać lub wysłać pocztą za wpłatą zł 2.50 na konto P. K. O. 204-409 Fabr. składn. „Pharmachemia” Bydgoszcz. Przedstawicielem do odwiedzenia drog perfum w Poznaniu oraz innych miastach mogą złożyć oferty. Pw 9332-63.82

Dwóch wolontariuszy

z ukończoną szkołą handlową pryncypie natychmiast poważne przedsiębiorstwo samochodowe. Zgłoszenia do „Par” Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 10,206 Pw 9888-10,206

Służąca wiejska

umiejąca dobrze gotować, wypiekać, zaprawiać, chować inwentarz, prać, prasować itd., potrzebna od 1. 4. 30 do zupełnie samodzielnego prowadzenia skromnego domu na wsi do 2 osób. Reflektuje się tylko na osobę bez przesłuch. czysta, nawskroś uczciwa, która w jednym miejscu dłuższy czas służyła. w wieku 25-30 lat. Pensja miesięczna 35 do 40 zł. Adres wskazuje Kurjer zw 22 146

Do pomocy książkowej potrzebna młodsza

biuralistka

z gruntowną znajomością języka polskiego, niemieckiego, umiejąca pisać na maszynie, poszukuje poważnego przedsiębiorstwa przemysłowego. Oferty Kurjer zw 22 124

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE CZŁONKÓW

Zachodnio-Polskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego odbędzie się dnia 27 marca 1930 r., o godz. 5 po poł., w lokalu Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu, ul. 27 Grudnia nr. 8.

Porządek obrad:

1. Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1929.
2. Oznaczenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej.
3. Wolne głosy.

(—) C. Ratajski

Prezes Rady Nadzorczej Zachodnio-Polskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego.

Przetarg przymusowy

W poniedziałek, dnia 10 b. m., o godz. 10 przed poł., sprzedawać będą najwięcej dającym za gotówkę przy Wolnicy 2: zw 22 187

100 płaszców damskich, 34 koce, materiał na płaszcze damskie i męskie, większą ilość opalu i Crepe de Chin, plusz meblowy i plusz na płaszcze oraz inny materiał.

D a w i d, kom. sądowy, Śniadeckich 26.

Sekretarz

adwokacki i notarialny

z długoletnią praktyką, pierwszorzędna siła, dobre świadectwa i referencje, poszukuje od 1. 4. 1930 lub później posady. Łask. zgłoszenia pod zw 22 192 do ekspedycji Kurjera Pozn.

Magistrat miasta Chojnice (Pomorze) ogłasza konkurs na stanowisko

dyrektora wzgl. dyrektorki

miejskiego gimnazjum żeńskiego typu humanistycznego. O wymienione stanowisko mogą się ubiegać osoby, odpowiadające pod względem kwalifikacji wymaganiom ustawy z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. nr. 90, poz. 828) zmienionej ustawą z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 75, poz. 740) oraz art. 12 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r., w rozmięgu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. nr. 47, poz. 462).

Do stanowiska tego przywiązane jest uposażenie, unormowane ustawą z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. nr. 116, poz. 924) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych ustawą z dnia 22 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. nr. 129, poz. 918) oraz ustawą z dnia 1 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. nr. 27, poz. 207) oraz 15 proc. odwołań dodatek komunalny i 100,— zł miesięcznie na mieszkanie.

Stanowisko objąć należy od dnia 1 czerwca r. b. Podania należy złożyć udokumentowane wnieść należy do dnia 1 kwietnia 1930 r. do

Magistratu Chojnice (Pomorze).

Licytacja zastawu

We wtorek, dnia 11 marca, o godz. 11, sprzedam przy ul. **Marceleskiej 6**, na odpowiedzialność interesowanych najwięcej dającym za gotówkę: Pw 9882 10,191

samochód ciężarowy 3,5 tonn, marki „Fiat” w dobrym stanie. Poza tem skrzynię Fluidu oraz skrzynię paszy dla świń i bydła.

O godz. 13 przy ul. Mickiewicza 15, w podwórzu:

s a m o c h ó d osobowy marki „Mathis”.

Brunon Trzeciak

zaprzys. i ustanowiony publ. taksator i licytator na Województwo Poznańskie, mieszk. przyw. Stolarska 2, tel. 63-26.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Na sprzedaż

dom mieszkalny w dobrym stanie z 3 pokojami, 2 kuchniami i chłodem maszynowym, w tem 2 morgi ogrodu warzywnego, od sady kolejowej 2 1/2 km 6 000 zł. ewent. podług ugody, wprost od właściciela Józef Grzeń, Drużyn p. Granowo, powiat grodzicki. zw 32 456

Parcele

blisko dworca Ławica sprzedam. metr. kwadratowy 1.60. Oferty Kurjer zw 32 479

Parcele

w Puszczykówku 1000 kw m. w najlepszym położeniu sprzedam za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer zw 32 460

Salonik

brzozy w stylu Biedermeyera i rozmaite starożytne meble, obrazy, zegary na sprzedaż. Skarbowa 4, parter, lewo. zw 32 331

Szafa

żelazna dwuskrzydłowa zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zw 32 469

Skład

kapeluszy damskich tanio sprzedam. Oferty Kurjer zw 32 472

Skład

powiatowe miasto, rynek, zaprowadzony, bez długu. Objęcia 2000. Odpowiedź znakacz. Zgłoszenia Kurjer zw 32 049

Kanarki

pilne śpiewaki, nagrodzone złotymi medalami, oraz samice do legu poleca tania Felsz (Wilda), Wybickiego 16. I. zw 32 204/5

Pierze

świeże — darte, niedarte — puch poleca — Stanisław Dyczkowski, Wierzbicice 13. zw 32 065/6

Wyprzedaż

całkowita damskiego obuwia 30 procent taniej oraz męskie w dużym wyborze 27 Grudnia 2, w podwórzu, Górecki. zw 32 059/60

Sprzedam

kuchnie nie malowane i maszynowe Singera. Adres Kurjer Poznański zw 31 773

Nafta

litr. 0.60 zł, sól 1/2 kg. 0.17 zł, mydło Regera, paczka 1.20 zł poleca Centrala Spożywcza Trawiński, Wroniecka 12 nar. Stawnej, tel. 2743. rw 9 015-6

Tanio

sie ubierasz, umiemy z Doz Komisyjnym, sw. Marcin 78a Pw 7418

Skrzypce

z dziesięcym głosem dla początkujących na sprzedaż. Półwiejska 13, podwórze, lewo, I. zw 32 282

Gdynia

plac pod budowę 560 m. sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 32 017

Sypialnia

nowa, debowa, szafa 2 mtr., lustro kryształowe, marmurami, materacami, wewnątrz matowane, sprzedam za 1300 zł. Stolarska, Wyspińskiego 19. zw 32 014

Samochód

osobowy limuzyna korzystnie na sprzedaż. Adres wskazuje Kurjer zw 32 465

Dom

piętrowy i ubikacje fabryczne mogą być przerobione na mieszkanie dla 8 lokatorów po 2 pokoje i kuchnia. Zgłoszenia ryche Michał Dobrowolski, Mosina. zw 32 045

Okazja

Korzystne kupno parceli 7 morg w całości lub na metry, kw. metr 1 złoty przy szosie Puszczykowskiej przy Mosinie, M. Dobrowolski, Mosina. zw 32 044

Sprzedam

wille, 2 morgi ogrodu, powód choroba. Antkowiak, Zabikowo, Poznań. zw 32 038

Piekarnia

z mieszkaniem w Poznaniu przy ruchliwej ulicy, w pełnym biegu, do wydzierżawienia. Do objęcia potrzeba 8500 zł. Zgłoszenia Kurjer zw 32 004

Meble

na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Sprzygacz Wielka 13 Klienteli zamieszkujących odstawiamy własnym samochodem Pw 9 095/6

Pończochy

piękne, dobre, tanie. — A. Szymański, Poznań. sw. Marcin 1. specjalny skład pończoch. Kw 1 617-8

Piekarnia

z mieszkaniem w powiatowym mieście zaraz. cena 2500. Oferty Kurjer zw 32 022

2 pary

konie roboczych sprzedam. Za Grobla 3/4. zw 32 024

Łóżko mosiężne

pół francuskie prawie nowe do sprzedania. Informacje telefon 60-61, od 1-4 godziny. zw 32 057

Mikroskop

firmy Paul Waechter, Friede- nau, tanio sprzedam. Oferty Kurjer zw 32 079

Pieseczka

prześlicznego hiszpańskiego — (Bolonia) sprzedam, Ratajska 11 a, 2 wejście, II. piętro, prawo 2-4. zw 32 068

Żwir sprzedam

ca. 1000 wozów do celów murarskich. Oferty do Kurjera zw 31 760

Oddam

1000 sztuk drągów sosnowych od 4-8 m. długości po cenie korzystnej. Kruchy, Chwaliszewo nr. 52. Telefon 58-49. zw 32 085

Motocykl

Indian Seont 2 cyl. 6 K. M. w dobrym stanie sprzedam. Cena 1000 złotych. Leszno, Osiecka 6, Suchy. zw 32 075

Kawiarnia i cukiernia

narożnikowa z mieszkaniem przy przystanku tramwajowym, pierwszorzędna, z pełnym powodzeniem na Pomorzu zaraz na sprzedaż. Kontrakt dla nowonabywców na dalsze 6 lat wprost od gospodarza. Cena 19 tysięcy zł. Zgłoszenia Kurjer zw 31 733

Mikroskop

tanio na sprzedaż. Oferty Kurjer zw 32 084

Zakład fryzjerski

wraz z mieszkaniem do sprzedania. Oferty Kurjer zw 32 281

Fabrykę

wód mineralnych leczniczych z powodów rodzinnych korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zw 32 268

10/30 P. S. Renault

reklamówka na 1 ton. dyn. starter, światło Bosch, w najlepszym stanie sprzedam, lub zamienie na limuzynę. Szewska 11, II. piętro, lewo. zw 32 271

Parcele

śródmieściu, Łazarz, Jeżycach, Wildzie, Ratajsch, Solaczu, Winarach, Debuc, Puszczykowie pod dowolną budowę, dogodnych warunkach. Sprzedaż. Zgłoszenia: Hodowaniak, „Biuro Pracy”, plac Wolności 9. zw 32 262

Najtaniej

sprzedaż płaszczy damskie wiosenne-lutowe, kłozowe, sportowe, gotowe, wykonuje miarowe. Józef Szuster, Stary Rynek 76, I. zw 32 248

Wózek

dziecięcy (Brenabot) sprzedam lub zamienie na sportowy. Działyskich 8, podwórze, parter, prawo. zw 31 998

Pianino

jak nowe za gotówkę sprzedam. Wajł Król. Jadwigi 5, I. ptr. prawo. zw 32 033

Pianino

mało używane, korzystnie oddam za gotówkę. Rybaki 21 a, II. p. prawo. zw 32 032

Tanio na sprzedaż

15 tomów Dzieje Powszechne ilustrowane: 5 tomów Literatura Polska — Biegeleisen; 3 tomy Powstanie Polskie — Bartoszewicz. Wszystkie wydanie wiedeńskie; 5 tomów Dzieła Krasickiego z roku 1824 (wydanie wrocławskie). Zgłoszenia Matejki 44, I. prawo. zw 32 030

Rurki

do ondulacji, jak wzór 3.75 zł, niklowane trwały gatunek 5 zł. St. Wenzlik, Poznań. Al. Marcinkowskiego 19. dw 3921

Willa

komfortowa nowa do nabycia. Konstanty Sikorski, Mosina, Szosa Poznańska 2. zw 31 728

Skład

żelaza i sprzętów kuchennych przy głównej ulicy miasta Kościana z mieszkaniem z powodu choroby zaraz na sprzedaż. L. Wierzbicka, Kościan, Poznańska 46. zw 30 635

Tania

sprzedaż posezonowa. Jankowska, Podgórna 10. Pw 9 133-8 100

Aparat

do wody sodowej w dobrym stanie na sprzedaż. S. Łukowski, Pleszew. zw 31 654

Meble

wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty. Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli. telefon 64-35. Pw 9 121-6 73

Kamienice

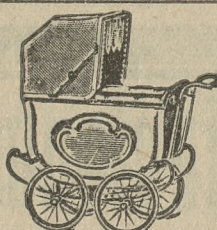
narożnikowa, skład, 3 mieszkania 9.000. Kamienice 1914 budowana. 2 składy 4 mieszkania elektryczność, wodociąg, składy mieszkalnia wolne 19.000 sprzedam z powodu wyprowadzki Stefan Krolecki, Wronki. zw 31 649

Parcele

budowlane przy Poznaniu na dogodnych warunkach sprzedam zaraz. Oferty Kurjer zw 31 592

Skład

artykułów męskich od gospodarsza, bez długu, z urządzeniem, towarami, przyległym pokojem, 2 okna, światło elektryczne, za 3500, w tem roczna dzierżawa liczona. Jankowiak, Krotoszyń Kaliska. zw 31 428

Wózki dziecięce Wózki sportowe

największe wybór, najniższe ceny L. Krause, najstarszy i największy dom wózków dziecięcych w Polsce. Poznań, Stary Rynek 25-28. nw 7 835

Minorki

czystej rasy, dobre nioski, jaja wygodne, kilka ładnych kur i kogutów dwuletnich sprzedam Skotarek, Poznań, Przemysłowa 35. zw 31 423

Przyjmie

wspólnika lub odstąpię dobrze prosperujący interes gastronomiczny. Adres Kurjer zw 31 308

Dobrze

prosperujący skład rzeźniczy z urządzeniem i mieszkaniem w dużym wsi wydzierżawie natychmiast, wpłaty 4 000 zł, wtem dzierżawa 3 lata, Waga, Nadjna, poczta Zbąszyń zw 31 138

Skład

z przyległym pokojem przy ruchliwej ulicy na filię rzeźniczną na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zw 31 134

Skład

artykułów męskich przy ul. Wronieckiej dobrze zaprowadzony sprzedam, dzierżawa miesięczna 150 zł. Zgłoszenia poważnych reflektantów do Kurjera Pozn. zw 31 028

Powózka

połowczy korzystnie do nabycia. Adres wskazuje Kurjer zw 30 383

Zamienię

folwark 400 morg obszar, Pomorze, budynki w dobrym stanie, inwentarz żywy, martwy, obświecy. Cena 90 000, hipoteka 28 000 długoterminowa na dom w mieście równoważnościowy lub mniejszy z dopłatą. Malinowski, Krotoszyń, Piastowska 30. zw 32 029

Sypialnia

kompletna, lustro, szafonierka, regulator. Skarbowa 13, III. zw 32 161

Kocioł

i odciągacz do fabrykacji wód mineralnych sprzedam. Kurjer zw 32 137

Zakład fryzjerski

2 pokoje i kuchnia Poznań. Cena 3.500 zł. Oferty Kurjer zw 32 023

Zegarek

złoty, pierwszorzędnej marki, wartości 500-600 złotych sprzedam okazynie. Adres wskazuje Kurjer zw 32 187

Jadalnia

debowa na sprzedaż. Mickiewicza 17, parter, lewo. zw 32 185

Kapelusze

damskie w najnowszych fasonach po przystępnej cenie poleca Makazyn mód, N. Sznajder, Dąbrowskiego 54. zw 32 245

Bernardyna

6 miesięcznego, suczke sprzedam. Przybyszewski, sw. Marcin 49, restauracja. zw 32 246

Skład

artykułów męskich przy ulicy sw. Marcina z towarami lub bez towaru od zaraz do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera zw 32 247

Dwa ule

pozańskie nowe sprzeda Skrzypczak, ul. Stolarska 1. zw 32 392

Fortepian

do nauki dobrze utrzymany za 600 zł sprzedam. Piekary 8, w podwórzu, lewo, III. ptr. zw 32 449

Czysty
frontowy, słoneczny pokój zaraz
lub 15. Górna Włda 84, III.
lewo. zdw 32 148

Pokój
frontowy, dwuosobowy ewent.
bezdzielnemu małżeństwu. Da-
browskiego 64, II. lewo, ma
bramka. jw 3495

Pokój
umeblowany zaraz Zupańskiego
19, parter. zdw 32 210

Mały
pokój oddam ewentl. małżeństwu
Krzyżaniak Marsz. Focha 84.
zdw 32 217

Pokój
umeblowany, czysty, wynajme za-
raz. Małeckiego 55, II. lewo
zdw 32 275

Pokój
panom utrzymaniem. Wiza
Wrocławskiego 13. zdw 32 283

Pokój
frontowy panu. Szewska 15, II.
Rubińska. zdw 32 280

Stancja
dla panienki wolna zaraz lub
później. Chwaliszewo 27, Wa-
tyńska. zdw 32 286

Pokój
frontowy zaraz wynajme 2 pa-
nom. Szamarzewskiego 34, II.
prawo. zdw 32 267

Spokojny
dom, inteligentnej panience po-
kój. Kozia 8, III. Szatkowska.
zdw 32 272

Pokój
wspólny od 15. bm. do wynajęcia.
Kraśnickiego 4, III. lewo.
zdw 32 261

Pokój
umebl. z elektr. wydzierżawie. —
Chrzanowska, Fr. Ratajczaka 33,
III. zdw 32 254

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Ryba-
ki 12, III. ptn. prawo.
zdw 32 377

Małżeństwo
wynajme duży umeblowany pokój
słoneczny, z elektr., używaniem
kuchni, łazienki etc. cena przystępna. Adres Kurjer zdw 32 450

Pokój
frontowy dla pana. Wierzbicice
39 a, parter. prawo. zdw 32 440

Pokoje umeblowane
polecą „Informator”. Ratajczaka
15 (Pasaz). zdw 32 408

Pokój
wspólny zaraz lub od 15. panu do
wynajęcia. Niekrepujące wejście
światło elektryczne. Ul. Umiń-
skiego 12, I. i. dom front.
zdw 32 407

Pokój
wynajme. Kwiatowa 13, I. pra-
wo. zdw 32 388

2 pokoje
umeblowane, komfortowe, słone-
czne, ogrzewanie centralne z
telefonem do wynajęcia. Matej-
ki 61, III. prawo. zdw 32 383

Pokój
umeblowany wspólny dla panów
wolny. Pawłowska, ul. Mostowa
nr. 4, parter. prawo. zdw 32 400

60 zł
pokój dla małżeństwa względnie
2 osób. Adres Kurjer r. w. 9 028

2 pokoje
1-2 osobom, słoneczny i czysty
od 15. 3. i 4. Jackowskiego 10,
II. lewo. zdw 32 298

Pokoje
duży i wspólny wynajme. Gwar-
na 8, III. pr. zdw 32 305

Pokój
od 15. Długa 4, II. prawo.
zdw 32 314

Pokój
27 Grudnia 5, II. na 2 lub 1 oso-
bę. zdw 32 315

Wynajme
miły jasny dobrze umeblowany
pokój frontowy. Działuńskich 3,
I. lewo. zdw 32 318

Pokój
zaraz do wynajęcia. Długa 4,
IV. piętro. prawo. Pw 9 871-10.183

Pokój
osobne wejście dla kawalera. —
Adres Kurjer zdw 32 349

Małżeństwu
wynajme pokój z używaniem
kuchni. Wskaże Kurjer
zdw 32 362

Pokój
dla pań. Thiesowa, Rybaki 16,
I. prawo. zdw 32 363

Wspólny
pokój dla pana od 15. 3. Cies-
kowskiego 8, Perzyna. zdw 32 366

12 SZUKA POKOJU

Inżynier
kawaler poszukuje od 1. 4. poko-
ju umeblowanego, dużego, słone-
cznego, światłem elektr., tele-
fonem niekrepującym wejściem,
ewentualnie z wiatrem w pobli-
żu dworca. Spokój wymagany.
Zgłoszenia do Kurjera
zdw 32 151

Pokoju
na 2 osoby telefonem poszukuje
od 15. 3. Zgłoszenia do Kurjera
pod zdw 32 080 z podaniem ceny.

150—175
miesięcznie zapłacimy 2 pokoje
śródmieście od 15. marca. Jeden
spokojne biuro, drugi mieszkalny.
Oferty Kurjer. Stary Rynek
r. w. 8084

Poszukuje
pokoju próżnego wpiast od go-
spodarza zaraz. Oferty Kurjer
zdw 32 064

Pokoju
umeblowanego wejście z klatki
schodowej. zaraz poszukuje.
Zgłoszenia „Par”. Aleje Marcin-
kowskiego 11, pod nr. 10.145.
Pw 9852 10.145

Pokoju
niekrepującego, fortepian, elek-
tryczność niedrogi, szuka stu-
dent. Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 093

Panna
(elewka) szuka mieszkania w
skromnym, katolickim domu.
Zgłoszenia Kurjer zdw 32 035

Pokoju
niekrepującego na stałe od 1. 4.
poszukuje spokojny, inteligentny
urzędnik. Oferty Kurjer
zdw 32 112

Panienska
szuka skromnego pokoju używa-
niem kuchni. Oferty z ceną Kur-
jer jw 3500

Przyzwoitego
pokoiku w okolicy rynku Jeży-
ckiego 40—50 zł poszukuje pan od
15. 3. Oferty Kurjer zdw 32 274

Niekrepującego
czystego pokoju, elektryczność,
śródmieście poszukuje samodziel-
ny kupiec. Oferty uwzględniając
własną pociechę i bieliznę wraz ce-
ną do Kurjera zdw 32 371

2 panienki
poszukują pokoju śródmieściu o-
sobne wejście, cena do 60 zł. —
Oferty Kurjer zdw 32 379

Umeblowanych
pokoi poszukuje „Informator”.
Ratajczaka 15 (Pasaz).
zdw 32 403

Bankowiec
poszukuje niekrepującego pokoju
bez pościeli w śródmieściu od
kwinty. Obiady pożydane. —
Szczegółowe oferty do Kurjera
zdw 32 303

Małżeństwo
córeczka poszukuje pokoju uży-
waniem kuchni od piętnastego.
Zgłoszenia Kurjer zdw 32 321

Dwie
panienki poszukują pokoju skrom-
nego do 50 zł na ul. Dąbrowskie-
go lub okolicy. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 32 355

Pokoju
próżnego, niekrepującego, chet-
nie od gospodarza, parter, I. ptn.,
pobliżu placu Wolności szukam.
Oferty Kurjer zdw 32 475

13 LOKALE

Ubikacji
na biuro i składnice poszukuje.
Agencji wykluczeni. Oferty Ku-
rjer zdw 31 775

Lokale
parterowe, jasne, suche, 175 kw.
mtr., zajmowane przez Rektyfi-
kację Warszawską przy ul. Wo-
łnej 14, od 1. 4. b. r. tylko na biu-
ro i składnice poważnemu re-
fektantowi do wynajęcia wprost
od gospodarza. Pw 9849-53.395

2 pokoje
centrum miasta, na biuro do wy-
najęcia. Zgłoszenia Kurjer
zdw 31 330

Skład
z 2 wystawami w górnej części
ul. św. Marcina do odstąpienia.
Cena z urządzeniem 10 500.—.
Oferty bezpośrednich refektan-
tów Kurjer zdw 31 757

Ubikacja
suterenu. frontowa, na spokoj-
ny przemysł do wynajęcia. Ku-
rjer Poznański zdw 32 176

Skład
do odstąpienia w śródmieściu.
Wiadomość Zyma. Wodna 3.
zdw 32 136

Ubikacji
w śródmieściu, parterowej, lub
suterenu. z przyłącza sucha
piwnica poszukuje. Oferty Ku-
rjer zdw 32 396

2 pokoi
w centrum poszukuje na ciche
przedsiębiorstwo. Oferty Kurjer
d. w. 4445

Kawiarnia
połączona z restauracją, restauracja
koncesja do wyszynku wraz miesz-
kaniem, śródmieście Poznań,
sprzedam korzystnie. Oferty po-
ważnych refektantów z gotówką
do Kurjera zdw 32 376. Pośred-
nicy wykluczeni.

Na biuro
ul. Fredry duży pokój frontowy,
próżny, telefon, I. piętro, zaraz
wynajme. Oferty Kurjer
zdw 32 481

14 DZIERZAWY

Wydzierżawie
warsztat kowalski mechaniczny
od 1. III. 30 z narzędziami w
mieście powiatowym. Zgłoszenia
Kurjer zdw 31 738

Skład
ulica wytyczna nadający dla e-
lektrotechnika do wynajęcia
Kurjer Poznański zdw 32 174

Dwa składy
w rynku, z mniejszymi mieszka-
niami, w ruchliwym położeniu
zaraz wydzierżawie. Świątkie-
wicz. Strzelno. Telefon 101.
zdw 31 920

Wydzierżawie
fabrykę wyrobów cementowych z
kompletnym urządzeniem od 1. 4.
rb. Zgłoszenia do Kurjera
nr 9385

Willa
w Nowemście n/W bardzo
ładnie położona, o 5 pokojach z
werandą i ogrodem zaraz do wy-
najęcia. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański pod nr 9 407

Kiosk
wydzierżawie. Wierzbicice 18,
parter, lewo. zdw 32 156

Gospodarstwo
108 móg do wydzierżawienia,
żywy i martwy inwentarz, do
objęcia 10 000 zł. Zgłoszenia
właściciel Władysław Halasz, —
Lewice, poczta Lewice.
zdw 32 130

Do
wydzierżawienia zaraz dom z
ogrodem i rolą. Dzierżawa rok
zgóry. Palacza 36. zdw 32 193

Ogród
6 500 m kw oparkiony, drzewa
owocowe, przystanek tramwajo-
wy, wydzierżawie korzystnie Ce-
gielna Jeżycka, Dąbrowskiego
121. zdw 32 208

Garaż
w Solaczu zaraz do wynajęcia.
Telefon 28-32. nr 9431

2 pokoje
kuchnia, ogródek zaraz wolne
3 500. rok dzierżawa, agencji wy-
kluczeni. Oferty do Kurjera
zdw 32 260

Dzierżawa
70 móg ziemi pszennej, zabudo-
wania dobre, żywy i martwy in-
wentarz kompletny w powiecie
grodzińskim, potrzeba do ob-
jęcia 3 i pół tysiąca zł. wzrost
od właściciela Bartmiński, War-
szawska 3, Poznań. zdw 32 451

Inwalida
wydzierżawie koncesję na wy-
szynk alkoholu. Oferty Kurjer
zdw 32 293

Wille
10 pokoi, wyzodami Puszczyko-
wie wydzierżawie. Tel. 55-63
zdw 32 320

Bufet
na rachunek odda „Komispol”.
Sew. Mielżyńskiego 4.
zdw 32 326

Stajnia
i szopa zaraz do wynajęcia. Ko-
ścielna 16. zdw 32 359

Szopy
na składnice lub t. p. z dużym
podwózem do wydzierżawienia. —
Oferty Kurjer zdw 32 470

Poszukuje
dzierżawy stajni na 5 koni z po-
dwozem na 4 wozy i ubikacją
poboczną zaraz. Oferty Kurjer
zdw 32 471

15 UZDROWISKA

Zakopane
Ajencia Siemianowskiego wy-
dzierżawie na sezon letowy i dłu-
żej pensjonaty od 9 do 30 pokoi-
we. nr 9 406

Kobylnica —
Puszczykowsko
mieszkania słonecznego tuż przy
lesie na 4 miesiące poszukuje.
Warunki Kurjer zdw 32 253

16 OSOBISTE

Żabka
proszę wiadomość Kurjer
zdw 31 809

B. L. 175 Kobylin
Pocztą nie przyjmuje postere-
stante na litery, proszę adres
poważny do Kurjera pod
zdw 32 041

J. M.
Zgłoszenie 29 981 otrzymałam do-
piero w piątek. Odpowiedź wy-
śle możliwie najprędzej pod
wskazany adres, zdw 32 001

Janeczko
przebac, wierzę w Twoją do-
broć. Józek. zdw 32 233

Zofja
czwartek „Warszawianka” by-
łem, nie poznałem. Proszę adres.
B. Z. zdw 32 235

Winia
Niebode. Tadeusz. zdw 32 396

Unieważniam
skradzione papiery wojskowe i
wykaz osobisty na nazwisko Ka-
zimirz Musielak. nr 9 002

Za długi
mojej żony Marji z domu Pietz
nie odpowiadam. Józef Skier-
czyński, Oboroniki, Ogrodowa 2.
zdw 32 468

19 GDZIE MIESZKA

Kto
wie, gdzie zamieszkuje p. Kazi-
mierz Kuczerowicz, były pra-
cownik firmy zbożowej „Zela-
chowski” w Toruniu, proszę
jest o łaskawe zawiadomienie
pod adresem: Pruszków (pod
Warszawą), ul. 3. Maja 8, Z.
Nawrot. nr 9 413

21 ZGUBY
Zgubiona
książeczka wojskowa na nazwi-
sko Fr. Tibich unieważniam.
zdw 31 417

Zgubiona
książeczka wojskowa P. K. U
Szamoty. rocznik 1905, unie-
ważniam. Tadeusz Sikorski
zdw 31 384

Papiery
wojskowe na nazwisko Maksy-
milian Kurczewski, Przybroda,
unieważniam. nr 8997

Zgubiono
los Loterii Państw. nr. 46 186.
Łaskawy znalazca zechce oddać
w kolekturze Zygarskiego.
Gwarna. narożnik 27 Grudnia.
zdw 32 141

Doberman
duży, czarny, przybłąkał się.
Odebrać Wierzbowa 1. Baranow-
ski, obuwnik. nr 9 026-7

Zgubiono
czarna teczkę w taksołce, zawar-
tość książeczki czekowej dla zna-
lazcy bez wartości, zwrócić moż-
na za wynagrodzeniem portier.
Hotel Bazar. zdw 32 356

22 ROZMAITE

Mereżki
plisowanie haftu dekatury
wykonuje szybko i tanio. Haft-
plis. Wozna 10 Pw 8 679-4.71

Czytanie
nowości polskie i francuskie w
Wypożyczalni Książek Zofji
Hulanickiej Dział książek dla
młodzieży Dział starszych dzieł
literatury polskiej Dla op. Aka-
demików zniżka Otwarta od 9—6
Dąbrowskiego 1. narożnik Jasnej
Pw 9 122-6.30

Trykotaże miarowe
garsonki swetry itp. wykonuje
„Tricot”. Rom. Szymańskiego 10
III. śródmieście.
Pw 9564-53.344

Portrety
fotografie artystyczne wykonują
Bracia Pecherscy Al. Marcin-
kowskiego 8. telefon 3955.
d. w. 3 534

„Mascotte”
Salon Robót Ręcznych
Pasaż Apollo, telefon 18-22 rysu-
jemy, haftujemy, malujemy. Bo-
gaty wybór, znane niskie ceny,
ściśle fachowa obsługa, hurt. de-
tal. zdw 32 360

500 zł
nagrody za odnalezienie lub
wskazanie mi moich skradzio-
nych 3 koni, szorów i wolantów
żółtego, które skradziono dnia 21.
II. w Strzyżewie, pow. Ostrze-
szów. Michał Pietrzyński.
zdw 32 425

Obiady
specjalne dla uczących się młodzie-
ży po 1.20 tylko za okazaniem le-
gitymacji w Stołowni Szkoły Go-
spodarczej Zawodowej św. Mar-
cin 69 Niezależnie obiady od 1.
do 1.60 do 3.50 z czterech dań z do-
datkiem 4 jarzyn oraz leguminy
wykwintne. nwp 9151

Prowincjał
Stały zarobek, żadne dolarówki,
domokrąstwo, Szczegółowe na-
daniem porta. „Herbapol”. Po-
znań I. zdw 31 576

Książkowość
dokładna kto mi zaprowadzi? —
Oferty Kurjer zdw 31 765

Zdrowie
kto szanuje ten na obiad i ko-
lacje pospieszy do restauracji
Polskiej Graniczna 5 dojdzie od
Marszałka Focha Strusia Ka-
nalowa Kuchnia wyborowa pod
kierunkiem sil fachowych Obiad
z trzech dań 1.20 zł kolacja z
dwóch dań od 1.20 zł. Wieczorem
koncert. zdpw 31 654

Ugrodniczku uważaj!
Podobasz się dziewczynkom?
Przyjdź więc na St. Rynek 37
do firmy Piotr Pluciński po no-
wy kapelusz, koszulę i krawat!
Kw 1 695-6

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu,
centrum miasta, ulica Romana
Szymańskiego 2. pierwsze piętro.
lewo, drugi dom od Placu Świe-
tokrzyskiego zdw 31 763

Pieczarkarka
dyplomowana zakłada hodowlę
pieczarek. Znaczek na odpowiedz.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 31 825

Harmonijek ustnych
oddam subzastępstwo na Poznań-
skie i Pomorze. Generalny przed-
stawiciel Fabryki harmonijek
Köstler i Ska. M. Wasserberg,
Warszawa. ul. Środkowa 12.
nr 9 417

Malarskie
prace wykonuje czysto i tanio.
Przybylski. Małe Garbary 5. dom
tylny. zdw 32 011

Szyje
ładnie, tanio Półwiejska 36 III.
prawo, podwórze. zdw 32 170

Pracownia
sukien i okryć poleca nowości
na sezon wiosenny i letni. Salon
mód Łukowska, Kwiatowa 2.
zdw 32 039

Udzielam
lekcji robót ręcznych także
przyjmuję zamówienia na flet.
Młyńska 3, II. lewo. zdw 32 097

Trzy
piękne pokoje w śródmieściu na
pierwszym piętrze, nadające się
dla pp. adwokatów, lekarzy, lub
na biura. Zgłoszenia pod
zdw 32 095

Panie
kapelusze tanio wykonuje Wro-
niecka 24, II. zdw 32 276-7

Kto
uczy tanio kroju? Oferty Kurjer
zdw 32 124

Podmistrz
ciesielski przyjmuje wszelkie
prace jak dachy, schody, altany,
i wszelkie reparacje jak najta-
niej. Oferty Kurjer zdw 32 120

Wypożyczam
nowoczesny 6 osobowy samochód
35 gr klm. Wiadomość tel. 2194.
zdw 32 441-2

Kurs
ondulacji, manicure udzielam. —
Zgłoszenia Kurjer zdw 32 116

Malarskie
prace wykonuje szybko i tanio.
Tynecki, Rzeczpospolitej 9.
zdw 32 234

Rzeźczkę
przewlekłą leczę niezawodnie
były asystent prof. dr. Aksako-
wa. Zgłosz. należy się w pierw-
siemnienniu, adresując Hoffmann,
Wielkie Garbary 54. zdw 32 230

Odnawiam
pokoje szybko i tanio. Regriuss,
Za Groblą 5, II. prawo.
zdw 32 228

Krawcowa
szyje garderobę damską, dziecie-
cą po cenach przystępnych. Gro-
bla 9, u Walencyjowej.
zdw 32 227

Suknie
elegancko i szybko wykonuje od
10—15 Głowacka, Romana Szy-
mańskiego 5. zdw 32 222

Krawcowa
z Warszawy szyje suknie wy-
kwintne, skromne, dziecięce, o-
raz wszelkie przeróbki i bieliznę.
Dąbrowskiego 63, Heinsowa.
jw 3498

Wytwórnia trybów
gramofonowych
naprawy gramofonów wykonuje
dużoletni specjalista. Jeżycka
Centrala Mechaniczna, Krasze-
wskiego 1, wprost Rynku Jeży-
ckiego. jw 3493

Krawcowa
wykonuje wiosenną garderobę
damską również modernizuje ta-
nio Słowackiego 39, III. prawo.
zdw 32

Kawaler
lat średnich wysokiego wzrostu
posiada starszą pannę celem ożen-
ka. Oferty Kurjer zdw 32 219

Panna
lat 37, inteligentna, przystojna,
posiada 13 000 zł. pragnie
zamekować nauczycielką lub urzęd-
niczką państwową, również z
miejscowości w celu matrymonial-
nym. Oferty Kurjer zdw 32 415

Panna
lat 38, poważna, gospodarna, mi-
łego charakteru, wykształcona
szkoła gospodarcza bez posagu.
posiada cenną szafę i starsze
pościelone. Wdowiec mile widziany.
Oferty do Kurjera zdw 32 453

Kawaler
lat 28, posiadający większe przed-
siębiorstwo handlowe poszukuje
żony. Pannie od lat 20 z gotówką
od 15 tysięcy zł uprasza o skła-
danie oferty z fotografią która
nie zwraca do Kurjera pod
zdw 32 385

Dla
siostry mej siostry, przystojnej,
inteligentnej brunetki, lat 23, po-
siadającej 10 tysięcy z powodu
braku znajomości po-
pełnego braku drogi meza. Panowie
szukają tańszych stanowiących ze-
chęć swe oferty z całym zaufa-
niem skierować do Kurjera. —
Rzecz traktuje się poważnie.
zdw 32 473

Młody
emeryt nawiąże korespondencję
z paniami, emerytkami, do lat 34.
Cel matrymonialny. Oferty Kur-
jer zdw 32 043

24 NAUKA

Akademja tańców
Wituszkowskich
rozpoczyna kurs. Przyj-
mie jeszcze kilka pań i
panów Skarbowa 14.
Pw 9 130-8.104

Szkoła Tańców
Stelli Kłedeckiej
Porzeczna 20, telefon 33 29. Z po-
czatkami miesięczną rozpoczynam
kurs dla początkujących i uzupeł-
niający. Pw 9749-9.354

Pedagogiczna Szkoła
tańców nowoczesnych
narodowych
Baletmistrza Szczurka, gwaranc-
ja wyuczenia. Ratajczaka 21.
Dom Rzemieślniczy parter.
zdw 31 403

Tango
nowoczesnego walczy uczę w
dwóch godzinach. Mikołajczak.
Pocztowa 29. zdw 31 389

Francuskiego,
niemieckiego
nauczyciel. Oferty Kurjer
zdw 32 082

Kursy stenografii
pisania na maszynach. Kantaka
1. II. Oferty Kurjer zdw 99 990

Angielka
rodowita uczy lekcji konwer-
sacji. Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 091

Niemieckiej
konwersacji uczy ul. Mickie-
wicza 18, II. Oferty Kurjer
zdw 32 073

Udzielam
lekcji języka niemieckiego tanio
Wierzbicze 17, III. Oferty Kurjer
zdw 32 070

Nauczyciel
gimnazjalny uczy pomocy na-
ukowej i obejmuje opiekę nad
uczniemi, poszukuje posady.
Oferty Kurjer zdw 32 082

Wyuczam
bezpłatnie ręcznych robót. Mły-
ska 3, II. Oferty Kurjer zdw 32 098

Stenografii
polskiej niemieckiej, prywatnie.
Kraszewskiego 19, I. Oferty Kurjer
zdw 32 158

Student - filozof
jako stały korepetytor może się
zgłosić. Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 183

Buchalter
bilansista uczy księgowości.
Kurs niższy i wyższy. Różana
23, I. Oferty Kurjer zdw 32 113

Kursy
stenografii, pisania na maszy-
nach miesięczne, kwartalne i
roczne. Tytan-Zaworskiej.
Strzelecka 33, narożnik Placu
Świętokrzyskiego. zdw 27 609/10

Książkowość
stenografia Kromczyńska 16, II.
zdw 32 393

Kurs
handlowy kończący się w czerw-
cu przyniesie 3 uczniów. Lekcje
na Łazarzu. Opłata 30 zł. Infor-
macje: Fabryczna 35 a, IV. pra-
wo. zdw 32 218

Malowania
batikowania, liworyzacji na
wszelkich materiałach nauczy-
szybko i tanio Jabłonowska, ul.
Traugutta 5, parter lewo. zdw 32 344

Przygotowania
do egzaminów z 6 klas gimna-
zjalnych, kurs ogląda towar-
skiej. Szkoła, Strzelecka 8.
zdw 32 402

Szkoła Języków
Marji Romington
Strzelecka 8. zdw 32 398

25 MUZYKA

Korektor
stroicieli pianin, fortepianów. Cie-
chanowski. Ławica obok dworca
zdw 80 887

Pianista
salonowo-dancingowy poszukuje
posady. Oferty Kurjer zdw 32 015

Fortepian
(skrzydło) do wynajęcia 25 zło-
tych miesięcznie. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 32 125

Pierwszorzędny
jazzbandzista (perkuzista sakso-
fonista) wolny i kwietnia. Mey,
Moulin Rouge, Poznań.
zdw 32 142

Skrzypek
poszukuje pianistki lub pianisty.
Oferty Kurjer zdw 32 119

Służąca
do wszystkich prac domowych
poszukuje posady od 15. 3. lub
1. 4. z dobrymi świadectwami
najchętniej na Łazarzu lub Je-
życach. Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 052

Czeladnik
piekarski pragnie się wyuczyć
cukiernictwa. Zgłoszenia i wa-
runki do Kurjera Poznańskiego
zdw 32 051

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem, uczi-
wi, czysta, z dobrymi świad-
ectwami poszukuje posady za-
raz lub później, tylko do kuchni.
Oferty Kurjer zdw 32 040

Panienska
inteligentna z ukończonym kur-
sem szkoły handlowej poszukuje
posady początkującej stenoty-
pistki polskiej. Oferty Kurjer
zdw 32 200

Młody szofer
trzeźwy, sumienny, z dobrym
świadectwem pewny w jeździe.
poszukuje posady zaraz lub od 1.
IV. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdw 31 769

Panienska
lat 18, córka nauczyciela, znają-
ca szycie i robotki oraz język
polski i niemiecki, która praco-
wała jako ekspedientka w skle-
dzie kolonialnym i delikatesów,
poszukuje podobnej posady naj-
chętniej z przyłączeniem do ro-
dziny. Kurjer zdw 32 036

Szukam
posługi, dobre świadectwo. Oferty
Kurjer zdw 32 031

Szofer
trzeźwy, sumienny, z 3-letnią
praktyką, poszukuje posady przy-
watnej. Oferty Kurjer
zdw 32 399

Pracząca
poszukuje prania. Piotrowska.
Wodna 27, w podwórzu, parter.
rw 9 025

Czeladnik
piekarski, piekarnik, opanowany
w cukiernictwie poszukuje po-
sady. Zgłoszenia agentura Kurjera
Poznańskiego, Leszno, Komen-
sza 42. nw 9 437

Znany
w Poznaniu i na Pomorzu kol-
porter i reklamista poszukuje po-
sady. Oferty Kurjer zdw 32 295

Służąca
uczciwa z gotowaniem szuka po-
sady od 15. Oferty Kurjer
zdw 32 308

Pomocnik
handlowy z praktyką biurową
szuka posady ekspedienta, biu-
rowego, maszyniera, podró-
żniaka, ewentualnie woźnego, in-
kasanta, najchętniej w małym
miasteczku lub jako pisarz na wieś.
Zgłoszenia Kurjer zdw 32 307

Przystojna
panienka poszukuje posady za-
raz lub 15. Oferty Kurjer
Poznański zdw 32 309

Dziewczyna
pracowita uczciwa szuka posady
zaraz lub 15. Oferty Kurjer
zdw 32 192

Technik
dentystyczny pierwszorzędna si-
ła w technice, pracuje także i w
operatywie. Posada może obić z
dnem 1. 4. najchętniej w wiek-
szym mieście. Łaskawe zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego,
Gnieźno 73. nw 9391

Młynarz
kawaler, dobrze opanowany w
swym zawodzie, pracował w mły-
nach żyrardowskich i pszczyńskich
obsługuje maszynę parową poszu-
kuje posady. Okolica obojeńska
Oferty Kurjera Poznańskiego
zdw 9 400

Zdolna krawczyni
z dłuższą pierwszorzędą prak-
tyką poszukuje posady na wy-
jazd. Specjalność: kostiumy, pla-
szcze. — Łaskawe zgłoszenia do
Kurjera zdw 30 896

Aptekarska
asystentka dyplomowana, 6 lat
praktyki poszukuje posady od 1.
5 lub wcześniej. Referencje do
br. wymagania skromne. Oferty
Kurjer zdw 31 468

Dziewczyna
inteligentna z polskim i niemie-
ckim językiem szuka posady. —
Oferty Kurjer zdw 32 175

Osoba
zaufana sumienna, poszukuje
samodzielnej posady, znajomość
wszelkiej pracy, dobrej kuchni,
szycia prasowania. Świadectwa
jak najlepsze. Łaskawe oferty
Kurjer zdw 32 150

Szukam
prania w domu, piore czysto i
tanie także poza domem. Oferty
Kurjer zdw 32 147

Pani
z kilku tys. złotych przystąpi
jako współniczka czynna. Oferty
Kurjer zdw 32 122

Szofer
elektro-monter pomocniczy kie-
rowca budowlany żonaty poszukuje
posady zaraz. Miejsowość obo-
jeńska. Oferty Kurjer
zdw 32 123

Szofer
mechanik, trzeźwy, sumienny,
obowiązkowy, z kilkoletnią prak-
tyką, dobrymi świadectwami po-
szukuje posady. Łaskawe oferty
Kurjer zdw 32 182

3.000 kaucji
za udzielenie posady, obojętnie
jakiej. Oferty Kurjer
zdw 32 322

Panienska
do nauki w piekarni, cukierni z
provincji. Oferty Kurjer
zdw 32 368

Krawcowa
w domu, bielizna, suknie i dla dzie-
ci, szuka posady. Oferty Kurjer
zdw 32 367

Ogrodnik
żonaty, bezdzietny, w średnim
wieku, wszechstronnie opanowany
we wszelkich zajęciach ogrodnic-
twy, znający się także na
pszczyńnictwie, może się okazać
dobrym świadectwami poszukuje
od 1. 4. 1930 posady. Łaskawe
oferty Kurjer zdw 32 430

Inteligentna
skromna panienska, znająca robot-
ki, cokolwiek szycia oraz wszel-
ką pracę domową, poszukuje po-
sady do pomocy i wyreczania pa-
ni domu, najchętniej w samotnej
pani. Warunek: przyjęcie do ro-
dziny. Łaskawe zgłoszenia Ku-
rjer zdw 32 432

Ogrodnik
pszczylniarz, kawaler, 10 lat prak-
tyki, dzienny fachowiec, zna
kwaciarstwo, warzywnictwo
zakładania parku — poszukuje
posady. Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 181

Młoda
panienka ze znajomością książko-
wości amerykańskiej i pisania na
maszynie, poszukuje posady od
15. III. lub 1. IV. Łaskawe oferty
do Kurjera zdw 32 433

Dziewczyna
dobrze połączona długoletnimi
świadectwami, samodzielnie pro-
wadzenie domu, poszukuje po-
sady od 15. 3. lub 1. 4. do lepszej
nauki lub samotnej osoby. —
Oferty Kurjer zdw 32 133

Dziewczyna
miła z gotowaniem, znająca
wszelkie prace domowe, własna
pościel, poszukuje posady. Oferty
Kurjer zdw 32 139

Panienska
z pięcioletnią praktyką biurową
poszukuje posady. Oferty Kurjer
zdw 32 135

Aptekarz
aprobowany Marcinkowski Sta-
niław poszukuje odpowiedniego
zajęcia w aptece na krótszy lub
dłuższy czas. Poznań. Górna Wil-
da 13. I. zdw 31 784

Posługaczka
poszukuje posady od 15. Oferty
Kurjer zdw 32 087

Młodszy
elektromonter, opanowany z bu-
dową tablic, instalacjami, na-
wijaniem maszyn pr. st. oraz
reklam neonowych poszukuje
posady. Oferty Kurjer
zdw 32 072

Krawcowa
obznajmiona wszechstronnie w
krawiecczym, elegancją, kop-
puje dokładnie najoryginalniej-
sze modele, poszukuje odpo-
wiedniej posady. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 32 071

Dentysta technik
samodzielny poszukuje posady.
Oferty pod „Upr.” — Dziennik
Starogardzki, Starogard, (Po-
morze) zdw 32 061

Wyreczycielka
znająca wszelką pracę, szycie i
język francuski szuka posady od
1. 4. do wyreczania lub towarzy-
stwa stałej pani. Oferty Kur-
jer zdw 32 077

Pokojowa - kucharka
poszukuje posady od 15. lub 1.
kwietnia. Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 083

Fryzjerka
kursistka kto przyjmie bezplat-
nie dla dalszej praktyki Oferty
Kurjer zdw 31 821

Technik
z 2 letnią praktyką, najchętniej
w żelazce, poszukuje posady. —
Oferty Kurjer zdw 32 019

Dziewczyna
silna poszukuje posady lub
sprzątania biur. Oferty Kurjer
zdw 32 016

Zdolna
panienka, sierota lat 17, z do-
brym charakterem pisma, z po-
rządnej rodziny szuka jakiegol-
wiek pracy biurowej lub też ja-
ko uczennica do wieższego składu,
możliwie z utrzymaniem od 1-go
kwietnia. Miejsowość obojeńska,
Łaskawe zgłoszenia do Kurjera
zdw 32 009

Dziewczyna
chętna, uczciwa, samodzielna w
pracy i gotowaniu poszukuje po-
sady z długoletnimi świadec-
twami do samotnej osoby do 2
osób od 15. 2. Oferty Kurjer
zdw 32 058

Książkowa
maszynistka
samodzielna, poszukuje od 1-go
kwietnia posady. Łaskawe zgło-
szenia Kurjer zdw 32 031

Kaucji
1000—2000 zł dam za otrzyma-
nie posady. Oferty Kurjer
zdw 32 034

Wdowa
z lepszego domu poszukuje po-
sady za gospodynię w Poznaniu.
Oferty do Kurjera zdw 32 115

Baczność
uczciwa pracząca poszukuje pra-
nia poza dom z powodu choroby
meza, za 5 zł dziennie — Oferty
Kurjer zdw 32 196

Ogrodnicy
pomocnik z dobrymi świadectwa-
mi, znający pracę biurową, szu-
ka posady. Zgłoszenia do Kur-
ra Poznańskiego zdw 32 206

Dziewczyna
poszukuje posady lub posługi na
cały dzień bez spania, perfek-
t we wszystkim, może pracować
jako samodzielna od 15. marca.
Świadectwa i polecenie bardzo
dobre. Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 194

Elektromonter
poszukuje posady, posiada dobre
świadectwa, ewtl. przyjmie po-
sady do pomocy i polecenie. Oferty
Kurjer zdw 32 437

Asystentka farmacji
młoda, energiczna, sumienna z
praktyką wieloletnią i pro-
wincjonalną poszukuje posady.
Łaskawe oferty: Komań, Łódź,
Piotrkowska 217, dla S. C.
zdw 31 650

Technik lentystyczny
obeznany z pracami w kauczku,
jak również wykonujący prace
złote, lane w całości, zmieni po-
sade. Łaskawe zgłoszenia Ku-
rjer zdw 32 223

Szofer
pewny kierowca z dłuższą prak-
tyką i dobrymi poleceniami po-
szukuje posady. Łaskawe oferty
Kurjer jw 3499

Szofer - kawaler
sumienny, uczciwy, opanowany w
ogrodnictwie, poszukuje posady
zaraz lub później. Miejsowość
obojętna. Hennek Alojzy Sako-
wo, poczta Podrzwie, pow. Szar-
motuły. rw 9865/6

Służąca
z gotowaniem z dobrymi świad-
ectwami szuka posady od 15. 3.
Zgłoszenia Kurjer zdw 32 209

Straszna bieda — a mimo to trzeba w gazetach ogłaszać!

Pozostaje tylko jedna rada — daj ogłoszenie małe, zastoso-
wane do obecnego kryzysu gospodarczego, za niską cenę

ale

wybierz gazetę, którą wszyscy czytają! W Centrali naszej
przy św. Marcinie 70 przedkładamy inserentom na życze-
nie Główną Księgę Nakładu, udowodniającą, że Kurjer
Poznański posiada o wiele więcej czytelników, niż
wszystkie inne dzienniki w Poznaniu razem wzięwszy.

Lepszej rady nie może narazie nikt udzielić ogłaszającym!!!

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy do jednej trzeciej cenę
drobnych

Inteligentna panienska
Wielopolanka, znająca dobra
krawiecczyznę, poszukuje posady
od 1 kwietnia do jednego lub
dwójki dzieci w lepszym domu.
Łaskawe zgłoszenia Skrytka po-
cztowa nr. 16. Podzamcze, pow.
Kepno. dw 4409

Biuralistka
z rocznym kursem handlowym i
5 letnią praktyką w większych
przedsiębiorstwach, biegła w je-
zyku polskim i niemieckim po-
szukuje posady. Oferty Kurjer
zdw 31 396

Starsza
osoba znająca dobra kuchnię po-
szukuje posady do samotnej oso-
by od 1. IV. Oferty Kurjer
zdw 31 810

Dzielną
ekspedientka poszukuje posady.
od 1. 4. lub później, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 31 831

Kasjera
lub kierownika filij posadę
przyjme z kaucją 6 000 złotych.
Oferty Kurjer zdw 31 845

Stenotypistka
polsko-niemiecka poszukuje pra-
cy. Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego zdw 31 472

Dla
siostrzenicy poszukuje posady za
małym wynagrodzeniem najche-
tniej z dostępem i nauką w go-
towaniu. Adres wskaze Kurjer
zdw 31 994

Poszukuję
posady jako elew gospodarczy w
większym majątku, miejscowość
obojętna. Zgłoszenia Kurjer
zdw 31 643

Gospodyni
młoda, z lepszej rodziny, na-
wskros uczciwa, z dobrymi świad-
ectwami kilkuletnia praktyką,
poszukuje posady ewentualnie
jako zarządczyni. Łaskawe ofe-
rty do Kurjera Poznańskiego pod
zdw 31 740

Samotna
panna zaufana poszukuje posady
biurowej, kasjerki wzgl. do
jakiegokolwiek kupiectwa chętnie
przyjme posadę do cukierni.
Miejscowość obojętna. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 32 078

Biuralistka
starsza, pisząca na maszynie,
szuka jakiegokolwiek pracy. Ła-
skawe oferty Kurjer zdw 32 008

Blawatnik
ekspedjent - dekorator poszukuje
posady. Oferty proszę Kurjer
zdw 31 229

Inteligentny
pan, znajdujący się w krytycz-
nym położeniu prosi o jakiegol-
wiek zajęcie celem ukończenia
nauki. Zgłoszenia Kurjer
zdw 31 712

Młynarz
samodzielny, lat 25, opanowany z
motorami, poszukuje posady za-
raz lub później. Łaskawe zgłosze-
nia do Kurjera zdw 31 648

Panienska
ma zamiar wyuczyć się jako eks-
pedientka w piekarni lub skła-
dzie kolonialnym. Oferty do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 31 796

Bona - nauczycielka
dobrze połączona wychowawczyni
z szcyltem poszukuje posady za-
raz lub później. Oferty Kurjer
zdw 31 819

Księgarz
10-letnia praktyka, znający sor-
tyment polski, niemiecki, dział
nut, dział pomocy naukowej i
bibliotekarski, poszukuje posady
w kraju lub zagranicą. Oferty
uprasza Jan Perdoch, Poznań,
Warownia II, mieszkanie 14.
zdw 31 503

Bielizniarka
pierwszorzędna poleca się w domu
poza dom. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdw 32 215

Dekorator
ekspedjent branży bławatów, kon-
fekcji, artykuł. damsk. mešk. poszu-
kuje posady. Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 365

Młodszy biurowy
dzielną poszukuje posady. Oferty
Kurjer zdw 32 278

Szofer
kawaler poszukuje posady, który
w wolnych chwilach zająłby się
inną pracą. Oferty Kurjer
zdw 32 444

Chłopiec
do posyłek, sierota, lat 17, szuka
pracy. Oferty Kurjer zdw 32 100

Książkowa
początkująca, biegle pisząca na
maszynie, ze stenografią, ładnym
charakterem pisma przyjmie po-
sade. Łaskawe zgłoszenia do Ku-
rjera zdw 32 364

Początkująca
ekspedientka dobrze połączona szu-
ka posady w piekarni lub cukierni.
Miejscowość obojętna. Oferty
Kurjer zdw 32 370

Gospodyni
kucharka, znająca wykwinną
kuchnię i wszelkie zaprawy, kil-
koletnie chlubne świadectwa, po-
szukuje posady od 1. 4. lub póź-
niej. Łaskawe oferty do Kurjera
zdw

KURSY HANDLOWE TEOFIŁA PREISSA

w Poznaniu, ul. Franciszka Ratajczaka 29.

Założone w roku 1893.

Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału. Nowe kursy 3 kwietnia 1930. Tygodniowo 30 lekcji. Prospekty na żądanie. Dołączyć znaczek pocztowy.

zw 994/994

Inteligentna

pani, lat 30, wszechstronnie obeznana gospodarstwie domowym, zaufana, czysta poszukuje posady gospodyni u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 32 236

Panna

z praktyką szuka posady do małych dzieci lub do niemowląt. Oferty Kurjer zdw 32 422

Osoba

Inteligentna poszukuje posady zarządczyni domu, ew. jako reprezentantka. Zna kuchnię i gospodarstwo. Oferty do „Par”, Bydgoszcz, Dworcowa 72, pod „Reprezentantka”. Pw 9865-63,134

Ogrodnik

ogrodnik handlowy, kawaler, lat 25. Wieloletnia praktyka, obeznany z długoletnią praktyką, obeznany z wszechstronnie z ogrodnictwem handlowym i majątkowym. Poszukuje posady w większym majątku, ewentualnie w ogrodnictwie handlowym. Zgłoszenia pod dw 4 450 do Kurjera.

Syn

uczniwych rodziców z prowincji poszukuje posady ucznia fryzjerskiego z utrzymaniem. Oferty Kurjer zdw 32 477

Pomocnik

ogrodnik z trzyletnią praktyką poszukuje zaraz posady. Oferty proszę pod adresem Jan Kromholz, Gorzycki, poczta Czempiń, pow. Kościan. zdw 32 467

Pośrednictwo pracy

przy Cechu Mistrzów Cukierniczych na kilka starszych i młodszych pomocników cukierniczych, którzy poszukują pracy. Wolne posady proszę zgłosić St. Paikert ul. Półwiejska 35. I. piętro. zdw 32 328

Biuralista

do lepszej pracy biurowej poszukuje posady w Poznaniu. — Kaucja według umowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 474

Szofer

monter, maszynowy — kowal, kawaler, chętny, trzeźwy i sumienny, z dłuższą praktyką fabryczną, obeznany z wszelkimi maszynami rolniczymi traktami oraz garniturem parowym poszukuje posady do samochodu, prywatnego lub ciężarowego. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 32 476

28 WOLNE MIEJSCA

Poszukujemy

zadowolonych zastępców! do sprzedaży losów na raty! Nasi zastępcy zarabiają miesięcznie ponad 4.000 zł, nie ponosząc żadnego ryzyka, ponieważ wszelkie sprzedane na raty premie i dolarówki przechowujemy we własnym skarbcu. Niskie ceny i najlepsze prowizje, patent P. K. P. Piszcie natychmiast: Lombardowy Bank Spółdzielczy, Lwów, Mickiewicza 4. Pw 9793-72,35

Uczeń

do handlu żelaza z dobrym wychowaniem przyjmie zaraz. Zgłoszenia piśmiennie. Hieronim Durzyński, Borek, Rynek 14. zdw 32 462

Apteka

w śremie poszukuje od 1. 4. do brze poleconego asystenta (ki) z egz. wojewódzkim lub młodszego magistra (ki) z praktyką, do receptury i defektury. Do zgłoszenia proszę dołączyć warunki i referencje. dw 4421

Pokojowa

z dobrymi świadectwami, młoda, zdrowa, obeznana z obsługą potrzebną od 15. 3. Zgłoszenia Poczta 31a, I. piętro, lewo. zdw 32 311

Uczennica

może się zgłosić do pracowni kapeluszy damskich Waly Jana III 10, I. piętro. zdw 32 313

Dzisiaj w kinie

Apollo: „Szampańskie życie”. Bajka: „Czarne Domino”. Colosseum: „W przeklętym domu”. Casino: „Herszt bandy potępieni”. Dom Rzemieślniczy (ulica Fr Ratajczaka): „Deszcz Róż”. Edison: „Czarne Domino”. Metropolis: „Ulubienica Maharadży”. Odeon: „Dziewczę z Karuzeli”. Słońce: „Grzesznica z Montparnasse”. Stylowe: „Starek Komediantów”. Wilsona: „Dziewica Orleańska”.

Dochodząca

z gotowaniem może się zgłosić. Ul. Rolna 45. Koszary saperów, por. Herman. zdw 31 709

Marszantka

samodzielna, biegła w ekspedycji i uczciwa, na stałą posadę wraz z utrzymaniem potrzebna od 15 marca do miasta powiatowego. Oferty z podaniem pensji, fotografii i świadectwami uprasza do Kurjera Poznańskiego zdw 31 655

Bona

II. klasy, skromnych wymagań, ze znajomością polskiego i niemieckiego, z szcieniem i robótami do jednego chłopca do Katowic od 1 marca 1930 r. poszukiwana. Konieczny nadzór nad lekcjami. Zgłoszenia pod adresem: Mecenasowa Ciesielska, Katowice, ul. 3-go Maja 21, III. piętro, z podaniem warunków, odpisem świadectw i załączeniem fotografii. zdw 31 923

Do baletu

przyjme wykwalifikowaną tancerkę tamże dwie tancerki z początkami kontrakt roczny. Zgłoszenia 5-6 wiecz. Wielkie Garbary 54 parter Kacperczak. zdw 31 778

Do stolarni

i wypożyczalni samochodów poszukuje się kierownika z gotówką do 6.000 zł. Zapewnia się wysoki zysk. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 644

Ekspedienta

z branży obuwia potrzebna do Tczewa-Pomorze. Zgłoszenia 10 marca pomiędzy 4 a 5 u Z. Wojciechowskiej, Poznań, Ratajczaka 1. zdw 32 401

Potrzebni

podróżujący, akwizytor (akwizytorka) na Poznań. — Pierwszeństwo mogący złożyć kaucję Banku. Tylko oferty dokładnym życiorysem będą rozpatrywane do Kurjera zdw 32 375

Dam

za wypożyczenie 1.000 zł stała do 2000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 539

Apteka

w Ostrowie szuka od 1 kwietnia asystenta (tę) wlad. język. niem. Zgłoszenia z podaniem refer. i pensji W. Mierzejewski, Ostrow. zdw 31 587

Młoda

dziewczyna może się zaraz zgłosić do wszystkich. Kłosińska, Maleckiego 11. zdw 32 018

Kucharka

młodsza, która dobrze gotuje, skromna, uczciwa, czysta, z dobrymi świadectwami do wszelkich prac domowych potrzebna od 15. 3. 30. Adres wskazać Kurjer zdw 32 094

KINO „ODEON“, 27 Grudnia 14.

Od dziś! Cudowna, pełna czaru i powabu Mary Philbin i arystokratyczny Norman Kerry w wielkim erotycznym dramacie pod tytułem **DZIEWCZĘ Z KARUZELI**

zw 22181

Szofer - słuzący

kawaler, obeznany ze służbą, posiadający dobre świadectwa i praktykę szoferską, potrzebny na wieś od 1 kwietnia. Zgłoszenia z odpisem świadectw oraz podaniem pretensji do Kurjera Poznańskiego zdw 31 434

Pracowitym

ludziom dam możliwość polepszenia sobie bytu przez sprzedaż ratami obligacji państwowych. Placę najwyższą prowizję. Skrupulatne miesięczne obliczenia. Przyjmuje od 10-1 i 5-7. Z prowincji zgłaszać się piśmiennie. Lombardowy Bank Spółdzielczy we Lwowie. Generalny reprezentant na województwo poznańskie Stanisław Małkowski, Poznań, Jeżyce, ul. Szamarzewskiego 12, I. piętro lewo. zdw 31 777

Gospodyni

lub kucharka, dobrze polecona, najchętniej wiejska, która już prowadziła samodzielnie gospodarstwo, w wieku do lat 35, potrzebna do samotnego pana od 1 kwietnia. Zgłoszenia Zdzisław Rzepiński, ul. 8, parter, Rzepińskiego 8, parter. zdw 31 795

Od 1. 4. r. b. — potrzebny

kasjer-książkowy

na majątki 3000 morg na Kujawach. Uwzględnieni będą kandydaci o długoletniej praktyce w majątkach oraz mogący się wykazać najlepszymi poleceniami. Oferty wraz z odpisem świadectw, których się nie zwraca, należy kierować spiesznie do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 22 198

Zł 50 dziennie

i więcej mogą zarobić wymowne panie, panowie przy lekkiej akwizycji. Śniadek 30. II. 4-7. Kw 1640

Młodsza bufetowa

potrzebna zaraz. Zgłoszenia bufet kina Metropolis. zdw 32 152

Gospodyni - kucharka

z lepszym wychowaniem, uczciwa, oszczędna, zaradna, umiająca taktycznie obchodzić się ze służbą, potrzebna od kwietnia r. b. do samodzielnego prowadzenia większego gospodarstwa w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 31 948 z podaniem życiorysu, odpisu świadectw i żądanej wynagrodzenia.

Uczeń

potrzebny zaraz. Drogeria Fortuna, Dąbrowskiego 41. zdw 32 067

Pokojowa

niania potrzebna na wyjazd. — Zgłaszać się z dobrymi świadectwami Sew. Mielżyńskiego 23, III. dom ogrodowy. zdw 31 803

Słuząca

potrzebna do wszelkich prac domowych od zaraz. Bobek, ul. Poznańska 15. zdw 3 437

Korzystaj z okazji

taniego zakupu

Z powodu przebudowy magazynu oddaję futra, płaszcze zimowe i wiosenne, suknie, bluzki, trykotaże, garsonki, pullovery, pończoszki, rękawiczki, szale, torebki itd. w wielkim wyborze!

Proszę zwać na okno wystawowe.

Dla pięknych Pań wytwórna bielizna

Zwiedzenie magazynu bez przymusu kupna.

A. Łuczakowa

Magazyn wykwiłt. konfekcji damskiej

Gwarna 12.

Pw 2875-58,408

Potrzebny

zaraz samodzielny, inteligentny, podróżujący na haftu artystycznym, umiający pisać na maszynie, z podstawową pensją i prowizją. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 428

Podróżujący

branży spożywczej, samochodem na prowincję, 15 marca, stała posada, poszukiwany. Warunek pożyczka 2.000 zł. Gwarancja absolutnie pewna. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 369

Woźnica

na stałe zajęcie potrzebny zaraz. „Drukownia Poznań”, św. Marcina 45a. zdw 32 361

Tancerki potrzebne

z dobrą szkołą, warunki do omówienia na miejscu. Zgłoszenia codziennie prócz niedziel i świąt do kierownika baletu od 5 do 8 wieczór. Matejki 4, — front, I. piętro na prawo. zdw 32 104

Młodszy

pomocnik fryzjerski i uczeń potrzebni zaraz. Zgłoszenia 7 batallion saperów, fryzjerna, ul. Kolna. zdw 32 007

Słuząca

do wszystkiego, z dobrem gotowaniem praniem potrzebna do dwójki ludzi od 15. 3. Zgłaszać się Dąbrowskiego 44 I. p. prawa, front, godz. 5-7. Wymagane świadectwa. zdw 32 105

Apteka

w Poznaniu poszukuje ucznia i siły technicznej. Adres wskazać Kurjer zdw 32 167

Przyjmie

zaraz na kurs ondulacji i manicure Salon fryzjerski Zgłoszenia Kurjer zdw 32 181

Potrzebne

samodzielne na płaszcze i uczennice. Aleje Marcinkowskiego 3a, II. piętro, lewo. zdw 32 294

Zawieramy kontrakty hodowlane na uprawę lnu.

Udzielamy kredytu siewnego w naturze.

PRZYGODZIŃSKI i S-ka

Sp. z o. o.

POZNAN, Plac Nowomiejski 2.

Adres telegr. Pasza-Poznań. Tel. nr. 11-14 i 53-41.

(Wylądowanie przedstawicielstwo fabryki „LEN POMORSKI” w Toruniu.)

Pw 9879-10,195

Zastępcy losowi

wszystkich banków (żydowskich) winni natychmiast zgłosić się we własnym interesie do Generalnego Zastępcy jedynej polskiej instytucji Ludowego Banku Spółdzielczego. Zaznaczamy, że niemamy nic wspólnego z żydowską firmą Stanisławowską o podobnym brzmieniu. Wypłacamy regularnie najwyższą prowizję i wysokie premie, dajemy szczególne miesięczne obliczenia prowizyj. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne: Nowostawski, Poznań, Podgórze 7. zdw 26 114/5

Posługaczka

potrzebna. Szamarzewskiego 47, I., prawo. zdw 3492

Szachtmistrz

przodownika obeznajmionego mieszaniami pokładów głiny poszukuje Cegielnia Jeżycka, Dąbrowskiego 121. zdw 32 207

Posada

do objęcia jako kasjer w kinie, kucji 500 złotych. Informacja „Pawilon”, Marszałka Focha 15. zdw 32 279

Szofera

podróżującego, z powodu inkasa, kaucja 3.000 zł konieczna wymagana. Zgłoszenia do Kurjera zdw 32 269

Czelad. szewskich

specjalistów na damską pasową robotę na obcas drewniany i kilku na obcas kuty, przyjmie zaraz. J. Rybelski, Za Bramką 7. zdw 32 257

Uczennica

z dobrego domu, świadectwem i życiorysem może się zgłosić. M. Goderski, Szewska 21, Hurtownia galant. i tow. krótk. zdw 32 255

Słuząca

zaraz potrzebna. Rocławska, św. Marcin 16-17. zdw 32 251

Słuząca

(kucharka) z dobrem gotowaniem i zaprawianiem, z dobrymi świadectwami potrzebna. Stermiska, Kolejowa 11, willa. zdw 32 421

Niania

sumienna dobrze polecona potrzebna do trojga dzieci (7, 2½, 1½) od 15. 3. ewentl. 1. 4. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 372

Pielęgniarki

do chorej poszukuje. Zgłoszenia niedziela od godz. 16. Szelmiecka, ul. Reja 2. zdw 32 487

Słuząca

młodsza, uczciwa, czysta, cooskół wiek gotowaniem potrzebna. — Zacznie 2, parter, 607 Jasnej. zdw 32 203

Poszukuje

posługaczki zaraz. Wierzblicie 32, I. lewo. zdw 32 244

Uczennica

do ekspedycji w lepszym składzie, dobrze wychowana, szczególnie bystra. Pensja początkowo 40 zł. Zyciorys, świadectwa gimnazjum do Kurjera zdw 32 221

Potrzebna

panienka na roboty siatkowe. Dąbrowskiego 63, Heinsowa. zdw 3497

Słuząca

nawskroś porządna i uczciwa do wszystkiego. Dolata, Półwiejska nr. 4. zdw 32 334

Młodszy

pomocnik krawiecki potrzebny. Kubiak, (Willa) Dolina 3. zdw 32 330

Dziewczyna

wiejska do dzieci potrzebna. św. Jerzego 5, III., prawo. zdw 32 320

Współpracownika

samodzielne stanowisko z gotówką 500-1000 złotych poszukuje. Oferty do Kurjera zdw 32 348

Ekspedientka

potrzebna do interesu rzemieślniczego od 15. 3. w Gdyni. Osobiste zgłoszenia w Poznaniu ul. Dąbrowskiego 44, II., pr. od godz. 1-3. zdw 32 443

Marszantka

pierwszorzędna potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 30 695

Pw 6623-72,53

Humor zagraniczny

U redaktora działu sportowego

— Panie redaktorze, mistrz w boksie chciałby z panem mówić...

Przedpłata

na marzec 1930 r. za oba wydania razem i niniejszym tygodniowym do datku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu eksped. z 4.00 w agencjach w mieście z 4.50, z odnośnikiem kwartalnie z 14.80, pod opaską w Polsce z 9.90, pod opaską w innych krajach z 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524 — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 80 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczными 240 gr. od 4-lamowej milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w dni przedświąt do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.